

RICHARD METISON

KOMEŠANJE ODJEKA

„Jedan od najznačajnijih pisaca dvadesetog veka.“
– Rej Bredberi

Richard Matheson

KOMEŠANJE
KOMEŠANJE
ODJEKA
ODJEKA

Čaku i Helen, s ljubavlju

Naslov originala: Richard Matheson "A Stir of Echoes"

Prevela: Maja Kostadinović

Ponekad u staroj,
Avetinjskoj kući uma,
U daljini, kraj zaboravljenih vrata,
Čujem u hodu
Muziku i sablasno lumpovanje
I komešanje odjeka po škripavom podu.

„Odaje slika”
Arčibald Makliš

Prvo poglavlje

Tog dana kad je sve počelo, jedne vrele avgustovske subote, izašao sam s posla nešto posle dvanaest. Zovem se Tom Volas, radim u *Odeljenju za publikacije fabrike Severnoameričke vazduhoplovne kompanije* u Ingvudu, u Kaliforniji. Živeli smo u Hotornu, u iznajmljenoj kući s dve spavaće sobe čiji je vlasnik naša susedka, Mildred Sentas. Drugi sused Frenk Vonamejker i ja obično se zajedno vozimo do fabrike, svakog dana automobilom onog drugog. Frenk, međutim, nije voleo da radi subotom i tog dana je uspeo da nađe izgovor, tako da sam se kući vozio sam.

Dok sam skretao u Ulicu Tuli, ispred kuće sam ugledao parkiran „*merkjuri kupe*“ iz 1951. i znao sam da nam je u posetu došao Enin brat Filip. Studirao je psihologiju na *Kalifornijskom univerzitetu* u Berkliju i ponekad je provodio vikende u Los Anđelesu. Danas nas je prvi put posetio u novoj kući, u koju smo se uselili pre samo dva meseca.

Prošao sam „*fordom*“ kroz prilaz i parkirao ga ispred garaže. S druge strane ulice, žena Frenka Vonamejkera je čupala korov s njihovog travnjaka. Blago mi se osmehnula i podigla ruku u belo rukavici. Mahnuo sam joj dok sam izlazio iz kola, a zatim krenuo ka tremu. Dok sam se popeo uz dva stepenika na tremu, Elizabet je nespretno ustala i namestila svoje trudničko radno odelo. Trebalo je da se porodi za tri meseca. Vonamejkerovima je to prvo dete za sedam godina braka.

Kad sam otvorio ulazna vrata i krenuo u dnevnu sobu, ugledao sam za stolom u kuhinji Filipa s bocom *koka-kole* pred sobom. Bio je to visok i vitak dvadesetogodišnjak, s tamnosmeđom, kratko ošišanom kosom. Pogledao me je i iskezio se.

„Zdravo, brate“, rekao je.

„Zdravo.“ Skinuo sam sako i okačio ga u ormar. En me je sa smeškom i poljupcem sačekala na ulazu u kuhinju. „Kako je majčica?“, upitao sam potapšavši je po stomaku.

„Užasno“, odvratila je.

Zakikota sam se i ponovo je poljubio.

„Što se kaže“, rekao sam, „dovoljno ti je toplo.“

„Nemoj ni da mi pominješ vrućinu“, odvratila je.

„U redu.“

„Jesi li gladan?"

„Kao vuk."

„Odlično. Fil i ja smo baš hteli da ručamo."

„Odmah dolazim." Oprao sam ruke i seo prekoputa Fila, zureći u njegovu zaslepljujuće zelenu polo majicu. „Čemu ti služi ta majica", upitao sam ga, „da te iz aviona bolje vide?"

„Sija u mraku", odvratio je.

„Služi, dakle, da kolegice lociraju tvoje kretanje noću", rekao sam. Fil se iskezio.

„Nemojte ponovo da počinjete", rekla je En spuštajući na sto tanjir s naseckanim suhomesnatim proizvodima.

„Ne razumem o čemu govoriš", rekao je Fil.

„Nije bitno", odvratila je. „Ne želim ovog vikenda da slušam prepucavanja. Suviše je toplo."

„Slažem se", rekao je Fil. „Prepucavanje otpada. Slažeš li se, brate?"

„Zar da sebi pokvarim vikend?", rekao sam.

„Dosta više", rekla je En. „Ne mogu da se nosim i s vama i s vrućinom."

„Gde je Ričard?", pitao sam.

„Igra se u dvorištu s Kendi." En je zaječala dok je sedala pokraj mene. „Sad mi je lakše", rekla je. Potapšao sam je po ruci i počeli smo da jedemo. „Kad već pričamo o Kendi", nastavila je, „nadam se da nisi zaboravio da večeras idemo na zabavu kod Elsi."

„O bože, zaista sam zaboravio. Moramo li?"

En je slegla ramenima.

„Pozvala nas je pre nedelju dana. Tad smo mogli da se izvučemo. Sad je kasno."

„Greška u koracima." Zagrizao sam sendvič sa šunkom u ražanom hlebu.

„Brat mi ne deluje oduševljeno", primetio je Fil. „Da li da pretpostavim da je provod kod Elsi krš?"

„Krš."

„Ko je ona?"

„Naša prva komšinica", odvratila je En. „Kendi je njena ćerka."

„A zabave su njena profesija", dodao sam. „Ona ti je sirotinjska verzija Else Maksvel."¹

En se nasmešila i odmahнула glavom.

„Sirota Elsi“, rekla je. „Kad bi samo znala kakve gadosti pričate o njoj iza leda.“

„Dosadna je, a?“, upitao je Fil.

„Zašto da razglabamo“, konstatovao sam. „Pođi s nama na zabavu i proceni sam.“

„Razmrdaću je ja“, obećao je Fil.

Negde oko osam i petnaest, Ričard je zaspao u svojoj kolevci, a mi smo otišli kod Elsi. Kad je većina brakova posredi, o kući u kojoj par živi, razmišljate kao o *njihovoj kući*. Međutim, sa ovom kućom nije bilo tako. Ron je možda otplatio kredit, ali bila je isključivo Elina. To se osećalo.

Ron nam je otvorio vrata kad smo pokucali. Imao je dvadeset četiri godine, bio je nekoliko godina stariji od Elsi i nekoliko centimetara viši. Bio je vitak, imao je kosu boje peska i okruglo, dečaćko lice koje je retko gubilo ravnodušan izraz. Čak i kad bi se nasmešio, kao u ovom trenutku, krajevi usana tek bi mu se blago izvili.

„Uđite“, pozvao nas je tihim, učtivim tonom.

Frenk i Elizabet već su bili tu. Elizabet je sedela na crvenoj sofi poput pacijenta u čekaonici zubarske ordinacije. Frenk je svoje vitko telo nemarno zavalio u jednu od crvenih fotelja. Malo se razvedrio kad smo ušli, podigao svoj smoren pogled sa zelenog tepiha, a onda se ispravio i pridigao. Predstavio sam Fila.

„Zdravo svima!“

Bacio sam pogled preko ramena i ugledao Elsi kako viri s dovratka kuhinje. Ošišala je svoju tamnu kosu još kraće i napravila još izraženiji bob, primetio sam. Kad smo se doselili u komšiluk, imala je dugu, ispranu plavu kosu.

Pozdravili smo se s njom, a zatim je nestala na trenutak, vrativši se u prostoriju s pićem na poslužavniku. Nosila je mrežastu crvenu haljinu koja je tesno prianjala uz obline njenog debeljuškastog tela. Kad se nagnula da spusti poslužavnik na stočić od svetlog drveta, dekolte haljine se otvorio i otkrio tesni crni brusthalter. Primetio sam da Frenk zuri, a zatim se Elsi ispravila uz drzak osmeh hostese i pogledala Fila. En ih je upoznala.

„Zdravo“, pozdravila ga je Elsi. „Drago mi je što si došao.“ Pogledala je potom u nas dvoje. „Naručite svoj otrov.“

Nije naročito bitno šta se te večeri događalo do trenutka kad je sve počelo. Uobičajeno trčkanje do kuhinje i kupatila; uobičajeno sastavljanje i razdvajanje manjih grupa, žene, muškarci, Frenk, Fil i ja, Elizabet i En, Elsi i Fil, Ron i ja i tako to: odlomci razgovora koji se vode prilikom svakog okupljanja.

S gramofona je dopirala muzika, a bilo je i sporadičnih pokušaja igranja.

Kendi se trepćući dogegala u dnevnu sobu, samo delimično probuđena, ali ponovo su je ušuškali u krevet. Svako se ponašao onako kako je za njega karakteristično, Frenk je bio ciničan i smoren; Elizabet tiha, ali je blistala zbog trudnoće; Fil zabavan i živahan; Ron nem i ljubazan; En nežnog glasa i opuštena; Elsi jedra i zamorno čila.

Sećam se jednog razgovora. Baš sam hteo da skoknem kući da proverim da li je s Ričardom sve u redu kad je Elsi pomenula da treba da uzmemo bebisiterku.

„Nije toliko važno kad svratite do prvih suseda, kao sada“, rekla je, „ali ne bi bilo loše da izađete s vremena na vreme.“ Za Elsi je s vremena na vreme značilo bar četiri puta nedeljno.

„Voleli bismo“, rekla je En, „ali nismo uspeali da pronađemo nekog pouzdanog.“

„Angažujte našu“, predložila je Elsi. „Fino je dete i veoma je pouzdana.“

Tad sam otišao da proverim kako je Ričard i pozabavio se nečim što sam inače često radio, noćnim obožavanjem. Prosto sam stajao u tami iznad kolenke svog deteta i zurio u njega. I ništa više. Dok sam stajao i posmatrao njegovo usnulo rumeno lice, osećao sam gotovo neodoljiv nalet apsolutne ljubavi u sebi. Osećao sam nešto veoma nalik svetom u tom malom biću, iako me je tog istog poslepodneva skoro isterao iz takta.

Malo sam pojačao grejanje i vratio se u Elsinu kuću.

Oni su razgovarali o hipnotisanju. Rekao sam oni, ali osim Fila, En i možda Frenka, niko nije znao bogzna šta o tome. Razgovor je, uglavnom, vodio Fil pošlo je to bila jedna od njegovih omiljenih tema.

„Oh, ne verujem u to“, rekla je Elsi dok sam zauzimao mesto kraj En i šapatom joj davao do znanja da Ričard mirno spava. „Ljudi koji kažu da su bili hipnotisani nisu to zaista i bili.“

„Naravno da jesu", odvratio je Fil. „Da nisu, kako bi uspeali da im probiju debele igle kroz grlo a da ne prokrvare? I da pritom i ne vrisnu od bola?"

„Da li si ikad stvarno video da nekom probijaju grlo debelom iglom?", upitala je Elsi.

„Meni su probili grlo iglom dugom deset centimetara", odvratio je Fil. „Jednom sam lično dopola zario iglu u ruku svog prijatelja na času, nakon što sam ga hipnotisao."

Elsi je zadrhtala s preterivanjem.

„Uh", zgrozila se, „odvratno."

„Uopšte nije", odvratio je Fil opuštenim tonom koji studenti vole da koriste dok serviraju intelektualne žaoke. „Nisam ništa osetio, a nije ni on."

„Oh, sve si to izmislio", rekla je Elsi odbijajući da mu poveruje.

„Nisam", uveravao ju je Fil.

Frenk je ipak bio taj koji je izrekao provokaciju.

„Dobro", rekao je, „hajde da vidimo kako nekog hipnotišeš." Iscedio je jedan od svojih okrutnih osmeha. „Hipnotiši Elsi", dodao je.

„Oh, ne dolazi u obzir!", ciknula je Elsi. „Ne pada mi na pamet da radim grozote pred svima vama."

„Mislio sam da ne veruješ u to", rekao je Fil, ludo se zabavljajući.

„Ne verujem, zaista ne verujem", insistirala je. „Ali... neću ja to da radim."

Frenkove tamne oči su šarale prostorijom.

„U redu", saglasio se. „Ko pristaje da bude hipnotisan?"

„Ne bih predložila sebe, osim ako ne želiš da čitavu noć provedemo ovde", rekla je En. „Fil je već protraćio bezbrojne sate pokušavajući da me hipnotiše."

„Ti nisi odgovarajući subjekt, to je sve", iskezio se Fil.

„Ko, onda?", bio je uporan Frenk. „Hoćeš li ti, Lizi?"

„Oh..." Elizabet je spustila pogled i postidjeno se nasmešila.

„Obećavamo da te nećemo terati da se skidaš", rekao je Frenk.

„Frenk." Elizabet je imala trideset jednu godinu, ali je pocrvenela poput devojkice. Nije mogla nikoga da pogleda. Elsi se zakikotala. Frenk je delovao tek delimično zadovoljno. Elizabet je bila laka meta.

„Hajde, Elsi", rekao je, „budi dobra. Dopusti mu da te hipnotiše. Nećemo te terati da izvodiš striptiz na kuhinjskom stolu."

„Ti...“, zaustio je Ron.

„Oh, užasan si!“ Elsi je bila ushićena.

„Šta si hteo da kažeš, Rone?“, upitao sam.

Ron je progutao pljuvačku.

„Ja... Hteo sam nešto da pitam Fila“, rekao je. „Ne možeš da nateraš nekog da uradi nešto što ne želi, zar ne? Mislim, nešto što inače ne bi uradio? Da nije hipnotisan.“

„Oh, šta ti znaš o hipnotisanju, Roni?“ Elsi se trudila da zvuči kao da se lepo zabavlja. Zajedljivost je ipak izbjegavala iz njenog glasa.

„Pa, to jeste i nije istina“, odvratio je Fil. „Ne možete naterati subjekta da prekrši svoj moralni kod. Ali možete bilo koji čin uglaviti u taj moralni kod.“

„Kako to misliš?“, pitao je Frenk. „Ovo obećava.“

„Na primer“, rekao je Fil, „ako bih hipnotisao tvoju suprugu...“

„Mogao bi da je navedeš da uradi nešto nevaljalog“, pitao je Frenk posmatrajući Elizabet prodornim pogledom.

„Frenk, molim te“, izgovorila je gotovo šapatom.

„Recimo da joj dam napunjen pištolj“, rekao je Fil, „i kažem joj da te ubije. Ne bi to uradila.“

„To ti misliš“, zakikotao se Frenk. Ponovo sam pogledao Elizabet i video da je progutala pljuvačku. Bila je: od onih bledunjavih, nesrećnih stvorenja koja neprestano deluju ranjivo. Želite da ih zaštitite, ali niste u stanju. Naravno, Frenk nije bio čovek sa kojim je lako živeti.

„Daljeg razgovora radi“, smeškao se Fil, „pretpostavićemo da to ne bi uradila.“

„U redu, razgovora radi“, odvratio je Frenk. Ponovo je letimično osmotrio Elizabet, uz tračak okrutnog osmeha.

„Međutim“, nastavio je Fil, „ako bih rekao Elizabet da imaš nameru da je zadaviš i da može da se odbrani samo ako odmah bude pucala u tebe, verovatno bi to i uradila.“

„Istina“, rekao je Frenk.

„Oh, ne verujem u to“, oglasila se Elsi.

„Fil je u pravu“, uključio sam se. „Imamo prijatelja po imenu Alan Porter on je psihijatar i demonstrirao je to. Hipnotisao je mladu majku, rekao joj da će ubiti njenu bebu i da može da ga zaustavi

samo tako što će ga probosti nožem koji drži u ruci, bio je to komad kartona. Stvarno ga je izbola."

„To je drugo", rekla je Elsi. „Bilo kako bilo, verovatno je samo pristala da učestvuje u šaradi."

„Slušaj", rekao je Fil, dramatično se razmahavši rukama, „dokazaću ti odmah ako želiš. Pusti me da te hipnotišem."

„Ne, moliću", odvratila je Elsi, „ne mene."

„A šta ti kažeš na to?" Fil se obratio Ronu.

Ron je promrmljao nešto i odmahnuo glavom uz blag osmeh.

„On je već napola hipnotisan", obavestila nas je Elsi ljubazno.

„Zar neću pronaći mušteriju?", pitao je Fil. Zvučao je pomalo razočarano.

„Kako bi bilo da hipnotiše tebe, Frenk?", pitao sam.

„A, ne", rekao je smešeci se dok je ispuštao dim cigarete. „Ne želimo da Lizi otkrije šta sve čuči u mojoj prijavnoj podsvesti."

Elsi se zakikotala, a Elizabet je stisnula usne nakon što joj je propao pokušaj da se osmehne.

„Ostaješ nam samo ti, brate", Fil je pogledao u mene.

„Ne misliš valjda da stvarno možeš da me hipnotišeš?", bocnuo sam ga.

„Ne budi tako prokleta siguran", odvratio je, mašući prstom k meni.

„Arogantni najlakše padaju."

Iskezio sam se i slegnuo ramenima.

„Nemam šta da izgubim", rekao sam.

Drugo poglavlje

Fil je najpre tražio da se ugase sva svjetla osim slabe zidne lampe iznad kamina. Zatim je tražio da se ispružim na sofi, a Ron je otišao u kuhinju po još stolica. Postepeno, svi su se umirili. Kad su šuškanje, komentari i kašalj konačno prestali, Fil je progovorio.

„Ništa ne obećavam“, rekao je.

„Zar sve ovo radimo ni zbog čega?“, pitala je Elsi.

„Neke ljude je teže hipnotisati od drugih, to je sve“, odvratio je Fil. „Ne znam kako stoje stvari s Tomom. Međutim, siguran sam da bi ti bila odličan subjekt, Elsi.“

„Laskanjem nećeš ništa postići“, odvratila je Elsi. „Samo ti hipnotiši svog zeta.“

Fil se okrenuo k meni.

„U redu, brate, jesi li spreman?“, pitao je.

„Da, gospodine Kaljostro.“

Fil je uperio prstom u mene.

„Pazi se“, rekao je, „imam osećaj da ćeš biti dobar subjekt.“

„Sav sam takav“, odvratio sam.

„U redu.“ Fil se promeškoltio u stolici. „Svi se utišajte, molim vas. Buka će smetati sve dok ne dođe do hipnoze.“ Nagnuo se napred i ponovo ispružio kažiprst. „Gledaj prst“, rekao mi je.

„Lep prst“, komentarisao sam. Frenk se zakikotao.

„Tišina, molim vas“, zahtevao je Fil. Ispružio je prst petnaestak centimetara ispred mojih očiju. „Gledaj prst“, rekao je. „Nastavi da gledaš, ne gledaj ništa drugo, samo moj prst.“

„Zašto, šta ćeš uraditi?“, pitao sam.

„Ubošću te pravo u oko ako ne *fermez* svoju lajavu *bouche*.“ Fil je krenuo prstom k meni, na šta sam instinktivno zatvorio oči. „U redu“, rekao je, „sad ih otvori. Pokušaćemo ponovo.“

„Da, gospodine“, odvratio sam.

„Gledaj moj prst. Samo prst. Ne gledaj ništa drugo. Nastavi da gledaš u prst, u prst. Ne želim da gledaš bilo šta drugo osim prsta.“

„Nokat ti je prljav“, rekao sam.

Svi su se nasmejali. Fil je potonuo u stolicu, napravio grimasu i pritisnuo čelo palcem i kažiprstom.

„Kao što sam i mislio“, rekao je, „loš subjekt.“

Pogledao je Elsi.

„Šta ti kažeš?“, rekao je. „Siguran sam da tebe mogu da hipnotišem.“

„Ne.“ Elsi je žustro odmahнула glavom.

„Pusti ga da pokuša, Elsi“, rekao je Ron.

„Ne.“ Elsi ga je ošinula pogledom kao da je predložio nešto odvratno.

„Hajde, majstore“, obratio sam se Filu „hajde da me hipnotišemo.“

„Igraćeš pošteno“, zanimalo ga je, „ili za publiku?“

„Biću dobar, gospodine *Mesmer*.“

„Dopašće ti se.“ Fil se ponovo nagnuo napred, a zatim se ipak naslonio. „Zaboravi na prst“, rekao je. „Zatvori oči.“

„Zatvorio sam oči“, rekao sam. I učinio to.

„Mračno je, zar ne?“, konstatovao je Frenk.

Otvorio sam oči.

„Sad više nije.“

„Hoćeš li zatvoriti oči, *tupsone*?“, naredio mi je Fil. Učinio sam to. Duboko sam udahnuo i udobno se zavalio u jastuke. Čuo sam disanje ostalih i škripanje stolica. „A sada“, rekao je Fil, „želim da me slušaš.“

Pretvarao sam se da hrčem. Čuo sam Elsin eksplozivan kikut, zatim sam otvorio oči i ugledao Filovo zgroženo lice.

„U redu, u redu“, obećao sam, „biću dobar.“ Zatvorio sam oči. „Nastavi, biću dobar.“

„Iskren Indijanac?“ ², objavio je Fil.

„Kako se to izražavaš u prisustvu ovih finih dama?“, rekao sam. „Ipak, biću iskren, kao što reče, Indijanac.“

„U redu. Zatvori oči, mamlaze.“

„To nije način da osvojiš moje poverenje. Kako da te poštujem kad tako razgovaraš sa mnom? Alan Porter to nikad...“

„Hoćeš li zatvoriti proklete kapke?“, prekinuo me je Fil.

„Zatvorio sam ih, zatvorio“, odvratio sam. „Kreni čim budeš spreman.“

Fil je udahnuo duboko i iznureno.

„Oh, pa dobro“, rekao je. Zatim je ponovo počeo da govori. „Želim da se pretvaraš da si u pozorištu“, rekao je. „U ogromnoj sali. Sediš napred, u jednom od prvih redova. Unutra vlada potpuni mrak.“

Čuo sam kako Elizabet tiho pročišćava grlo na drugom kraju prostorije.

„Nema svetla u pozorištu“, nastavio je Fil. „Mrak je potpun, nalik crnom somotu. Zidovi su prekriveni crnim somotom. Sva sedišta su presvučena crnim somotom.“

„Prilično skupo“, primetio sam.

Svi su se nasmejali.

„Oh... dođavola“, rekao je Fil. Otvorio sam oči i iskezio se.

„Žao mi je, žao mi je“, rekao sam.

„Sve se nešto plašim da ti je žao.“

„Jeste, zaista jeste“, čvrsto sam zatvorio oči. „Vidiš, vidiš, vratio sam se u pozorište. U loži sam. Šta se igra?“

„Kakav si ti kreten“, rekao je Fil.

„Gospodine“, odvratio sam, „kontrolišite se. Nastavite. Ako ne budem ćutao, dajem vam dozvolu da me tresnete po glavi.“

„Nemoj misliti da neću“, rekao je Fil. „Dodajte mi tu lampu.“ Nekoliko trenutaka nije progovarao. Zatim je rekao: „Da li zaista želiš da nastavimo?“

„Brate“, rekao sam.

„Ti...“ Fil je pročistio grlo. „U redu“, izustio je strpljivo.

Neću se upuštati u čitav proces; predugo je trajalo. Teško je ostati ozbiljan u takvom društvu, pogotovo zbog toga što smo Fil i ja navikli da zavitlavamo jedan drugog. Bojim se da sam mu više puta raspršio nadu kad bi pomislio da me je konačno slomio. Posle nekog vremena, Elsi je sve to dojadilo i otišla je u kuhinju da spremi hranu. Frenk je počeo tiho da razgovara sa En, upućujući povremeno zajedljiv komentar u našem pravcu. Prošlo je dobrih sat vremena i još nismo ništa uradili. Ne znam zašto je Fil uporno pokušavao. Verovatno me je smatrao pravim izazovom. Bilo kako bilo, nije hteo da odustane. Nastavio je s pričom o pozorištu. Nakon nekog vremena, Frenk je ućutao i počeo da posmatra. Osim tihog zveketa sudova iz kuhinje, čuo sam samo monotoni Filov glas koji mi se obraćao.

„Zidovi su od tamnog somota, pod je prekriven tepisima od tamnog somota. Unutra je mračno, mrkli je mrak. Osim jedne stvari. U čitavom mračnom pozorištu, vidiš samo jednu stvar. Slova na ekranu. Krupna, uska bela slova na crnom, crnom ekranu. Piše

spavaj. Spavaj. Veoma ti je udobno, veoma udobno. Sediš i gledaš u ekran, gledaš tu jednu jedinu reč. Spavaj. Spavaj. Spavaj."

Nikad neću saznati zašto je delovalo na meni, osim ako posredi nije prosto ponavljanje. Pretpostavljam da je pomoglo i moje uverenje da me je nemoguće hipnotisati; uverenje tako nelogične snage da sam ga uzeo zdravo za gotovo. Nisam se trudio da budem hipnotisan. Da citiram Elsi, samo sam pristao da učestvujem u šali.

„Opuštaš se", rekao je Fil. „Tvoja stopala i članci su opušteni. Tvoje noge su opuštene, veoma opuštene. Tvoje šake su opuštene i teške. Ruke su ti opuštene, veoma opuštene. Počinješ da opuštaš čitavo telo. Opusti se. Opusti se. Sad ćeš zaspati. Zaspati. Sad ćeš spavati."

Tako je i bilo. Počeo sam da tonem u san. Kad sam osetio blagi titraj svesti o tome šta mi se događa, već je bilo prekasno. Kao da je moj um, odnosno moja volja, moljac uhvaćen u vosak koji se hladi. Blago sam zatreperio u pokušaju da pobegnem, ali uzalud. Osetio sam se kao onda kad su mi izvadili pokvaren umnjak. Zubar mi je zario iglu u venu leve ruke. Pitao sam ga čemu to služi i objasnio je da sprečava preterano stvaranje pljuvačke. Pretpostavljam da to uvek kažu da se pacijenti ne bi uplašili. Zapravo, bila je to opšta anestezija koja brzo deluje. Prostorija se zavrtela oko mene, ispred mene se sve leljalo, sestre koje su se naginjale nada mnom delovale su kao da ih gledam kroz žele. Zatim sam se probudio, sve se odigralo veoma brzo. Nisam ni shvatio kada sam bio izgubio svest. Činilo mi se da sam samo bio zatvorio oči na trenutak ili dva. U nesvesti sam proveo četrdeset pet minuta.

Sad se dogodilo isto to. Otvorio sam oči i video Fila kako sedi i kezi mi se. Trepnuo sam pogledavši ga.

„Zar sam zadremao?", pitao sam.

Fil se zakikotao. Pogledao sam oko sebe. Svi su me posmatrali drugačije, Frenk radoznalo, Ron zbunjeno, Elizabet bezizražajno, Elsi pomalo uplašeno. En je delovala zabrinuto.

„Jesi li dobro, dušo?", pitala me je.

„Naravno, zašto?" Pogledao sam je na trenutak. Zatim sam se uspravio. „Nemoj mi reći da je delovalo?", izgovorio sam s nevericom.

„I te kako!", rekla je i nasmešila se, sada tek malo ohrabreno.

„Bio sam hipnotisan?"

Ta rečenica kao da je razbila napetost. Svi su progovorili u isti glas.

„Proklet da sam", rekao je Frenk.

„Gospode", izustila je Elizabet. Ron je samo odmahivao glavom u čudu.

„Da li si zaista bio hipnotisan?", pitala je Elsi. U njenom glasu je preostalo tek veoma malo neverice.

„Izgleda... da jesam", odvratio sam.

„Znaš da jesi." Fil nije mogao da ukloni kež s lica.

Ponovo sam pogledao En.

„Stvarno?", pitao sam.

„Ako nisi bio hipnotisan, onda si najbolji glumac kojeg sam u životu videla", odvratila je.

„Nikad nisam video ništa nalik tome", izgovorio je Ron tiho.

„Kako se osećaš?", upitao me je i Fil. Po načinu na koji je to izgovorio, znao sam da je to trik-pitanje.

„Kako bi trebalo da se osećam?", oprezno sam izustio.

Fil se ponovo iskezio.

„Da ti nije malo... vruće?", pitao je.

Iznenada sam shvatio da mi jeste vruće i prešao sam dlanom preko čela da obrišem znoj. Osećao sam se kao da sam predugo bio na suncu.

„Šta ste uradili, da me niste zapalili?", upitao sam ih.

Fil se grohotom nasmejao.

„Pokušali smo", rekao je, „ali izgleda da nisi zapaljiv."

Zatim mi je mirno saopštio da mi je sedeo na stomaku dok sam bio ispružen poput daske između dve stolice i prelazio upaljačem napred-nazad po mojim golim nogama.

Samo sam sedeo i zurio u njega.

„Molim te, ponovi", rekao sam.

„Tako je bilo", uz osmeh je potvrdio, oduševljen svojim uspehom. Ponovo sam pogledao En.

„To se zaista dogodilo?", slabašno sam izgovorio. Ustala je, nasmešila se i prišla da me zagri.

„Prvoklasan si subjekt, ljubavi", rekla je. Glas joj je blago zadrhtao dok je to izgovarala.

Deset minuta kasnije, svi smo sedeli za trpezarijskim stolom i raspravljali o hipnotizmu. Moram reći da je to bio prvi put da čujem zabavan razgovor u Elsinjoj kući.

„Nije bilo tako“, rekao sam uz osmeh.

„Bogami, jeste.“ En je ispustila zvuk koji nagoveštava da se dobro zabavlja. „Ponovo si imao dvanaest godina i pričao si nam o nekom Džou Arioli prema tome kako si ga opisao, sigurna sam da je bio prava zver.“

„Ariola.“ Odmahnuo sam glavom u čudu. „Proklet da sam, potpuno sam bio zaboravio na njega.“

„Samo si mislio da si zaboravio“, rekao je Fil.

„Ne verujem da neko u sećanju može da se vrati toliko daleko u prošlost“, rekla je Elsi. „Sigurno je to izmislio.“

„Može da se vrati mnogo dalje od toga“, rekao je Fil. „Zabeleženi su slučajevi u kojima su se subjekti vratili u prenatalne dane.“

„Gde?“

„U dane pre rođenja.“

„Uh...“ Elsi je ponovo okrenula glavu u stranu. Pošto je slika mog tela razvučenog između dve stolice počela da blede, ponovo ju je obuzeo skepticizam.

„Tako je“, rekao je Fil. „Tu je i slučaj Bridi Marfi.“

„Koga?“, zanimalo je Elsi.

„Žene koja je pod hipnozom tvrdila da je u prethodnom životu bila devojka u Irskoj.“

„Oh, to je besmislica“, odvratila je Elsi. Svi su začutili na nekoliko trenutaka i Elsi je pogledala na sat. Slegla je ramenima pogledavši Fila.

„Još nije vreme“, rekao je Fil.

„Za šta?“, pitao sam.

„Videćeš“, odvratio je Fil.

Elsi je ustala i otišla do šporeta.

„Ko želi još kafe?“, pitala je. Posmatrao sam Fila još nekoliko trenutaka, a zatim sam odustao.

„Šta sam još rekao kad mi je bilo, odnosno kad sam mislio da ponovo imam dvanaest godina?“, pitao sam En.

Nasmešila se i odmahnuo sam glavom.

„Svašta. Pričao si o svom ocu i svojoj majci. O biciklu s lisičjim repom na volanu koji si želeo.“

„Gospode, da“, bio sam oduševljen iznenadnim prisećanjem. „Sećam se toga. Gospode, koliko sam želeo taj bicikl!“

„Ja sam želeo nešto drugo kad mi je bilo dvanaest godina“, rekao je Frenk.

Primetio sam da je Elizabet spustila pogled ka svojoj kafi i stisnula blede usne. Na njoj je sve bilo nekako bledo; bleđ ruž za usne, svetla kosa, boja njene kože. Činilo se kao da je, na neki način, delimično iščezla.

„U dvanaestoj godini nisam jurio bicikl“, dodao je Frenk.

„Čoveče, znamo šta si ti jurio“, pokušao sam da okrenem sve na šalu, mada to Frenku nije bila namera. „O čemu sam još pričao?“, upitao sam En pre nego što je Frenk uspeo da kaže bilo šta drugo.

Primetio sam da je sad Ron pogledao na sat, a zatim bacio pogled ka Filu. Fil je ugušio kez, kao i Frenk. Elsi se vratila do stola i spustila novu tacnu punu kolačića preliveanih glazurom.

„Mislim da se to neće dogoditi“, rekla je. „Već je jedanaest sati.“

„Šta treba da se dogodi?“, zanimalo me je.

„Čekaj da vidim“, rekla je En, kao da nisam progovorio. „Pričao si o svojoj sestri i... o svojoj sobi. O svom psu.“

Na trenutak sam se prisetio Korkija i toga kako je spuštao svoju rutavu glavu na moja kolena i zurio u mene.

„U čemu je štos?“, upitao sam zato što je bilo prilično očigledno. „Zašto svi delujete poput mačke koja je progutala miša?“

U tom trenutku, skinuo sam levu cipelu i stavio je frižider.

Okrenuo sam se i suočio se sa eksplozijom smeha. Na trenutak zaista nisam znao čemu se smeju. Tada sam shvatio šta sam upravo uradio. Otvorio sam frižider i gvirnuo ka svojoj tamnoj cipeli, uredno smeštenoj pored prekrivene činije graška.

„Zašto si to uradio?“, pitao je Fil nevinim glasom.

„Ne znam“, rekao sam. „Prosto sam poželeo, valjda. Zašto ne bih...“, naglo sam prekinuo rečenicu i prekorno pogledao Fila. „Nitkove“, rekao sam, „dao si mi posthipnotičku komandu?“

Fil se pobednički nasmejao.

„Rekao ti je“, izjasnila se Elsi. „Tačno si znao šta ćeš uraditi.“

„Ne, nisam“, priznao sam.

„Znao si“, ponovila je Elsi mrzovoljno.

„Hej“, zapitao se Frenk, „da je Tom žensko i da si mu dao posthipnotičku komandu da oh, nema veze, moja supruga ne voli takve razgovore. Zar ne, Lizi, draga?“

„Uvek me ismeva“, odvratila je trudeći se da deluje bezbrižno. I njen osmeh je bio bleđ.

„Nadam se da mi nisi dao još neke posthipnotičke komande, idiote“, rekao sam.

Fil je odmahnuo glavom uz osmeh.

„Nisam“, rekao je, „to je sve, brate. Gotovo je.“

Čuvane poslednje reči.

Treće poglavlje

Sedeljka se završila oko jedan. Dotad smo za stolom pili kafu, tamanili Elsine kolače s mnogo kalorija i razgovarali o onome što se dogodilo tokom hipnoze.

Očigledno je bila neviđeno uspešna. Ležao sam kruto između stolica, ni zbog čega se smejaao kao lud na brašno. Ni zbog čega sam plakao kao beba. Odnosno, ni zbog čega vidljivog. Naravno da sam imao zbog čega da se smejem ili plačem. Fil me snabdevao razlozima.

Drhtao sam i cvokotao zubima na ledenoj santi na Arktiku. Znojio sam se i crkavao od žeđi dok sam ležao na vrelom pesku Sahare. Popio sam suviše nepostojećeg viskija, čašu po čašu i ubio se kao majka. Zacrveneo sam se u licu od gneva, a telo mi je drhtalo od potisnute mržnje. Odslušao sam *Rahmanjinovljev koncert* za klavir, koji je odsvirao sam Rahmanjinov, na šta sam svima rekao da zvuči divno, veličanstveno. Ispružio sam ruku i Frenk ju je pridržavao dok je Fil kroz nju provukao igle.

Neviđen uspeh.

Pretpostavljam da smo mogli čitavu noć da razgovaramo o tome. Ne dešava se svakoga dana nešto tako intrigantno u životu. Ipak, među nama su bile dve trudnice kojima je bio neophodan odmor. Osim toga, učinilo mi se da je Elsi posle nekog vremena bilo dosta svega. Tema je predaleko od njenih interesovanja da bi bila išta drugo do prolazna zanimacija.

En, Fil i ja smo poželeli laku noć Frenku i Elizabet nakon što smo izašli iz Elsine kuće i njih dvoje su prešli na drugu stranu Ulice Tuli ka svojoj kući, dok smo mi ulazili u svoju.

Narednih pola sata, dok smo se pripremali za spavanje, prigušeno smo razgovarali. Doneo sam poljski krevet iz ormara u Ričardovoj sobi i rasklopio ga, dok je En uzimala posteljinu iz ormara u hodniku. Fil je namestio krevet, a zatim smo se svi uvukli u pidžame, umili se, oprali zube, rekli laku noć i legli.

Nisam mogao da zaspim.

Ležao sam pokraj En i zurio u tavanicu. Kao da u kopcima imam opruge. Ako bih ih zatvorio, ponovo bi se otvorili. Nastavio sam da zurim u plafon i osluškujem zvuke noći, šuštanje žbunja na vetru pod

našim prozorom, škripanje dušeka dok se En okreće, blago krckanje u kući. Dalje niz ulicu, pas je kratko zalajao na zamišljenog neprijatelja, a zatim je i on nastavio da spava.

Progutao sam pljuvačku i uzdahnuo. Okrenuo sam se na bok i zurio u tamnu senku pisaćeg stola.

„Šta nije u redu?“, tiho me je upitala En.

„Ne mogu da zaspim“, odvratio sam.

„Da li ti je loše?“

„Ne. Biće da sam popio suviše kafe.“

„Ne valja da je piješ noću.“

„Znam. Spavaj ti, dušo. Sve će biti u redu.“

„Dobro.“ Pospano je uzdahnula. „Ako ti bude loše, probudi me odmah“, rekla je.

„Nije mi loše.“ Nagnuo sam se i poljubio je u topao obraz. „Laku noć, majčice.“

„Noć.“

Istegla se i osetio sam toplotu njenog boka uz svoj. Zatim je nastupila tišina koju je narušavalo samo njeno ravnomerno disanje.

Ležao sam kao da nešto čekam. Prosto nisam mogao da zatvorim oči. Osećao sam se kao kad bih na koledžu proveo pet sati u intenzivnom učenju, um mi je bio prepun informacija i obaveštenja; obrtali su se poput mašine koju je neko zaboravio da isključi.

Promenio sam bok. Ništa. Okrenuo sam se na leđa i zatvorio oči. *Spavaj*, naredio sam sebi. Morao sam da se iskežim pošto sam se setio Fila koji mi ozbiljnim glasom govori da spavam. Tako mi boga, uspeo je. Ne mogu da ga zadirkujem povodom toga. Stvarno me je naveo na tanak led. Kladio bih se u to da ne može da me hipnotiše. Međutim, učinio je to ne pomučivši se previše. Čim sam prestao da mu se rugam i opustio se, uspeo je.

Ponovo sam se iznervirao, okrenuo se na bok i udario jastuk. Čuo sam kako En mrmlija i stegao zube. Ponovo ću je probuditi ako ne prestanem da se okrećem i meškoljim.

Zašto sam tako nemiran? Jesam popio kafu, ali nisam popio celu džezvu, možda samo tri šoljice.

Namrštio sam se sam sebi. Da li je moguće da je ovo posledica hipnoze? Možda je Fil zaboravio nešto da uradi. Možda mi je zavrteo mozak i propustio da ga zaustavi.

Ne, to je smešno. Očigledno je znao šta radi. Verovatno je ovo zbog kafe i dugog razgovora. Otkako smo se ovde doselili, uzimao sam previše prvog i dobijao premalo drugog.

Ispustio sam težak uzdah. Moj um je živ. To je jedini način na koji mogu da izrazim ono što mi se dešava. Misli su mi se kovitlale poput ugrijanih gasova, iskričave i raznobojne. Sećanja su navirala i nestajala poput bleska delimično viđene svetlosti. Moja majka, moj otac, Korke, srednja škola, osnovna škola, obdanište, koledž, travnjaci u studentskom gradu, knjige koje sam pročitao, devojke koje sam voleo, šunka i jaja njihov ukus.

Uspravio sam se i protresao glavom kao što bi čovek protresao sat. Samo što ja nisam želeo da proradi, već da prestane. Nije mi pošlo za rukom. Činilo mi se da mi um pulsira, poput živog sunđera u glavi, nadima se od vrelih sokova misli, cedi sećanja i planove.

Ustao sam, dišući isprekidano. Telo me je peckalo, grudi i stomak su mi se zategli. Krenuo sam preko tepiha i zastao u dovratku, zatvorivši oči.

„O... bože“, sećam se da sam promrmljao, samo delimično svestan toga da govorim. Odmahnuo sam glavom. Misli su se rojile. Frenk, Elizabet, Ron, Elsi, En, Fil, moja majka, moj otac, svi su jurcali po ekranu mog uma kao da ih projektuje neki manijak od operatera. Desetine poluoblikovanih utisaka jurile su k meni, tesno se uplićući u vrelu srž svesnosti sačinjene od raznih oblića.

Ponovo sam progutao pljuvačku i ušao u kupatilo. Trepnuo sam zbog jake svetlosti, zatvorio vrata i zakoračio ka ogledalu pokretom nalik skoku. Zurio sam u svoje bezizražajno lice. Ništa mi nije govorilo.

Nešto nije u redu. Ne znam da li sam to rekao ili pomislio. Ali ideja je bila tu. Nešto nije u redu. Posredi je nešto više od nervoze zbog kafe, više od živahnog razgovora. Šta jeste posredi to, međutim, nisam znao. To uopšte nisam znao.

Krenuo sam po čašu vode, ali zvuk prskanja mi je delovao neprirodno glasno, tako da sam zatvorio slavinu. Popio sam malo, ali imala je ukus hladne kiseline, pa sam je prosuo i spustio čašu.

Okrenuvši se, ugasio sam svetlo i otišao do Ričardove sobe. Osluškivao sam. Čuo sam samo Filovo disanje. Zakoračio sam ka kolevcu i spustio dlan na Ričardova leđa. Tako su tihi noću, sećam se

da sam odsutno pomislio. Zatim sam osetio blago podizanje i spuštanje leđa i sklonio ruku.

Ponovo sam ušao u hodnik, pokušavajući da se smirim. Ušao sam u dnevnu sobu i neko vreme gledao kroz prozor u dvorište iza kuće. Video sam taman obris Ričardovih kolica na travnjaku i turobnu svetlost ulične lampe u susednom bloku. U komšiluku je vladala mrtva tišina.

Iznenada sam se okrenuo.

Ništa. Samo tama i mračni obrisi nameštaja. Ipak, mogao sam da se zakunem da sam nešto čuo. Zadrhtao sam i osetio kako mi se mišići stomaka skupljaju i grče. Prošao sam drhtavom rukom kroz kosu. Šta mi se to, zaboga, dešava?

Otišao sam do drugog kraja sobe i spustio se u fotelju. Uzdahnuo sam i iznureno naslonio glavu. Peckanje pred mojim slepoočnicama se pojačalo. Osećao sam ga maltene fizički. Dotakao sam ih prstima, ali tu ničeg nije bilo. Spustio sam šake u krilo i ispružio noge.

Uzdiže se. Nešto se u meni uzdiže. Kao da sam sud u koji neko sipa tuđinsko saznanje. Osetio sam stvari, naslućivao stvari, stvari koje nisam mogao da shvatim, stvari koje nisam jasno video, krhotine čudne percepcije. Percepcije koju je nemoguće shvatiti, tokove i bleskove u svom umu. Kao da stojim na maglovitom uglu i kraj mene promiču nepoznati ljudi dovoljno blizu da ih letimično osmotrim, ali nedovoljno blizu da bih ih prepoznao. To osećanje je postajalo sve snažnije. Svesnost mi je preplavila um. Postao sam kanal za milion slika.

Prestalo je. Podigao sam glavu.

Do tog trenutka, nikad nisam doživeo strah koji bi mi prekinuo disanje, zaustavio sve telesne funkcije i ostavio me nesposobnog da činim bilo šta osim da zurim, uhvaćen kandžama bespomoćnog šoka.

Imala je trideset i nešto godina, bleđa, raščupane crne kose. Nosila je čudnu tamnu haljinu i nisku bisera oko vrata. Sedeo sam kao zakiven u stolici, premrlih udova. Zurio sam u nju.

Ne znam koliko smo minuta ta žena i ja posmatrali jedno drugo. Nije mi palo na pamet da se zapitam zašto je vidim tako jasno u mraku, zašto je neka svetlost iz nepoznatog izvora obasjava, odnosno svetli iz nje.

Minuti su prolazili. Znao sam da moram da učinim nešto da bih razbio jezivu tišinu. Otvorio sam usta, ali nisam mogao da progovorim. Iz mog grla se začuo suv i škljocav zvuk.

Tada mi se, naglo, dah prelio preko usana.

„Ko si ti?“, zadahtao sam.

Žena se povukla unazad, mada nisam video da joj se udovi pomeraju. Već je bila skoro kod prozora.

Ponovo sam ostao bez daha, nestao je u kovitlacu straha. Osetio sam kako se uvlačim u fotelju, ukočenog pogleda, dok mi usne podrhtavaju. Video sam lampu u drugoj ulici kroz njeno telo.

Moj vrisak je bio slabašan i kratak, ugušio se u grlu. Sedeo sam i zurio u mesto na kojem je žena stajala. Ne znam koliko dugo sam tako ostao. Nisam mogao da ustanem. Sigurno je prošao sat ili više pre nego što sam se usudio da pokušam da ustanem. Polako, drhtavo, kao da vrebam nešto smrtonosno, krenuo sam ka mestu na kojem je bila. Ništa.

Okrenuo sam se i odjurio u spavaću sobu. Tek kad sam uplašeno skliznuo pod pokrivač, shvatio sam koliko mi je hladno. Uхватила me je drhtavica i dugo nije popustila. Na svu sreću, En je spavala čvrstim snom. Bar pet puta sam krenuo da je probudim kako bih joj ispričao, ali svaki put me je zaustavila pomisao na to koliko bi se uplašila. Najzad sam odlučio da joj sve ispričam ujutru. Čak sam pokušao sam sebi da predočim da je posredi košmar i da se to nije zaista dogodilo.

Nažalost, znao sam da to nije istina. Znao sam da mi se dogodilo nešto za šta sam smatrao da nikome ne može da se dogodi. Jednostavno je zapisati reč, potrebno je samo nekoliko osnovnih pokreta olovkom. Ipak, ti pokreti mogu da vam promene čitav život.

Ta reč jeste *duh*.

Četvrto poglavlje

Izgovorio sam je narednog jutra za doručkom.

Nisam bio u stanju da to učinim čim sam ustao. Nekoliko minuta sam, naravno, osećao neizbežan nalet poricanja onoga što sam video. Ponovo sam pokušao isto što i sinoć da verujem da je posredi bio samo grozničav san. Čovekov um znatno lakše prihvata takva objašnjenja. Razumno je, može se shvatiti čak i kad nije istinito.

Nisam bio u stanju da govorim i zbog toga što mi je to delovalo potpuno neumesno. Prosto se nije uklapalo s pozdravima i poljupcima za dobro jutro, sa oblačenjem i spremanjem nedeljnog doručka.

Ali kad je Ričard završio s jelom i otišao u dvorište da se igra, a En, Fil i ja ostali za stolom uz kafu, ipak sam to izgovorio.

„Sinoć sam video duha.“

Fantastično je kako i najužasnija izjava može zvučati apsurdno. Fil je reagovao kežom. Čak se i En blago osmehnula.

„Šta si video?“, pitala je. Najpre je izbledeo njen osmeh. Nestao je čim je videla koliko sam ozbiljan. „Dušo, kako to misliš?“, pitala je. „Sanjao si?“

Progutao sam knedlu. To se ne može nazvati najlakšom temom za razgovor.

„Voleo bih da je tako“, odvratio sam, „ali... nije.“ Pogledao sam ih oboje. „Zaista sam video. Mislim, bio sam budan i video ga.“

„Ozbiljan si?“, pitao je Fil.

Ništa nisam rekao, samo sam klimnuo glavom.

„Kad?“, pitala je En.

Spustio sam šolju.

„Nakon što sam ustao sinoć“, odvratio sam. „To jest, jutros. Sigurno je bilo oko dva sata ujutru.“

„Nisam čula kad si ustao“, rekla je.

„Spavala si“, odvratio sam. Usred reči, ispunila me je nada da je sve to zaista bio san.

„To se dogodilo nakon što si mi rekao da ne možeš da zaspiš?“, zanimalo ju je. Video sam da mi ne veruje, to jest da ne veruje da sam video to što sam video.

Potvrdio sam. Pogledao sam oboje i slegnuo ramenima, bespomoćno podigavši dlanove.

„To je to“, rekao sam. „Video sam duha. Video sam ga.“

„Kako je izgledao?“, pitao je Fil. Nije ni pokušao da sakrije oduševljenje. Ovo je za njega prava duševna hrana.

Hrapavo sam udahnuo, a zatim ponovo slegnuo ramenima kao da se stidim onog o čemu govorim. Zapravo, mislim da sam se bar malo zaista stideo.

„Bila je to žena“, odvratio sam. „Imala je tridesetak godina, rekao bih, tamnu kosu, i bila je visoka oko sto sedamdeset centimetara. Nosila je čudnu haljinu, crnu, s veoma neobičnom šarom. I nisku bisera oko vrata.“

Nakon trenutka napetosti, En je rekla:

„Video si to?“

„Video sam“, odvratio sam. „Bio sam u dnevnoj sobi, sedeo sam na zelenoj fotelji. Podigao sam pogled i — ona je stajala tamo.“ Progutao sam. „Gledala me je.“

„Dušo...“ Nisam mogao da procenim da li u njenom glasu preovladava saosećanje ili gađenje.

„Dakle, stvarno si to video“, rekao je Fil. „Mislim, sopstvenim očima?“

„File, rekao sam ti“, odvratio sam, „video sam. Nije to bio san. Hajde da to odmah odbacimo kao mogućnost. Dogodilo se. Ustao sam i otišao u kupatilo. Čuo sam te kako dišeš dok spavaš. Obišao sam Ričarda i pogledao kroz prozor u dvorište. Seo sam na zelenu fotelju i video je. Tako je bilo. Bio sam budan. Nisam sanjao.“

Primetio sam kako me En posmatra. Bio je to složen pogled; sastojao se od radoznalosti, povlačenja, brige, ljubavi, straha sve u jednom pogledu.

„Pre nego što se to dogodilo“, rekao je Fil, „u kakvom si bio mentalnom stanju? Mislim, zašto nisi mogao da zaspiš?“

Radoznalo sam ga osmotrio.

„Zašto?“

„Zato što mislim da si bio veoma uznemiren pre nego što si, hajde da kažemo, video ono što si video.“

„File, zaista sam to video“, rekao sam pomalo nestrpljivo. „Skinu mi se. Neću prihvatiti ideju o snu. Zaboga, nemoj mi povlađivati. Nisam duševni bolesnik.“

„Naravno da nisi“, dodao je Fil brzo. „Nisam to ni na trenutak pomislio. Ono što si video za tebe je stvarno koliko i ja koji sedim prekoputa stola.“

Nisam znao na šta cilja, ali sam rekao:

„U redu, to je dakle rešeno.“

„Bio si, međutim, uzrujan“, rekao je Fil.

Ovog puta, to nije bilo pitanje.

Na trenutak sam ga oprezno osmotrio. Nisam želeo da me navede na neki za njega podesan zaključak. Ipak, morao sam potvrdno da odgovorim na tu izjavu.

„U redu“, rekao je, „pretpostavljam da sad imaš glavobolju. Da li sam u pravu?“

„Blagu.“ Trgnuo sam se. „Kako znaš sve to?“, pitao sam.

„Zato što je posredi obrazac, brate“, rekao je. „Imao si halucinaciju, što je posledica...“

„File...“, započeo sam.

„Saslušaj me.“

„File, to nije bila halucinacija! Malopre si bio u pravu, ali sad nisi. Ono što sam video za mene je bilo stvarno koliko i ti dok sediš prekoputa stola.“

„Naravno da je bilo stvarno. Zar misliš da ga to čini realnim događajem?“

Presekao me je. Takvo pitanje može da obori bilo koju tvrdnju, da pretvori najobjektivniju realnost u beznačajno ništavilo. Sedeo sam i tupo zurio u njega, a u glavi sam osećao blag, pulsirajući bol.

„Kako to misliš?“, najzad sam pitao.

„Jednostavno“, rekao je. „Ljudi su i ranije imali halucinacije, usred bela dana, a nekmoli tokom noći. Rukovali su se sa svojim halucinacijama, razgovarali s njima.“

„Pokušavaš da kažeš“, pitao sam, nesposoban da sprečim osmeh, „da je tvoj zet spreman za ludaru.“

„Dođavola, ne“, odvratio je Fil. „Ta žena postoji. Ne znam gde, niti kad. Ipak, ona je stvarna. Mislim, živi negde ili je živela negde. Ona je neko koga si poznavao ili video možda je nisi video; to nije pravilo. Poenta je u tome da nisi video duha. Bar ne u uobičajenom smislu te reči, mada bi se mnoštvo ovih takozvanih duhova uklopilo u ovu kategoriju.“

„A to je?", pitao sam.

„Telepatska slika", odvratio je Fil. „Ako jedna osoba može da vidi kartu sa simbolom, druga osoba može da vidi kako izgleda ljudsko biće. Zaista da vidi. Tvoj um je bio u stanju pojačane napetosti zbog našeg sinoćnog malog eksperimenta. Video si tu ženu. Naravno, odmah si pomislio da je duh. To je problem s našim stavom, ne samo s tvojim, Tome.

Ljudi ne veruju u razumne fenomene koji se mogu dokazati u stvari poput hipnotizma, telepatije, vidovitosti. Ne, to ne žele da prihvate. Međutim, čim vide nešto, beng! Odmah padaju u vatru i skaču. Zato što nisu spremni, zato što mogu da reaguju samo instinktivno i emotivno. Nisu spremni umom da prihvate razumne stvari, ali kad su posredi emocije, gutaju fantastične stvari. Zato što kod emocija ne postoji granica verovanja. Emocije će prihvatiti bilo šta, i uvek to čine. I sam možeš da posvedočiš. Ti si inteligentan čovek, Tome. Ipak, jedino što ti je palo na pamet jeste duh."

Zastao je, a En i ja smo zurili u njega. Zvučao je poput Alana Portera.

„Kraj", rekao je kezeći se. „Dodaj mi činiju."

„Misliš, dakle, da ga nisam video", rekao sam.

„Mislim da ga jesi video", odvratio je, „ali umom. Veruj mi, brate, to može biti stvarno koliko i posmatranje na uobičajeni način. Ponekad i znatno realnije." Iskezio se. „Dođavola, čoveče", rekao je, „sinoć si bio medijum."

Još neko vreme smo razgovarali o tome. Međutim, nisam imao šta da dodam, osim primedaba. Pomalo je teško odustati od toga. Možda je ljudski držati se svog uverenja. Kao što je Fil naglasio, znatno je „romantičnije" videti duha. Nije uzbudljivo to što se dogodilo otpisati kao „običnu" telepatiju.

En je prekinula raspravu.

„Dugo već razgovaramo o tome", rekla je prateći žensku logiku, „ali promašili smo poentu. Ono što ja želim da znam jeste ko je ta žena."

Fil i ja smo morali da se nasmejemo na tu kombinaciju radoznalosti i supružničke sumnjičavosti u njenom glasu.

„Neka od njegovih devojaka", rekao je Fil. „Ko bi drugi bio?"

Odmahnuo sam glavom.

„Voleo bih da znam, ali ne sećam se da sam je ikad video.“ Slegnuo sam ramenima. „Možda je to bila ona kako se zvaše Helen Driskol.“

„Ko, ko je to?“, pitao je Fil.

„Žena koja je živela u ovoj kući“, objasnila mu je En. „Sestra gospođe Sentas, naše susedke.“

Fil je slegnuo ramenima.

„Mogla bi da bude.“

„Video sam, dakle, duha Helen Driskol“, izjavio sam sa ozbiljnim izrazom lica.

„Osim jedne sitnice“, rekla je En.

„Šta je posredi?“, pitao je Fil.

„Ona nije mrtva. Samo se vratila nazad na istok zemlje.“

„A ne na zapad“, rekao je Fil.

Glavobolja se pogoršala. Toliko da sam morao da ih preklinjem da ne idem na plažu tog dana. Naterao sam ih da odu bez mene i zamolio En da se ne brine. Popio sam aspirin i prilegao dok glavobolja ne prođe.

Nekoliko minuta nakon što je prošlo dva, potrпали su se u Filov automobil, s korpom, ćebetom, torbom za plažu, losionima za sunčanje i slično. Stajao sam na tremu i mahaao Ričardu dok je „*merkjuri*“ jurio niz Ulicu Tuli. Poput mnogih mladića, Fil je voleo da dostigne osamdeset kilometara na čas pre nego što prebaci u treću brzinu.

Posmatrao sam ih dok automobil nije skrenuo u bulevar, a zatim sam se vratio u kuću. Dok sam zatvarao vrata, ugledao sam Elizabet na njenom travnjaku kako, s belim rukavicama na rukama, špahtlom razgrće zemlju. Nosila je beli slamnati šešir koji su Frenk i ona kupili u Tihuani. Nije skrenula pogled k meni. Nekoliko trenutaka sam posmatrao njene spore, umorne pokrete. Sinuo mi je izraz „*mučenik po profesiji*“, ali odbacio sam ga smatrajući ga nedostojnim.

Zatvorio sam taj prizor iz uma zajedno s vratima. Bilo kako bilo, imao sam sopstvene probleme. Na trenutak sam se zapitao gde je Frenk, zaključivši da ili spava u kući, ili leži na plaži i snima devojke. Otarasio sam se i te pomisli. To me se ne tiče.

Okrenuo sam se i zagledao se u mesto na kojem je stajala žena. Krenuli su mi trnci niz kičmu. Pokušao sam da je vizualizujem, ali to je bilo teško postići na dnevnoj svetlosti. Prišao sam toj tački i stao na nju, osećajući toplotu sunca na člancima. Bilo je maltene nemoguće poverovati da to nije bio san.

Otišao sam u kuhinju i stavio vodu za kafu. Naslonio sam se na ivicu sudopere dok sam čekao da provri. U kući je bilo veoma tiho. Zurio sam u raznobojnu šaru na linoleumu sve dok mi nije zaplivala pred očima. Čuo sam otkucaje sata u kredencu. To me je podsetilo na priču Edgara Alana Poa o izdajničkom srcu. Zvučalo je kao da srce šuplje otkucava iza vrata kredenca. Zatvorio sam oči i uzdahnuo. Zašto nisam mogao da poverujem Filu? Sve što je izgovorio bilo je razumno, na površini.

Eto mog odgovora, zaključio sam. Ono što sam osećao nije se nalazilo na površini. Bio je to podzemni treptaj svesnosti, duboko ispod nivoa svesti. U redu, bila je to emocija. Možda je emocija bolje merilo za slične pojave.

„Rekla sam ti da uđeš!”

Trgao sam se i ostao bez daha. Glava mi se cimnula tako brzo da sam osetio žiganje u mišićima vrata. Na trenutak sam očekivao da vidim ženu u čudnoj haljini kako stoji preda mnom.

„Rone!”, ponovo sam začuo. „Odmah!”

Progutao sam pljuvačku i ispustio dug, drhtav uzdah.

„Dobro”, čuo sam. „Dobro. Šta s tim?”

Nisam čuo Ronov odgovor. Njegovi odgovori nikad se nisu čuli. Elsi kao da je držala prekoran monolog s druge strane prolaza između kuća.

„Dođavola, rekla sam ti još za doručkom, ne želim da razbacuješ odeću svuda po mojoj kući!”

Ispustio sam veseo zvuk iz grla i polako odmahnuo glavom. *Blagi bože*, pomislio sam, *po njenoj kući*. Nije želela da on razbacuje odeću svuda po njenoj kući. Ron je samo podstanar, a ne zakonski vlasnik. *Čovekova kuća je njegov dvorac*, pomislio sam, *osim ako ga supruga ne pretvori u tamnicu*. Na trenutak sam se zapitao kakav bi par bili Elizabet i Ron. Jedno je sigurno, zaključio sam, bila bi to najtiša kuća u bloku.

„A šta je s rernom?", pitala je Elsi. „Rekao si da ćeš je očistiti ovog vikenda. A jesi li je očistio?"

Zgrčio sam se kad sam to čuo. Osetio sam kako mi se šake instinktivno skupljaju u pesnice.

„Jednog od ovih dana", mrmljao sam sebi u bradu zamišljajući da sam na Ronovom mestu, „jednog od ovih dana. Tras! Pravo na Mesec!"

Udarac pesnicom u vazduh poslao je talas oštrog bola kroz moju glavu. Smeh je izbledeo u tren oka. Ionako nisam bio u stanju da budem veseo. Imao sam sopstveni problem. Nije gotovo. Bez obzira na to šta Fil kaže, nije gotovo.

Pio sam kafu kad sam čuo tapkanje bosih nogu po prolazu između kuća. Podigao sam pogled i ugledao Elsi kako se penje na trem. Kroz zavesu na vratima, video sam da nosi crni kupaći kostim.

Pokucala je i dozvala:

„En?"

Ustao sam i otvorio vrata.

„Oh, zdravo", rekla je, brzo podesivši osmeh od učtivog susedskog do proračunato zavodničkog. Bar sam stekao takav utisak.

„Dobar dan", rekao sam.

Kupaći kostim se držao njenih oblina kao da je umočena u njega, a ne obučena.

„Tome, mogu li da pozajmim one čaše obložene rafijom?", pitala je. „Večeras mi u goste dolaze rođaci."

„Da, naravno." Povukao sam se korak unazad i okrenuo ka ormarićima. Čuo sam da ulazi u kuhinju i zatvara vrata.

„Gde je En?" Pitanje je zvučalo nevino. Ipak, iz nekog razloga, znao sam da nije.

„Otišla je na plažu", rekao sam.

„Sam si, onda?", rekla je. „Mmmm." To je trebalo da bude šala, ali poput Frenka, Elsi nije bila sposobna da prikrije motiv rečima.

„Tako je", odvratio sam i otvorio vrata ormarića. Iznenada sam ponovo osetio peckanje na slepoočnicama. Zbog toga mi se ruka trgla. Pogledao sam preko ramena, maltene očekujući da ugledam onu ženu. Tu je bila samo Elsi.

„Trebalo je da mi kažeš", prenemagala se. „Obukla bih nešto... podesnije."

Progutao sam knedlu i skinuo čaše s police. Ozbiljno sam naginjao tome da joj kažem da se nosi iz moje kuće. Ne znam zašto. Nešto u njoj me je uznemiravalo. Ne ono najočiglednije.

„Koliko će biti odsutna?“, pitala je Elsi.

Okrenuo sam se s čašama u rukama.

„Zašto pitaš?“ Pogrešio sam što sam se usput nasmešio.

Njoj je verovatno delovalo kao da sam se u tom trenutku okliznuo. Nisam. Zaneo sam se kad me je pogodio talas sirove senzacije. Posegnuo sam ka sudoperi i uspeo da održim ravnotežu a da ne razbijem čašu.

„Bez posebnog razloga“, rekla je, očigledno smatrajući da sam se okliznuo usled usplahirenosti. „Trebalo li mi razlog za to?“

Stajao sam i posmatrao je. Nije se smešila. Nije se pokretala. Ruka joj je stajala na isturenoj oblini kuka. Primetio sam rosne kapi znoja iznad njene gornje usne i zrake sunca koji svetlucaju kroz zlatnu auru njene kose, duž ramena, ruku i vrata.

„Ne treba ti razlog.“ Prišao sam i dodao joj čaše. Ne znam da li su nam se ruke dotakle slučajno. Trgao sam svoje suviše brzo da bih sakrio taj pokret.

„Šta nije u redu, Tome?“, pitala je tonom žene koja je ubeđena da je neodoljiva.

„Sve je u redu“, rekao sam.

„Pocrveneo si!“

Znao sam da nisam pocrveneo i shvatio da je to trik koji koristi da zavede muškarce s kojima flertuje.

„Stvarno?“, izgovorio sam hladnim glasom. Onaj nagon je snažno jurio kroz mene. Nagon da je nasilnim putem izguram iz kuće.

„Da“, odvrtila je. „Nisi se valjda postideo zbog toga što sam u kostimu?“

„Ni najmanje“, rekao sam. Osetio sam se fizički loše u njenoj blizini. Kao da je zračila nečim što mi je kidalo utrobu. Okrenuo sam se ka vratima i otvorio ih. „Imam glavobolju, to je sve“, objasnio sam. „Baš sam hteo da prilegnem.“

„Oh.“ I saosećanje je bilo lažno, osetio sam to. „Onda priligni. To može da pomogne, u raznim slučajevima.“ Završila je rečenicu kao da je to bila naknadna misao.

„Da. Učiniću to.“

„Vratiću čaše večeras“, rekla je.

„Ne moraš da žuriš“, odvratio sam. Želeo sam da joj vrisnem u lice: *Nosi se odavde!* Zadrhtao sam od silnog napora da to potisnem.

„Sinoć smo se lepo zabavili“, rekla je Elsi. Činilo mi se da njen glas dopire iz daljine. Nisam jasno video njeno lice.

„Da“, uspeo sam da prozborim. „Bilo je veoma interesantno.“

„Znao si šta radiš, zar ne?“, rekla je.

Brzo sam klimnuo, spreman da priznam bilo šta samo da je isteram napolje.

„Da, naravno.“

„Znala sam“, zadovoljno je izjavila. Počeo sam da zatvaram vrata. „Pa...“ Elsi je duboko udahnula i kupaći kostim je nabreknuo s prednje strane. „Hvala na čašama“, rekla je kao da mi zahvaljuje zbog nečeg drugog.

Zatvorio sam vrata za njom i zadahtao kad me je uhvatila vrtoglavica.

„Vraćaj se u dvorište“, vrisnula je Elsi.

Poskočio sam tako naglo da sam udario kolenom u vrata. Dok sam se saginjao da ga protrljam, čuo sam kako Kendi ciči u prolazu.

Kad je Elsi konačno otišla, utonuo sam u trpezarijsku stolicu i zatvorio oči. Osećao sam se kao da sam se upravo izvukao iz bunara. Govorio sam sebi da umišljam, ali nije upalilo. Um je ponovo završio na drugom mestu, slaba je konkurencija mojim emocijama. Elsi je izgledala sasvim obično, nije bila privlačna. Ranije me nije uznemiravala. Uvek su me zabavljale njene budalaštine. Ovog puta me nije zabavila. Skoro da sam se uplašio nje. Kako god okreneš, postojalo je samo jedno objašnjenje. Prozreo sam njene reči i postupke. Nekako sam bio u stanju da vidim šta se zbiva u njenom umu.

Bilo je to užasno mesto.

Peto poglavlje

Ispričao sam En sve o tome, te večeri nakon što je Fil otišao nazad u Berkli. Ričard je spavao, a mi smo se spremali za krevet. Bio sam u pidžami, a En se skidala pored ormara.

„Ne razumem na šta tačno misliš“, rekla je kada sam završio.

Polako sam odmahnuo glavom.

„Ne krivim te“, trezveno sam izgovorio. „Ni sam ne razumem.“

„Pa... šta je posredi?“, rekla je. „Kažeš da si osetio odvratnost prema njoj, ali...“ Nije ni završila rečenicu, samo je gledala u mene.

„U tome je stvar“, odvratio sam. „Ja... Čini mi se da sam znao šta se zbiva u njenom umu. Ne govorim o njenim mislima, nisu posredi reči ili rečenice.“ Bespomoćno sam mahnuo rukama. „Već ono što se iza reči krije. Ono što oseća.“

„Gospode“, rekla je En. „Predstavljaš je kao pravo čudovište.“

„Možda smo svi čudovišta ispod površine“, odvratio sam.

Video sam daje blago zadrhtala dok se ogrtala kućnom haljinom. Sela je kraj mene. Čitali smo nekoliko trenutaka.

„U redu“, rekla je, „zaboravimo na Elsi na trenutak. Misliš li da je i to posledica događaja od sinoć? Kao što si video onu ženu.“

„Ne znam šta bi drugo moglo biti“, rekao sam joj.

Ugrizla se za donju usnu.

„Šta je moglo da se desi?“, pitala je.

„Ne znam“, odvratio sam. „Ti si gledala šta se zbiva. Da li sam se ponašao čudno, na bilo koji način, dok sam bio hipnotisan?“

Zabrinuto me je pogledala.

„Koliko se sećam, ne“, rekla je. „I ranije sam viđala hipnotisane ljude. Gledala sam kako ih Fil hipnotiše. Nisu se ponašali drugačije od tebe.“

Uzdahnuo sam.

„Onda ne shvatam.“

„Trebalo je da kažeš Filu“, primetila je. „Možda je mogao nešto da učini.“

„Kako?“, pitao sam. „Što se njega tiče, hipnoza je protekla upravo onako kako je želeo. Prosto bi rekao da sam malo uznemiren.“

„Znam, ali...“

Delovala je toliko potreseno da sam se potrudio da delujem manje zabrinuto.

„Telepatija, eto šta je.“

„Stvarno misliš da je to posredi?“

„Ne znam.“ Slegnuo sam ramenima. „Ta reč je objašnjenje dobro koliko i svako drugo.“

„Ta reč se vrlo retko koristi. Neko je izgovori jednom u sto godina. Povremeno čitaš o njoj. Nikad, međutim, o njoj ne razmišljaš u ličnim okvirima.“

„Možda donosim ishitren zaključak. Možda je prosto posredi nervni slom.“

Spustila je svoju šaku na moju.

„Ako se ovo... nastavi“, rekla je, „posetićemo Alana Portera.“ Na usnama joj je zaigrao suv osmeh. „Ili nešto slično.“

Nasmešio sam se.

„Ili nešto slično, mogao bih da skoknem do ludnice.“

„Dušo, nemoj tako da govoriš.“

„Žao mi je.“ Obavio sam ruke oko nje i čvrsto smo se zagrlili.

„Ovde je jedan mali kojem je potreban otac“, mrmljala je. „A ne neki lik iz ćelije s tapaciranim zidovima.“

Poljubio sam je.

„Kaži tom malom“, rekao sam, „da prihvatam njegove uslove.“

Ponovo sam je video. Bilo je isto kao prvi put, čudna tamna haljina, niska bisera oko vrata, neočešljana kosa poput mračnog rama prepletene tame oko njenog belog lica. Stajala je na isti način kraj prozora koji gleda na dvorište iza kuće i gledala me. Ovog puta sam video više zato što nisam bio onеспособljen od šoka. Video sam da ima molećiv izraz lica. Kao da me preklinje da nešto uradim.

„Ko si ti?“, ponovo sam pitao.

Zatim sam se probudio.

Na nekoliko trenutaka, obuzeo me je nalet neodoljivog olakšanja, a s njim i priznanja. Fil je bio u pravu, to nije bio duh. To nije bila čak ni telepatija, već samo san. Ona nije stvarna. Bezbedan sam. Sve te misli su mi nagrnule za nekoliko sekundi.

Nestale su još brže. Zato što sam ponovo osetio peckanje u glavi i grčevitu napetost u utrobi. Isto uvrtnanje mesa koje me prethodne noći isteralo iz kreveta. Znao sam, bio sam apsolutno siguran u to da

ću, ako ustanem i odem u dnevnu sobu, tamo pronaći nju kako me čeka.

Zagnjurio sam glavu u jastuk i ležao drhteći, boreći se protiv toga. Neću otići tamo. Ne pada mi na pamet!

Iznenada sam se sledio i oslušnuo. Nešto je u hodniku, čuo sam zvuk. Šušlav zvuk, poput zvuka suknje dok žena korača.

Iznenada se začuo plač.

Ričard. Užas mi se zario u srce poput bodeža. Bez daha sam odbacio pokrivač i poskočio, pojurio ka hodniku i uleteo u Ričardovu sobu. Stajao je u kolevci, plakao i drhtao u tami. Brzo sam ga podigao i prisionio svoj obraz uz njegov.

„Pssst, dušo, sve je u redu“, prošaputao sam. „Sve je u redu, tata je ovde.“ Osetio sam kako mi drhtaj prolazi niz kičmu, čvrsto sam ga zagrlio i potapšao po leđima drhtavim prstima. „Sve je u redu, dušo, tata je ovde. Spavaj, srce. Sve je u redu.“

Osetio sam njegov strah, jasno sam ga osetio, kao da struja ledene vode teče od njegovog uma ka mom.

„U redu je“, ponovio sam. „Spavaj. Tata je ovde.“ Nastavio sam da mu pričam dok nije ponovo zaspao. „To je samo san, dušo. Samo san.“

Sigurno je san.

Sunčeva svetlost. A s njom je stiglo i ono što se izdaje za razum, očajna potraga za utehom.

Samo sam sanjao neku ženu, učinilo mi se da čujem šušlanje suknje, a Ričard je imao običnu noćnu moru. Ostatak je iluzija, nervni poremećaj. To je bio moj zaključak dok sam se brijao. Zapanjuje me to koliko je čovek spreman da iskrivi svoja ubeđenja u ime razuma, koliko je nespreman da veruje intuiciji.

Kombinacija stvari je učvrstila taj zaključak. Već pomenuta sunčeva svetlost, uvek je snažan faktor koji omogućava poricanje strahova rođenih u noći. Dodajte tome ukusan doručak, sunčano raspoloženje supruge, srećnog i nasmejanog sina, prvi dan u radnoj nedelji i postrojicete snažnu silu protiv verovanja u stvari koje nisu zasnovane na logici.

U trenutku kad sam napuštao kuću, bio sam već potpuno uveren. Prešao sam ulicu i krenuo kroz prolaz pokraj Frenkove i Elizabetine

kuće. Red je bio na Frenka da nas vozi. Pokucao sam na zadnja vrata i ušao u kuhinju. Frenk je još bio za stolom i pio kafu..

„Ustaj, čoveče", rekao sam, „zakasnićemo."

„To uvek kažeš", odvratio je. „Da li smo ikad zakasnili?"

„Mnogo puta", odgovorio sam i namignuo Elizabet, koja je stajala kraj šporeta.

„Nije tačno", rekao je Frenk, „uopšte nije tačno." Ustao je i protegao se uz ječanje. „Oh, bože", dodao je, „voleo bih da je subota."

Izašao je iz kuhinje da uzme sako. Pitao sam Elizabet kako je.

„Dobro sam, hvala", rekla je. „I da, voleli bismo da En i ti dođete na večeru u sredu, ako ste slobodni."

Klimnuo sam glavom.

„Biće nam drago." Elizabet se nasmešila i nekoliko trenutaka smo stajali bez reči.

„Pre neko veče je bilo veoma interesantno", izustila je najzad.

„Da", potvrdio sam. „Šteta što to nisam video."

Bojažljivo se nasmešila.

„Bilo je veoma interesantno", ponovila je.

Frenk se vratio.

„Krenimo u prokleti Sibir", izustio je uz gadljiv izraz lica.

„Dragi, ne zaboravi da kupiš kafu kad...", započela je Elizabet.

„Dođavola, ti je kupi", prekinuo ju je Frenk besno. „Možeš da se zevzečiš čitav dan. Ne pada mi na pamet da idem u kupovinu nakon što sam čitav dan proveo u proklesnoj vašljivoj fabrici."

Elizabet se nemoćno osmehnula i, zacrvenevši se, okrenula se nazad ka šporetu. Video sam da joj grlo podrhtava.

„Žene", rekao je Frenk i naglo otvorio vrata. „Gospode!"

Nisam komentarisao. Izašli smo iz kuće i odvezli se na posao. Zakasnili smo sedam minuta.

Dogodilo se tog popodneva.

Tek sam bio izašao iz toaleta. Zastao sam pored hladnjaka i natočio sebi čašu vode. Popio sam je, zgužvao čašu i bacio je u kantu za đubre. Okrenuo sam se i pošao ka svom stolu.

Zatim sam se žestoko zateturao kao da me je nešto teško udarilo u glavu.

Na moj uzvik, nekoliko kolega i kolegistica iz kancelarije naglo su se okrenuli i upiljili u mene. Imao sam osećaj da su mi noge gumene i posrnuo sam u stranu ka jednom od stolova. Dograbio sam ga i očajnički ga stegao, sa ošamućenim izrazom na licu.

Pritrčao mi je jedan od kolega, Ken Lejsi, i uhvatio me za ruku.

„Šta ti je, momče?“, čuo sam da me pita.

„En“, rekao sam.

„Šta?“

„En.“

Otrgao sam se i ponovo se zateturao, pritiskajući dlanovima vrh glave.

Na tom mestu sam osećao užasne probade. Kao da me je neko udario čekićem.

Još nekoliko ljudi žurno je prišlo.

„Šta se dešava?“, čuo sam jednu od sekretarica.

„Ne znam“, odvratio je Lejsi. „Neka mu neko donese stolicu.“

„En.“ Panično sam zverao unaokolo i nisam hteo da sednem.

„Dobro sam, dobro sam“, insistirao sam i uspeo ponovo da se otmem Lejsiju.

Iznenadeno su posmatrali kako trčim ka svom stolu, bacam se na stolicu i grabim telefonsku slušalicu. Kasnije su mi rekli da sam delovao poput veoma uplašenog čoveka. Bio sam uplašen. Problem je bio u tome što nisam znao šta me je uplašilo. Samo sam znao da je to u nekoj vezi sa En.

Telefon je zvonio, ali se niko nije javljao. Grčio sam se u stolici (rekli su mi kasnije), a napet, ranjen izraz mog lica se produbio. Pritisnuo sam dugme i drhtavim prstima otkucao broj. Nisam skretao pogled ka mestu na kojem su stajali i posmatrali me. Pritisnuo sam slušalicu uz uho.

„Hajde“, sećam se da sam mrmljao u agoniji zbog neobjašnjivog straha. „Hajde, javi se!“

Čuo sam da neko diže slušalicu.

„Halo?“

„En?“

„Jesi li to ti, Tome?“ Prepoznao sam tanani Elizabetin glas i osetio snažan bol u stomaku.

„Gdeje En?“ Jedva sam disao.

„U krevetu je", rekla mi je Elizabet. „Upravo sam je pronašla. Onesvestila se na podu kuhinje."

„Kako je?"

„Ne znam. Pozvala sam doktora."

„Odmah dolazim." Zalupio sam slušalicu i strgao sako s čiviluka. Sigurno sam delovao poput manijaka dok sam jurio napolje.

Zatim sam proveo paklenih pola sata. Morao sam da odjurim u Frenkovo odeljenje po ključeve od kola, a za to mi je bila potrebna propusnica. Zatim sam morao da izvadim novu propusnicu za hitne slučajeve kako bih izašao iz fabrike. Jurio sam duž parkinga dok nisam osetio bol u boku, a Frenk je, naravno, parkirao kola na najudaljenijem mestu od kapije. Dao sam gas i jurio sto kilometara na čas preko parkinga, a onda naglo zakočio ispred kapije. Pokazao sam propusnicu i izleteo na ulicu poput strele.

Bila je čista sreća to što me nisu uhapsili desetak puta na putu do kuće. Ignorisao sam crvena svetla, znake za zaustavljanje i trepćuća svetla. Preticao sam s desne strane, skretao levo iz desne staze i desno iz leve staze.

Prekršio sam sve moguće zakone. Ipak, stigao sam kući za dvanaest minuta.

Zakočio sam i izašao iz kola pre nego što je motor utihnuo. Potrčao sam preko travnjaka, skočio na trem i s treskom nagnuo kroz ulazna vrata.

Našao sam ih u spavaćoj sobi. En je ležala na krevetu, a Elizabet je sedela pored nje. Ričard je skliznuo s kreveta dok sam ulazio i potrčao k meni.

„Zdravo, tata!", razdragano je uzviknuo.

„Zdravo, dušo."

Rastrojeno sam ga pomazio po glavi i brzo krenuo ka krevetu. Elizabet je ustala i ja sam seo na njeno mesto. En se slabašno osmehnula. Nije uspevala da usredsredi pogled. Video sam da joj je Elizabet stavila vreću s ledom na glavu.

„Draga, jesi li dobro?", pitao sam.

En je polako progutala i ponovo se nasmešila.

„Dobro sam." Reči je više oblikovala usnama nego što ih je naglas izgovarala.

„Gde je doktor?", pitao sam Elizabet.

„Još nije došao", odvrнула je.

„Gde je, dođavola?", mrmlija sam. Ponovo sam pogledao En. „Šta se dogodilo?", pitao sam. „Neka, nije bitno. Ne govori. Jesi li sigurna da si dobro? Želiš li da te odvedem u bolnicu?"

„Ne." Glava joj se blago pomerila na jastuku.

„Tata, mama je pava." Ričard je bio kraj mene i netremice me posmatrao. Na trenutak kao da sam video En kako stoji u kuhinji, poseže rukom naviše...

„Da, dušo, znam", rekao sam i zagrlio ga. Pogledao sam En. „Jesi li sigurna da si dobro?"

„Sve je u redu." Glas joj je zvučao malo jasnije.

„Koliko je vremena prošlo otkako si pozvala doktora?", pitao sam Elizabet.

„Pozvala sam ga nekoliko minuta pre nego što si ti pozvao", odvrátila je.

„Kako se ovo dogodilo?", pitao sam. „Da li se onesvestila?"

„Svratila sam da se javim", rekla je Elizabet. „I pronašla En na podu kuhinje. Mislim da je konzerva paradajza pala s najviše police i pogodila je u glavu."

Tupo sam zurio u nju. Zatim sam se okrenuo ka En.

„U... teme?", polako sam pitao.

Njene usne su se pomerile.

„Da."

Doktor je stigao oko tri i rekao da je jedina šteta otok veličine guščijeg jajeta na Eninoj lobanji. Pozvao sam fabriku i obavestio ih da se neću vratiti. Elizabet je rekla da će otići da pokupi Frenka u četiri i petnaest.

Nešto pre pet sati, En je počela uporno da insistira na tome da joj je dobro i ustala je da napravi večeru. Dok je stajala kraj šporeta, ja sam sedeo za stolom s Ričardom u krilu i ispričao joj šta se dogodilo. Prestala je da meša jelo i čudno me pogledala.

„Ali to je nerealno", rekla je.

„Znam. A ipak, dogodilo se." Nepokretno je stajala i zurila u mene. „Ne, zašto bismo mu ispričali?", rekao sam.

Izraz lica joj se promenio.

„Šta?", pitala je.

„Kažem, zašto bismo mu ispričali?“

„Kome?“

„Upravo si rekla da treba da ispričamo Filu“, rekao sam, „zar ne?“

„Tome, nisam ništa rekla.“

Nastupila je neugodna pauza.

„Nisi?“, najzad sam izustio.

„Ne.“

Progutao sam pljuvačku i naslonio se na zid, slušajući Ričarda kako mi priča o crvu kojeg su on i Kendi pronašli u dvorištu iza kuće, nesvestan činjenice da u svom umu zapravo vidim scenu u kojoj dvoje dece kleče na tlu, nagnju se i netremice zure u crva koji se migolji.

„Šta je sledeće?“, promrmlijao sam. „Gospode, šta je sledeće?“

Ponovo onaj san. Buđenje nakon što sam ostao bez daha od straha, zurenje u tamu uz saznanje da me ona čeka u dnevnoj sobi. Želja da viknem: *Odlazi odatle!* Umesto toga, pokrivanje preko glave, privijanje uz En, drhtanje i strah. Slušanje šuštanja suknje u hodniku, trčanje ka Ričardu nakon što se ponovo probudio u suzama. A ujutru, nova uporna, tupa glavobolja i bol u stomaku. Osećaj iscrpljenosti, kao da sam isceđen. I neizbežan pokušaj da ponovo ubedim sebe da je posredi običan san.

Sada uzaludan.

Šesto poglavlje

Kad sam stigao kući u utorak posle podne, spustio sam kesu na kuhinjski sto.

„Šta je to?“, pitala je En nakon što sam je poljubio.

„Šećer“, odvratio sam.

„Da li da se usudim da pitam“, rekla je, „kako si znao da nam je potreban šećer?“

„Nisi me zamolila da ga kupim?“ Pitao sam, mada sam znao odgovor.

En je odmahnula glavom.

„Možda će od ovog ipak biti neke koristi.“

Loš pokušaj da se našali.

Smestio sam kutiju šećera u ormarić i skinuo sako.

„Vruće je“, primetio sam.

„Jeste.“

En je počela da postavlja sto, a ja sam stajao kraj prozora i posmatrao Ričarda i Kendi kako trče ukруг jureći leptira.

„Tome?“, čuo sam En i okrenuo se. „Šta ćeš uraditi?“

„Misliš povodom...“ Nisam mogao da pronađem odgovarajuću reč.

Klimnula je. Uzdahnuo sam.

„Šta mogu da učinim?“, pitao sam. „Nije posredi nešto konkretno. Sanjam čudnu ženu.“ Još joj nisam priznao da ne verujem da je to san. „Ja... mislim da mogu da osetim o čemu Elsi razmišlja. Osetio sam isti udarac u glavu kao i ti. Pokupio sam tvoju misao o tome da nam je potreban šećer.“ Slegnuo sam ramenima. „Kako s tim da se nosim? Odakle da počnem?“

„Mogao bi da odeš Alanu Porteru“, rekla je.

„S mojim razumom je sve u redu.“ Okrenuo sam se i ponovo se zagledao kroz prozor.

„A kako bi ti to nazvao?“, pitala je. „Dešava se u tvom umu, zar ne?“

„Da, ali nije posredi nervni slom. Ako ništa drugo...“, na tren sam zastao shvativši nešto. „Ako ništa drugo, posredi je povećana sposobnost, a ne umanjena.“

„Da li se zbog toga osećaš bolje?“, pitala je. „Uplašen si, Tome. Priznaj to. Osećam kako noću drhtiš dok sanjaš taj san. Nazovi to

kako god želiš. Bitno je samo to da te ovaj problem uznemirava. Mislim da treba da učiniš nešto povodom toga. Uskoro."

„U redu", odvratio sam nesigurno. „Ja... učiniću nešto."

Međutim, osećao sam se kao da sam pritisnut uza zid. Naravno da se plašim zbog onog što mi se dešava. Ipak, bio sam i zainteresovan.

Na poslu sam čitav dan hvatao fragmente misli i emocija ljudi iz kancelarije. Odlomke emocija razdraženost, dosada, umor, sanjarenje, seksualno i druga, želje i fantazije. Nejasne iščašene vizije i delove fraza. Nisam znao koja misao pripada kojoj osobi, ali to je samo pojačavalo moje interesovanje.

Na primer, jedan od njih, ili jedna od njih, zamišljao je sebe na putovanju po okeanu na kojem je bio ili bila, ili želeo, odnosno želela da bude. Mogao sam da se zakunem da osećam miris morskog vazduha i da osećam kretanje broda pod sobom. Neko drugi je razmišljao o nekoj ženi i vizija je bila napeta i ružna, s primesama onog što sam osetio u Elsinom umu. Bio sam pomalo zgađen, ali i dalje zaintrigiran.

Okrenuo sam se od prozora kad mi je sinula ideja.

„Pitam se", započeo sam.

„Šta je sad?"

„Pitam se da li sam postao ili postajem medijum."

„Medijum?" En je naglo spustila bocu s mlekom.

„Da", odvratio sam, „zašto da ne?" Nasmehio sam se kad sam ugledao izraz njenog lica. „Dušo, medijum ne mora da bude debeljuškasta sredovečna žena u džemperu na zakopčavanje", rekao sam joj.

„Znam, ali..."

„Razmisli o tome", nastavio sam. „Sama reč '*medijum*' savršen je opis. Znači sredina. To su medijumi. Oni stoje između izvora i cilja, dopuštaju da misli i utisci teku kroz njih. Oni..."

„Ako si medijum", prekinula me je, „objasni mi samo jedno."

„Šta?"

Posmatrala me je netremice, optužujući me.

„Zašto nemaš nikakvu kontrolu nad onim što teče kroz tebe?"

Nastavili smo da raspravljamo o tome i tokom večere, prekidajući tek toliko da naredimo Ričardu da jede.

„Ne, ne razumem“, rekla je En. „Patiš zbog ovog. Već vidim promenu u tebi da, za samo nekoliko dana“, insistirala je kad sam zaustio da se pobunim. „Bled si. Iznuren, umoran.“

„Znam“, odvratio sam. Nisam to mogao da poreknem. Glavobolje i osećanje iznurenosti do kostiju pratili su svako izlaganje tom fenomenu.

„Onda ne shvatam“, rekla je En, iznervirana zbog toga što sam naizgled promenio stav. „Slažeš se da ti škodi, ali govoriš mi da nećeš ništa učiniti povodom toga. Zato što smatraš da si postao medijum ili nešto slično.“

„Dušo, nisam to rekao“, odvratio sam. „Samo kažem da želim neko vreme da sačekam kako bih otkrio kuda sve to vodi. Neka svrha postoji, osećam to.“

„Ah... osećaj, osećaj.“ Besno je stisnula usne. „A šta ja da radim kad se trgneš iz sna kao da te je pogodio metak? Trudna sam, Tome. I ja sam živčana. Misliš li da mi pomaže to čemu sam izložena svake noći?“

„Dušo, ja...“

Oglasilo se zvono na vratima. Ustao sam i prošao kroz dnevnu sobu pitajući se zašto osećam peckanje. Potrajalo je kratko, ali je osećaj bio veoma određen. Dok je trajalo, imao sam osećaj da sam od metala i da sam upravo prošao kroz snažno magnetno polje.

Otvorio sam vrata i ugledao Harija Sentasa. Bio sam iznenađen.

„Zdravo.“

„Dobro večer“, rekao je. Taj visoki i zdepasti čovek uvek je, iz nekog razloga, izgledao kao da nosi neprikladno odelo. Delovao bi prirodnije u radnom kombinezonu i s kapom na glavi, s masnom mrljom preko rumenog obraza. „Došao sam po kiriju“, rekao je. „Da ne morate da dolazite do nas.“

„U redu.“ Klimnuo sam.

„Ko je to?“ Ričard se dogegao u sobu, a ja sam čuo kako ga En doziva nazad.

„Zar niste poranili dva dana?“, pitao sam Sentasa.

„Učinilo mi se da ćete želeti što pre to da rešite“, rekao je.

„Shvatam." Pročistio sam grlo. „Ako želite da sačekate, idem da ispišem ček."

„Sačekaću", odvratio je.

Vratio sam se u kuhinju i izvadio čekovnu knjižicu iz fioke. En me je upitno pogledala, a ja sam slegnuo ramenima.

„Ko to?", upitao je Ričard ponovo.

„Čovek koji živi u kući do nas, dušo", rekla je En.

„Čovek koji u kući do nas?"

Napisao sam ček, istrkao ga iz knjižice i odneo ga Sentasu.

„Hvala", rekao je dok ga je prihvatao.

„Uzgred, da li biste popravili bravu na vratima?"

„Bravu na vratima?"

„Da. Ne može spolja da se zaključa. Kad god izlazimo iz kuće, moramo da ih zaključamo iznutra i ostavimo otključana vrata koja vode u dvorište."

„Stvarno?", izustio je. „Pobrinuću se za to."

„Bićemo vam zahvalni", rekao sam mu pre nego što je kročio na travnjak.

Posmatrao sam ga nekoliko trenutaka dok je koračao ka svojoj kući. Zatim sam zatvorio vrata i vratio se u kuhinju da nastavim s večerom.

„Da li će se ovo dešavati svakog meseca?", pitala je En. „Mislila sam da je prva dva puta bilo slučajno."

„Ne znam." Odmahnuo sam glavom. „Međutim, ne dopada mi se."

En je slegnula ramenima.

„Pretpostavljam da je samo zabrinut za svoj novac."

„Za novac svoje supruge", rekao sam. „Ako je verovati Frenku, puna je kao brod."

Nasmešila se i odmahнула glavom.

„Dobri stari Frenk", rekla je. „Uvek ima lepu reč za svakoga."

Uzdahnuo sam.

„Meni se Sentas ne dopada", rekao sam.

En je podigla pogled s tanjira.

„Da li to iz tebe progovara medijum?", pitala je.

„Dušo, kad to tako kažeš, zvuči kao da sam neki čudak."

„Rekla bih da je sve ovo pomalo čudnjikavo, zar ne?"

„Čunjikavo", ponovio je Ričard, „čunjikavo, mama."

„Da, srećo", odvratila je.

„Ne smatram sebe čudnim", rekao sam.

„Ma hajde", rekla je. „Nemoj biti osetljiv."

„Ti si osetljiva."

„Zar ne misliš da imam razloga da budem osetljiva?", pitala je iznervirano.

„Znam da ti je teško, ali..."

„Ah ti se ludo zabavljaš, tako da je to to."

„Dušo, nećemo da se svađamo", rekao sam. „Hajde da se stvari odvijaju svojim tokom još neko vreme. Ako te bude nerviralo, ako te uplaši ili nešto slično, obećavam da ću... da ću otići Alanu Porteru. Da li je to pošteno?"

„Tome, ti si taj koji je uplašen i nervozan."

„Pa... Voljan sam da se nosim s tim još neko vreme", odvratio sam. „Priznajem da sam radoznao. Zar ti nisi?"

Oklevala je pre nego što je odgovorila. Najzad je kivnim gestom nagnula glavu.

„Zaista je neobično, ali... pa, ako ti okrene čitav život naglavce, da li je vredno baktati se time?"

„Neću dozvoliti da dotle dođe", rekao sam. „Znaš to."

Pre nego što smo te noći otišli na spavanje, nabasali smo na pouzdan trag.

Zamolio sam En da pokuša da se seti šta se dogodilo tokom hipnoze i da li je Fil rekao bilo šta što bi me možda pokrenulo. Setila se dve stvari. Nijedna nije bila određena, naravno, u takvim situacijama nikad se ne nabasa na nešto određeno. A obe su bile veoma sugestivne.

Dok sam tokom seanse proživljavao izvesne trenutke iz svoje dvanaeste godine, Fil je, odgovarajući na nečije pitanje, izgovorio primedbu:

„Ne, ne postoji granica toga za šta je um sposoban. Sposoban je za bilo šta."

Druga primedba je izgovorena dok me je Fil budio iz hipnoze i što se mene tiče, bila je ključna.

„Tvoj um je sad slobodan", rekao mi je. „Ništa ga ne ograničava. Slobodan je, apsolutno slobodan."

To je izgovorio stotinu puta ranije ljudima koje je hipnotisao. Koliko sam shvatio, komanda je osmišljena tako da spreči um subjekta da zadrži neke slučajno date sugestije koje se mogu pokazati sretnim. Kao što sam rekao, Fil je stotinu puta koristio tu rečenicu, što je kasnije i sam potvrdio.

Ipak, iz nekog razloga, u mom slučaju je imala drugačiji ishod.

Uspravio sam se boreći se za vazduh i osetio kako mi hladan noćni vazduh pritiska čelo mokro od znoja. Osetio sam kako mi srce divlje lupa dok sleđeno zurim ka dnevnoj sobi.

Ona je ponovo bila tamo.

Sedeo sam kruto dok su mi se stomaćni mišići grčili i trzali, u pokušaju da sebe nateram da ustanem i odem tamo. Ali nisam bio u stanju. Volja mi se istopila. Ugledao sam je u svom umu i nisam bio u stanju da odem tamo i vidim je, belu i nepomičnu, kako svojim tamnim očima zuri u mene.

„Ponovo?”

Ispustio sam prestrašen zvuk i srce mi je poskočilo tako snažno da mi se činilo da probija grudi. Zatim sam uz napor progutao pljuvačku i udahnuo duboko i drhtavo.

„Da”, promrmljao sam.

„I... ona je tamo?”

„Da. Da.”

Osetio sam kako drhti kraj mene.

„Tome”, rekla je, a glas joj je zvučao drugačije, kao da čitavu stvar više ne dovodi u pitanje. „Tome, šta ona hoće?”

„Ne znam”, odgovorio sam kao da oboje sve vreme prihvatamo da je žena deo objektivne stvarnosti.

„Da li je... još tamo?”

„Da.”

„Uh...” Pomislio sam da čujem jecaj i posegnuo da je dotaknem. Napipao sam njenu šaku. Položila ju je preko usta i čvrsto zagrizla dlan.

„En, En”, prošaputao sam. „Sve je u redu. Ne može da nas povredi.”

Sklonila je ruku. Njen glas se slomio preko mene u tami.

„Šta radiš ovde?“, pitala je. „Zar ćeš samo ležati i dopustiti da se ovo dešava? Ako je stvarno tamo, ako jeste ono što ti kažeš da jeste...“

Mislim da smo oboje u isto vreme prestali da dišemo. Zurio sam u njen obris u tami, dok mi je srce lupalo polako, otegnuto.

„En?“, začuo sam sopstveno mrmljanje.

„Šta je?“

„Zar... zar ne veruješ u ono što je Fil rekao? Da je to...“

„Veruješ li ti u to?“

Osetio sam kako mi ruke drhte i nisam mogao da joj odgovorim. Zbog toga što sam iznenada shvatio da ne verujem u ono što je Fil rekao. Nikad nisam ni verovao. Nije to telepatija, već nešto više od toga.

A šta to?

Sedmo poglavlje

„Hoćeš li ispričati Frenku i Elizabet?“

Bila je sreda, skoro pet sati posle podne. Bili smo u spavaćoj sobi. En je sedela na krevetu i češljala Ričarda, a ja sam oblačio čistu majicu. Za nekoliko minuta, preći ćemo preko puta na večeru. Navukao sam majicu preko glave i osmotrio svoj odraz u ogledalu na ormaru.

„Hoćeš li?“, ponovila je.

Odmahnuo sam glavom.

„Ne, zašto bih se trudio“, rekao sam. „Frenk će se smeјati tome.“

Zatim je nastupila tišina. Znao sam o čemu En razmišlja. I ja sam o tome razmišljao. Takođe sam znao da ona ne želi o tome da razmišlja. Ni ja to nisam želeo. Bilo je suviše važno. Zaista nismo imali pravo da se zadržavamo na toj temi. Kakve dokaze imamo? Bezoblični osećaj u gluvo doba noći. Blesak instinkta, kratak trenutak tokom kojeg se želja za verom u ono što je van moći poimanja ostvarila i postala prihvaćena. To nije dovoljno, uopšte nije dovoljno.

Naslonio sam se na ormar. En je izbegavala moj pogled.

„Jepa majica, tata“, rekao je Ričard.

„Hvala ti, dušo“, odvratio sam.

„Nema na jemu“, rekao je Ričard.

Na trenutak smo nešto razmenili, na neki način smo se razumeii. Zatim se okrenuo. Pogledao sam ga i pomislio koliko bi mi bilo lakše da ga odgajim kad bih verovao. Svi uvek prisutni strahovi bi se smanjili fatalna bolest, strah od toga da će ga pregaziti kola, da će poginuti u jednoj od bezbrojnih nesreća kojima su deca tako užasno podložna. Pomislio sam kako bi bilo divno da mogu da verujem u to da je bezbedan.

En i ja smo se na trenutak pogledali u oči.

„Jedno znam“, izgovorio sam impulsivno. „Nešto postoji oko nas. Ne znam šta, ali nešto postoji. Tu je, En. Tu je.“

Sećam se da me je pogledala. Da je, na trenutak, prislonila usne na Ričardovu plavu kosu.

„To bi bilo tako divno“, izgovorila je to maltene sebi u bradu, „tako divno.“

Frenk je otvorio vrata.

„Pozdravljam vas, drugovi sapatnici“, zaplitao je jezikom. Zamaglio nas je njegov dah natopljen mirisom piva. „Dođavola, ulazite unutra.“

Dok smo mi ulazili u dnevnu sobu, Elizabet je izlazila iz kuhinje. Nije bilo teško primetiti da su se svađali. Čak i da nisam osećao napetost u vazduhu, lepo se videlo da je Elizabet plakala.

„Zdravo.“ Prišla nam je smešeći se na silu, ne gledajući pritom u Frenka. „Zdravo, dragi“, obratila se Ričardu.

Frenk ju je uhvatio oko struka dok nam je prilazila i video sam kako se njegovi beli prsti zarivaju u meko meso na njenom stomaku.

„Ovo je moja supruga Lizi“, rekao je, „Lizi, majka mog nerođenog derišta.“

Elizabet se istrгла uz bolnu grimasu i stala pred Ričarda... *Mržnja!*... Ta reč mi je blesnula poput plamena u umu, kao što čini sijalica trenutak pre nego što će pregoreti i ugastiti se.

„Izgledaš veoma lepo, Ričarde“, rekla je. Glas joj je zadrhtao. „Vrlo lepo odelo.“

„Meni nikad ne govori da izgledam lepo“, rekao je Frenk.

„Jepo?“ Ričard je povukao majicu i primakao materijal ka Elizabet.

„O, da. Veoma je lepo.“

„Sedite, dragi gosti“, rekao je Frenk, „i naručite otrov za sebe da citiram besmrtnu reči svetski poznate kučke Elsi Li.“

„Dobro si raspoložen“, rekao sam mu.

„Dođavola, šta želite da popijete, dođavola?“, pitao je Frenk.

„Ja ne bih ništa, hvala“, izgovorila je En krutim glasom. Ja sam zatražio čašu vina ako ga ima. Nabrojao je tri vrste. Odabrao sam soterne.

„Jedan prokleti *sekir-ne*... stiže.“ Frenk je podrignuo i zateturao se ka kuhinji.

Elizabet se ispravila s napetim osmehom na licu.

„Imao je loš dan“, uzalud se trudila da čitavoj situaciji da zabavan prizvuk. „Ne obraćajte pažnju na njega.“

„Jesi li sigurna da želiš da se zamajavaš oko nas, Liz?“, pitala je En nežno. „Ne bi nam smetalo da...“

„Ne budi blesava, draga“, rekla je Elizabet, a ja sam osetio kako je obliva talas nesreće. Frenk je u kuhinji još jednom glasno podrignuo.

„C-dur“, rekao je.

„Oh... pre nego što zaboravim", rekla je Elizabet, „da li sam pre neki dan ostavila češalj kod vas u kući?"

En je coknula.

„Zaboga", izustila je. „Jesi. Bar desetak puta sam pomislila da ga vratim i stalno zaboravljam. Izvini."

„U redu je, draga", odvratila je Elizabet. „Samo želim da znam gde je. Doći ću po njega."

„*Sekir-ne*." Frenk se vratio u prostoriju s punom čašom u ruci.

„Završiću večeru", rekla je Elizabet i krenula ka kuhinji.

„Pomoći ću ti", ponudila se En.

„Nema bogzna šta da se radi", rekla je Elizabet uz smešak. Smešak je izbledeo. Frenk joj je stao na put. „Frenk", izgovorila je preklinjući.

„Lizi ovde više ne govori", rekao je. „Zar ne, Lizi?"

„Frenk, pusti me da prođem." Glas joj je bio napet.

„Oh, tako je besna, tako je besna." Zgrabio ju je za rame. „Jesi li besna, Lizi?"

„Pomoći ću ti, Liz", rekla je En, ustala i uzela Ričarda za ruku. Elizabet je otvorila usta kao da će progovoriti, ali nije. Video sam kako se u njoj mešaju zahvalnost i gnev. Frenk se pomerio u stranu kad je En prišla i dve žene su otišle s Ričardom u kuhinju.

„Jedna trudnica", nabrajao je Frenk, „jedan dečak. Dve trudnice." Ispustio je zvižduk. „Vreme za radovanje." Zakikotao se. „To je prilično dobro, a?", pitao me je.

„Da crkneš od smeha", odvratio sam.

„Ma ne misliš ti to ozbiljno, trezni skote", rekao je. Dodao mi je čašu grubim pokretom i nešto vina se preko ivice prolilo na moju ruku.

„Oooopa", rekao je Frenk, „op-op."

Praktično je pao na fotelju.

„Ljuta je", rekao je, „samo zbog toga što sam joj rekao da pokuša da podigne frižider kako ne bismo morali da se mlatimo s dobijanjem deteta." Zakikotao se i posegnuo ka svom pivu, a onda je čašu podigao uvis. „Dižem čašu u čast nenapumpanih žena", nazdravio je. „Neka oklevaju prokleta dugo."

Štucnuo je i ispraznio konzervu. Naglo je navukao mrzovoljan izraz lica. Spustio je praznu konzervu na tepih.

„Bebe", izgovorio je gorko i dovoljno glasno da ga čuju u kuhinji. „Ko ih je, dođavola, izmislio?"

Da sam imao nameru da im pričam o onoj ženi, Frenk bi je brzo odagnao. Nastavio je da pije sve dok se jelo nije našlo na stolu, kao i za vreme večere. Jedva da je dotakao hranu. Došlo je dotle da je Elizabet, u očajničkom pokušaju da skrene temu razgovora, pomenula moj čudan telefonski poziv u vreme kad se En onesvestila. Slegnuo sam ramenima i rekao da je posredi slučajnost. Prosto nisam želeo o tome da razgovaram tu.

Pomislio sam na to kako medijumi često, kad opisuju ulazak u ukletu kuću, kažu da osećaju tuđinsko prisustvo u vazduhu. E pa, i ova kuća je ukleta. To sam snažno osećao. Ukleta je očajem, duhovima hiljadu okrutnih reči i činova, fantomskim ostacima nerazrešenog gneva.

„Bebe“, nastavio je Frenk da izgovara dok je osvetnički nabadao svoju hranu, „bebe. Da li vrede? Da li su deo nečega? Donose li nešto važno? Ili su tek prost zbir njihovih prokletih delova, pitam ja vas.“

„Frenk, kao da...“, započela je Elizabet.

„Ne ti“, prekinuo ju je, „ne pitam tebe. Tebi su bebe mozak popile. Bebe su tvoja opsesija. Živiš za bebe, dišeš za bebe.“ Pogledao je En i mene. „Lizi je“, počeo je ponovo, „opsednuta bebama. Sve vreme kvoca, sve vreme: *'Kad ćemo imati bebu?'*, *'Kad ćemo spermom oploditi jajnu ćeliju?'* i...“

„Frenk...“ Elizabet je ispustila viljušku na tanjir i drhtavom rukom pokrila oči. Ričard je zurio u nju širom otvorenih očiju. En je spustila šaku na Elizabetinu ruku.

„Smiri se, čoveče“, rekao sam. „Pokušavaš li da nam ogadiš hranu ili nešto slično?“

„Naravno“, odvratio je Frenk. „Smiri se, kaže on. Smiri se. Pokušaj ti da se smiriš dok nešto što se još nije ni rodilo ždere sav tvoj novac.“ Ošamućeno je odmahnuo glavom. „*Bebe, bebe, bebe*“, pevušio je. Iznenada je bacio pogled k meni. „Zašto me gledaš?“

Nestalo je površnosti. Pogledao me je kao da me mrzi. Trepnuo sam i spustio pogled. Nisam bio svestan toga da zurim u njega. Bio sam svestan samo nastranih, gnevnihi bunara njegovog uma.

„Prepoznam idiota čim ga pogledam“, rekao sam.

Zašištao je s gađenjem.

„Kao, ja sam idiot“, rekao je. „Idiot je svaki muškarac koji pravi bebe.“

„Zaboga, Frenk!“ Elizabet je drhteći ustala od stola i spustila tanjir u sudoperu.

„Ričarde“, rekao je Frenk, „nemoj da praviš bebe. Juri devojčice. Ludo se zabavljaj. Upadaj u nevolju. Samo nemoj da praviš bebe.“

Ostatak obroka, desert i sve ostalo, pojeli smo u tišini koju su povremeno razbijali samo uzaludni pokušaji razgovora.

Kasnije smo Frenk i ja krenuli da se provozamo. Nastavio je da pije i sve više je vređao Elizabet, pa sam predložio da se provozamo. Uzeo sam svoja kola da bih mogao ja da vozim i rekao mu da ionako moram da sipam benzin za sutra.

„Nije bitno“, rekao je, „ionako ne idem na posao. Zašto bih išao?“

Dok smo kretali sa ivičnjaka, Elsi je izašla iz kuće u kupaćem kostimu i mahnula nam, a zatim se sagnula da podigne crevo.

„Debela kučka“, brecnuo se Frenk. Međutim, nisam imao utisak da je besan, osim ako nije posredi besna požuda.

Vozili smo se u tišini neko vreme. Frenk je sasvim spustio prozor na svojoj strani i isturio glavu napolje, tako da mu je kosa šibala na hladnom noćnom vetru. Gledao sam pravo napred, krećući se ka okeanu. Frenk je promrmlija nešto u jednom trenutku, ali nisam obraćao pažnju na to. Razmišljao sam o životu koji se odvija, o svakoj trunčici realnosti koja me sprečava da razmišljam o drugim stvarima.

Jednom sam gledao hipnotizera na televiziji. Uveo je mladu ženu u trans i ona je smireno navodila činjenice i cifre o svom prethodnom životu u Nirnbergu tokom tridesetih godina devetnaestog veka. Najpre sam napeto posmatrao, potpuno opčinjen. Žena je tečno govorila nemački iako je bila Amerikanka, kao i nekoliko generacija njenih predaka. Opisivala je zgrade i ljude, pominjala datume, adrese i imena.

Zatim su, dok sam posmatrao, trunčice realnosti počele da se probijaju do mene. Osetio sam džombu na jastuku na kojem sedim. Glava me je zasvrabela. Bio sam žedan, pa sam otpio gutljaj koka-kole iz čaše sa stočića prekrivenog časopisima preda mnom. Čuo sam šuškanje Enine odeće dok se meškoljila pored mene na sofi. Postao sam svestan toga koliko je televizor mali u odnosu na sobu.

Čuo sam zvuk aviona koji preleće iznad naših glava i primetio knjige na polici. Žena je nastavila da priča i taj neverovatan događaj postepeno je postao običan i dosadan. Potonuo sam nazad na sofu i nastavio da posmatram bez suviše interesovanja. Čak sam promenio kanal pre nego što se emisija završila.

Sad je bilo isto. Osećao sam tvrdoću sedišta pod sobom, volan u rukama, čuo zvuk motora „forda“, krajičkom oka video Frenka kako utučeno sedi, posmatrao bandere kako promiču, sve je bilo suviše realno, suviše stvarno. Sve ostalo je delovalo neprihvatljivo. Žena je ponovo postala san. Sve drugo, čak i to što sam naslućivao misli Frenka i Elizabet delovalo je poput maštovite fantazije. Poput nečeg što se može objasniti.

Nakon dvadesetak minuta vožnje, stali smo kod bara u Redondo Biču, seli u jedan od separea dalje od ulaza i ispijali pivo. Frenk je brzo iskapio tri čaše, a zatim davio s četvrtom. Prevlačio je dno čaše, vlažno od leda, preko glatke površine stola i zurio u tragove.

„U čemu je svrha?“, rekao je ne gledajući me.

„Svrha čega?“, pitao sam.

„Svrha svega“, odvratio je. „Braka, dece i svega ostalog.“ Naduvao je obraze zadržavajući dah, a zatim glasno izdahnuo. „Pretpostavljam da želiš bebu“, rekao je.

„Naravno.“

„Tako sam i mislio.“ Otpio je malo piva.

„Pretpostavljam da je ti ne želiš“, rekao sam.

„Pretpostavljaš dobro, druže“, odvratio je s gorčinom. „Ponekad poželim da je šutnem pravo u prokleti stomak samo da bi... uh...“ Stisnuo je čašu u ruci kao da želi da je smrska. „Šta će mi beba?“, pitao je. „Zašto bih je, dodavola, želeo?“

„Prilično su fine“, rekao sam.

Naslonio se na zid separea.

„Naravno“, rekao je, „naravno. Takođe je fino imati malo novca u banci. Malo sigurnosti.“

„Bebe ne jedu novac, Frenk“, rekao sam, „samo malo kašice i mleka.“

„Jedu novac“, odvratio je, „kao što supruge jedu novac. Kao i kuće, nameštaj i proklete zavese.“

„Goveče, zvučiš kao frustrirani neženja“, rekao sam mu.

„Ja sam frustrirani muž", odvratio je. „Voleo bih da sam neženja. To su bili dani, družo moj."

„To je bio fin period", saglasio sam se, „ali meni se ovaj više sviđa."

„Mogu da ih ostavim", zarežao je i ponovo ispustio zgađen uzdah i poigrao se čašom. „Nije dovoljno", mrmljao je, „što moram praktično da je preklinjem čak i kad je u normalnom stanju. Sad ima gomilu smicalica koje koristi da bi me izbacila iz kreveta."

Verovatno sam se nasmejao.

„To te, znači, muči?", pitao sam. U tom trenutku nisam bio vrlo telepatski raspoložen. Iznenadio me je.

„Dodavola, naravno da me muči", rekao je Frenk. „Ona ima seksualan nagon prokletog leptira. Čak i kad je u normalnom stanju. A sad..."

„Frenk", rekao sam, „veruj mi, trudnoća nije abnormalna."

„Đavola nije", rekao je. „To je traćenje tela." Nagnuo se napred, izraz mu je bio tvrd i napet. „Ipak, družo, neću se tek tako izvrnut i na leđa i predati." Zakikotao se. „Da upotrebim kolokvijalan izraz."

Pogledao je unaokolo kao što muškarci obično čine da bi naglasili da će njihova sledeća rečenica doneti neverovatno otkrovenje.

„Ima jedna mala crvenokosa u fabrici", rekao je.

Ponovo sam se iznenadio.

„Zna ona za to", rekao je. „Stara Lizi zna sve o tome. A šta drugo da očekuje? Muškarac ima svoje potrebe. To je sve. A ja imam prilično mnogo potreba. Prosta aritmetika."

Nastavio je da mi priča o maloj crvenokosoj, sitnoj, obučenju u uske džempere i pantalone. Donosila je dokumenta u računovodstvo.

„Recimo da se ne pretrgnem od jela tokom pauze za ručak", rekao je Frenk i namignuo mi.

Osmo poglavlje

„Ne mogu da ga podnesem“, rekla mi je En dok smo se te večeri spremali za krevet. „Odvratan je. Doveo je tu sirotu ženu na ivicu nervnog sloma.“

Skinuo sam i drugu čarapu i stavio je u cipelu.

„Znam“, rekao sam.

„Ona samo želi bebu“, dodala je En. „Gospode! Kao da traži ne znam šta! Ništa ne traži od njega, ništa. On joj ne pomaže ni u čemu! Izlazi sam kad god mu se ćefne. Zakera joj zbog svakog centa koji potroši, ma koliko pažljivo ona raspolagala budžetom. Viče na nju i zlostavlja je. Videla sam crne i plave masnice na sirotoj ženi veoma gadne.“ Bacila je vešalicu na šipku. „Ona se ne žali“, rekla je. „Samo želi bebu. Sedam godina je u braku i to je sve što je ikad tražila. A on...“

„Možda je njen problem upravo u tome“, rekao sam. „Dopušta mu suviše.“

„Šta da uradi?“, pitala je En podigavši četku i sela ispred toaletnog stočića.

„Da ga ostavi“, predložio sam.

„I kuda da ode?“, pitala je dok se češljala kratkim, ljutitim pokretima. „Nema nikoga. Roditelji su joj umrli pre devet godina. Ako bismo se nas dvoje rastali, ja bih bar mogla da odem kud mame i tate dok se ne oporavim. Elizabet nema kuda da ode. Ovo je njen dom. A ona... svinja... pravi joj pakao od života.“

Uzdahnuo sam.

„Znam.“ Naslonio sam se na krevet. „Pitam se da li zaista zna da on ima aferu sa...?“

Zastao sam. Na osnovu njenog žustrog okreta, shvatio sam kako glasi odgovor.

„On ima... šta?“, polako je upitala.

Gledali smo se nekoliko trenutaka. Zatim se okrenula.

„Pa to je divno“, rekla je lažno smirenim glasom koji žene uspevaju da postignu kad su na vrhuncu besa. „Apsolutno divno. To stvarno predstavlja šlag na torti. Zaista.“

Nasmešio sam se neveselo.

„Ne zna, dakle“, rekao sam. „On mi je rekao da zna.“

„Oh, on je... on je... Ne postoji dovoljno pogana reč." Polako sam odmahnuo glavom.

„Divna situacija", rekao sam. „Osećam se kao lik iz sapunske opere otkako živimo u ovoj kući. S jedne strane nam je žena koja maltretira muža. S druge strane preljubnik i galamdžija." Zavukao sam se pod pokrivač. „Da sam na tvom mestu, ne bih joj ništa rekao."

„Da joj kažem?", odvratila je En. „Gospode, ne bih se usudila. Mogla bi potpuno da pukne i tu bi bio kraj." Zadrhtala je. „Da joj kažem, gospode, ne pada mi na pamet. Zadrhtim pri pomisli na to šta bi moglo da se dogodi ako sazna."

„Neće saznati", rekao sam.

Neko vreme smo ćutali. Ležao sam i zurio u tavanicu pitajući se da li ću ponovo imati onaj san, umom sam ispitivao kuću, kao da su moje misli antene insekta koje podrhtavaju i plašljivo pretražuju, spremne da se povuku čim nešto osete.

Međutim, nije bilo ničega. Već sam poverovao da je stanje nervne napetosti u kojem me je Fil ostavio počelo da popušta, da se već nalazim ispod nivoa svesnosti i da ću nastaviti da tonem dok se ne vratim u normalno stanje. Iskreno, bio sam pomalo razočaran. Ta moja sposobnost zaista je bila interesantna. Shvatio sam da se upinjem da je povratim. Naravno, nisam uspeo. To nije voljna aktivnost.

Nekoliko minuta kasnije, En se smestila u krevet kraj mene i ugasilu smo svetla.

„Misliš li... da ćeš opet isto sanjati večeras?", pitala je.

„Ne znam", odvratio sam. „Mislim da neću."

„Možda je prošlo."

„Možda."

Neko vreme je vladala tišina.

„Dušo", pozvala me je.

„Da?"

Čuo sam kako guta pljuvačku.

„Što se tiče onog..."

„Sinoć?", pitao sam.

„Da. Žao mi je što sam dopustila da planem."

„Nema zbog čega da ti bude žao, srce."

„Ima", rekla je. „Nema svrhe razmišljati o takvim stvarima samo zbog... onog što se dogodilo."

„Pretpostavljam da si u pravu", rekao sam, okrenuo se na bok i zagrlio je.

„Obećaj mi da..."

„U redu", rekao sam, „nećemo razgovarati o tome."

„Mislim da to ne bi bilo razborito", rekla je.

„I ja mislim da ne bi", odvratio sam.

Poljubila me je u obraz.

„Laku noć, dušo", rekla je.

„Laku noć", odvratio sam. Na noćnom ormariću, sat je pokazivao jedanaest i trideset.

„Ne!"

Naglo sam se uspravio u krevetu dok mi je svesnost žiletom sekla um. Oči su mi bile širom otvorene, a pogled krut. Zurio sam ka dnevnoj sobi.

En se naglo probudila zajedno sa mnom. Sad sam čuo kako me drhtavim glasom pita:

„Ponovo?"

„Da. D-a!"

„O, ne. Ne." Zvučala je bezmalo gnevno.

Nepomično smo sedeli nekoliko trenutaka. Osećao sam kako mi se grudi podižu i spuštaju kao da ću doživeti napad, dok mi je dah jurio kroz nozdrve. Usne su mi bile čvrsto zatvorene, a srce mi je dobovalo u nepravilnom ritmu.

„Šta ćeš učiniti?", pitala je. U njenom glasu se nazirao uplašen, gorak izazov.

„Šta mogu da učinim?"

Hrapavo je udahnula.

„Ustani i vidi."

Okrenuo sam se.

„Dušo, šta ti je?"

„Šta mi je? Kakvo je to pitanje? Znaš šta mi je. A sad, ustani...", zajecala je. „Ustani i otiđi tamo."

Dah je zadrhtao u meni. Osećao sam kako se bespomoćno tresem. Svaki put kad bih pomislio na tu ženu, jasno bi iskrsla u mom umu,

bleda i zagledana u mene tamnim očima kao da nešto traži.

Zadržao sam dah.

„U redu“, rekao sam. Ne znam da li sam se obraćao En ili toj ženi.

„U redu.“ Odbacio sam pokrivač i spustio noge pored kreveta.

„Dušo.“ Iznenada je iz njenog glasa nestalo ljutnje. Ostali su samo briga i strah.

„Da?“

„Ja... idem s tobom.“

Progutao sam kroz suvo grlo.

„Ostani ovde“, rekao sam.

„Ne, želim da pođem. Želim to.“

Protrljao sam lice drhtavom rukom i obrisao hladan znoj. Znao sam da treba da je nagovorim da ostane.

„U redu“, čuo sam sebe kako izgovaram. „Hajdemo.“

Začuo sam tečno šuštanje spavaćice dok je ustajala. Video sam njen taman obris nasuprot prozora. Ustao sam i susreli smo se pokraj ivice kreveta. Osetio sam kako šakom steže moju i čvrsto je stegnuo. Bila je hladna i suva, drhtala je u mom stisku.

Duboko sam udahnuo i pokušao da zaustavim podrhtavanje stomaćnih mišića. Ponovo su se grčili i stezali. Osetio sam vrelinu i bockanje u slepoočnicama.

„U redu“, rekao sam. „Hajdemo.“

Da li se dvoje ljudi ikada sporije zaputilo u tamu? Pomerali smo noge kao da su od olova, kao da smo statue koje su tek delimično oživele. Primicali smo se vratima majušnim pokretima. Srce mi je sve vreme tuklo sve brže i brže i činilo mi se da čujem njegove otkucaje. Sad je i moja ruka drhtala. Nisam bio u stanju da joj pružim utešan oslonac. Kako bi uplašen čovek mogao to da pruži?

Stigli smo do hodnika i stali kao po dogovoru. Vrata su nas razdvajala od dnevne sobe. Drhtali smo u tami, a onda smo poskočili od šoka pošto se u drugoj sobi Ričard malo promeškolljio. Zatim je En jedva čujnim glasom izgovorila:

„Otvori ih.“

Pripremio sam se. Stegnuo sam njenu ruku tako snažno da sam siguran da sam je povredio. Naglo sam šutnuo vrata da bih ih otvorio.

Oboje smo se refleksno povukli, spremni na najgore.

Međutim, osećaj kao da se iscrpao uz naglo povlačenje. Naše ruke su se razdvojile. Ušli smo u praznu dnevnu sobu. Peckanje u mom umu je posustajalo, a čvorovi u mom stomaku su se razvezivali.

Video sam da se En naslonila na zid.

„Kopile jedno“, izgovorila je jasnim glasom, ali u njemu se osećalo samo veselo olakšanje. „Ti prevejano kopile.“

Progutao sam knedlu.

„Dušo, ja... mislio sam da je u dnevnoj sobi.“

„Naravno da si to mislio, pile“, rekla je. „Naravno.“ Potapšala me je rukom i osetio sam koliko se trese.

Duboko je udahnula.

„Hoćemo li se onda sad vratiti u krevet?“ Sudeći po zvuku njenog glasa, znao sam da bi vrištala iz sve snage da smo nešto videli.

„Za trenutak“, rekao sam.

Vratila se u krevet. Čuo sam kako se zavlači pod pokrivače i kako izgovara:

„Hajde, gospođo Volas.“

„Evo me, stižem.“

Uvukao sam se u krevet i tiho legao kraj nje. Nisam joj ništa rekao o hladnom, vlažnom povetarcu koji me je zapahnuo dok sam izlazio iz dnevne sobe.

Deveto poglavlje

„Uspela sam da nam obezbedim bebisiterku za večeras“, veselo je objavila En kad sam u četvrtak posle podne stigao kući. Spustio sam svog razbrbljalog sina s ramena na pod. Poljubio sam svoju suprugu.

„Odlično“, rekao sam. „Fino. Dobro će nam doći izlazak nakon onog što smo proživeli.“

„O, da“, rekla je. „Osećam se kao da sam preživela desetogodišnji rad na terenu za *Društvo za istraživanje spiritizma*.“

Nasmejao sam se i potapšao je.

„Kako je majčica?“

„Mnogo bolje, hvala, gospodine Medijume.“

„Ako me ponovo budeš nazvala tako, zveknuću te u stomak“, rekao sam.

Na silu sam se našalio. Nisam smeo da joj ispričam za tupu glavobolju koja me čitavog dana muči, niti za bol u stomaku i svesnost koja se ponovo javila i nije me napuštala. Bila je suviše srećna da bih ponovo pokrenuo tu temu. Osim toga, nisam bio siguran. Kao i uvek, sve je bilo nejasno i nedefinisano. Proklet da sam ako ponovo pokrenem pitanje osećanja.

„Ko je bebisiterka?“, raspitivao sam se dok sam se umivao pred večeru.

„Devojka o kojoj nam je Elsi pričala“, rekla je En. „Stvarno je povoljna. Naplaćuje samo pedeset centa na sat.“

„Ma nije valjda“, rekao sam i razmislio o tome na trenutak. „Sigurna si da je pouzdana?“

„Sećaš li se šta je Elsi rekla za nju?“, dodala je En. „*Veoma je pouzdana*.“

Sećao sam se.

Odvezao sam se do te devojke nešto pre osam. Živela je otprilike šest i po kilometara od naše kuće, što nije bilo podesno, ali toliko dugo smo tražili bebisiterku da nisam hteo da cepidlačim. Očajnički nam je bio potreban izlazak.

Zakočio sam ispred njene kuće i krenuo da izađem iz kola, ali tada su se otvorila ulazna vrata i ona je izašla. Bila je gojazna, a uske farmerice to nisu skrivale. Nosila je smeđu kožnu jaknu, a preko

jednolične crne kose stavila je izbledelu žutu traku poput pruge. Imala je naočare s debelim starinskim okvirom.

Otvorio sam vrata i ona je skliznula na sedište do mene. Zatvorio sam vrata.

„Zdravo“, rekao sam.

„Zdravo.“ Imala je slabašan glas. Nije me ni pogledala. Pustio sam ručnu, proverio retrovizor, okrenuo automobil i krenuo nazad.

„Zovem se Tom Volas“, rekao sam. Nije odgovorila. „Ti si Doroti?“

„Da.“ Jedva sam je čuo.

Prošli smo kroz nekoliko blokova pre nego što sam bacio pogled k njoj. Zurila je pravo u put i delovala veoma tmurno. Nisam siguran, ali čini mi se da sam u tom trenutku počeo da se osećam nelagodno.

„Kako se prezivaš?“, pitao sam. Nisam čuo šta je promrmljala. „Šta reče?“, pitao sam.

„Miler“, rekla je.

„Oh. Aha.“ Dao sam migavac, skrenuo u Aveniju Hotorn i ponovo ubrzao.

„Da li već dugo radiš za Elsi?“, pitao sam.

„Za Elsi?“

„Mislim na Elsi Li. Da li si već dugo njena bebisiterka?“

„Ne.“

„Aha.“ Šta me je to kod nje uznemiravalo? „Hm, pitali smo se da li imaš neko vremensko ograničenje“, rekao sam. „Pretpostavili smo da...“

„Ne“, prekinula me je.

„Mislio sam, zbog škole ili tako nešto.“

„Ne.“

„Aha. Tvojim majci, dakle, ne smeta.“

Nije odgovorila. Iznenada sam u umu stekao utisak da nema majku.

„Da li ti je majka umrla?“, pitao sam bez razmišljanja, odnosno razmišljao sam naglas.

Brzo je okrenula glavu. U tami sam osetio njen pogled na sebi. Znao sam da sam u pravu iako nije progovorila. Pročistio sam grlo.

„Elsi je nešto pomenula“, rekao sam rizikujući, mada nisam znao da li sam u pravu i da li Elsi uopšte zna nešto o tome.

„Oh.“ Izgovorila je to na takav način da nisam uspeo da shvatim da li je prozrela moju laž ili ne. Ponovo je skrenula pogled ka putu.

Učinio sam to isto. Ostatak puta sam prešao bez reči, pitajući se zašto se osećam tako nelagodno.

Kad smo stigli do kuće, Doroti je izašla iz automobila i otišla do ulaznih vrata. Zatim je sačekala da ja stignem do trema i otvorim ih. Primetio sam da je veoma niska.

„Uđi“, rekao sam i osetio kako mi trnci jure niz kičmu dok je prolazila pored mene ka dnevnoj sobi. To me je iz nekog razloga naljutilo. Nadao sam se da ću provesti ugodno veće sa En. Međutim, nemir je neobjašnjivo ponovo započeo i razbesneo me.

En je izašla iz Ričardove sobe u dnevnu.

„Zdravo“, rekla je.

Doroti je iskrivila usne u mehanički osmeh. Video sam da je njeno blede lice neprefinjenih crta prošarano sitnim bubuljicama.

„Dete spava“, rekla joj je En. „Verovatno nećeš imati nikakav problem s njim.“

Doroti je klimnula. Iznenada sam osetio šokantno zaprepašćenje. Ostao sam bez daha. Kad je prošlo maltene istog trenutka osetio sam se slabo.

„Biću spremna za trenutak“, rekla mi je En.

Zaboravio sam šta sam odgovorio, ali se sećam da sam to izgovorio veoma rastrojeno. En se vratila u kupatilo da se očešlja, a Doroti je stajala kraj prozora, nedaleko od mesta na kojem sam video ženu. Istog trenutka sam osetio hladan čvor u stomaku. Nevozno sam se nasmešio kad me je devojka pogledala i pokazao ka polici.

„Ako ti se nešto čita“, rekao sam, „slobodno se posluži.“

Skrenula je pogled. Jakna joj je i dalje bila zakopčana do vrata, a ruke je zarila duboko u džepove.

„Možeš da skineš jaknu ako želiš“, rekao sam.

Klimnula je glavom ne pogledavši me. Na trenutak sam je osmotrio. Ono što sam osetio kao i uvek bilo je neodređeno; više osećaj nejasne, udaljene nelagode nego bilo čega drugog.

„A tu je i televizor“, rekao sam.

Ponovo je klimnula glavom.

Ušao sam u kuhinju i sipao sebi čašu vode. Bila mi je slankasta. Sećam se da sam besno stisnuo usne i pomislio: *Dosta! Uživaceš večeras makar te to ubilo!*

„Ako ogladniš“, doviknuo sam Doroti, „slobodno uzmi šta god želiš iz frižidera.“

Tišina.

Vratio sam se u trenutku dok je skidala jaknu. Na trenutak sam letimično ugledao obris grudi suviše krupnih za devojkicu njenih godina. Zatim je skinula jaknu, ramena su se vratila u normalan položaj i široka bluza koju je nosila razlila se oko nje. Rumenilo je malo zatamnilo njene obraze. Prošao sam pored nje kao da to nisam primetio. Ušao sam u kupatilo i pogledao preko Eninog ramena u ogledalo.

Uzvratio sam osmeh njenom odrazu.

„Jesi li dobro?“, pitala je.

„Naravno. Zašto pitaš?“

„Deluješ pomalo iznureno.“

„Dobro sam“, odvratio sam. Izvukao sam češalj iz unutrašnjeg džepa sakoa i prošao njime kroz kosu. Pitao sam se da li je primetila kako mi je ruka blago zadrhtala. Pitao sam se ima li ikakvog pojma da razmišljam o tome da možda gubim razum.

„Oh, Doroti...“, setila se En dok smo izlazili.

„Da.“ Doroti je ustala sa sofe.

„Moraćeš da zaključaš vrata sa unutrašnje strane. Mi ne možemo to da izvedemo spolja.“

„Aha.“ Doroti je klimnula glavom.

„Laku noć“, rekla je En. „Vidimo se kasnije.“

Doroti je nešto progundala.

Ne mogu da opišem osećaj užasa koji me je obuzeo kad sam čuo kako Doroti zaključava vrata sa unutrašnje strane. Na trenutak sam samo kruto stajao, a mišići stomaka su mi se grčili. Zatim me je En uzela podruku i ja sam je otpratio do kola prisilivši sebe da joj se osmehnem.

„Jesam li ti rekao da večeras izgledaš divno?“, pitao sam dok sam se smeštao na sedište pored nje. Nagla se i poljubila me.

„Veoma ste ljubazni, gospodine“, odvratila je.

Grlio sam je nekoliko trenutaka, udišući nežan miris njenog parfema. *Gospode*, zakleo sam se, *prekinuću ovu glupost. Što je mnogo, mnogo je.*

„Lepo mirišeš“, rekao sam.

„Hvala ti, dragi.“

Zatim sam pogledao ka kući i učinilo mi se da vidim Doroti kako nas posmatra kroz razmaknute zavese.

„Dušo, šta se dogodilo?“, pitala je En.

Povukao sam se, smešeći se prilično neubedljivo.

„Na šta misliš?“, pitao sam.

„Upravo si se grčevito trgao.“

„Zar sam se trgao, ljubavi?“ Pokušao sam da se izvučem. „Posredi je strast, želja.“

Nagnula je glavu.

„Tako, znači?“

„Zaista“, odvratio sam. „Nemoj misliti da možeš da se kriješ iza svog stanja.“

„Ti si onda najbezobrazniji šofer kojeg sam ikad unajmila“, rekla je.

Iskezio sam se i upalio motor. Dok smo se udaljavali od ivičnjaka, ponovo sam bacio pogled ka kući i ovog puta nije bilo sumnje, sasvim sigurno sam ugledao zavesu kako se vraća na mesto. Osetio sam trzaj u stomaku i iznenada dobio nagon da zakočim i otrčim nazad do kuće. Morao sam da se borim protiv tog nagona. Trgla mi se noga na papučici za gas i kola su blago poskočila.

„Polako, Barni Oldfilde“, rekla je En.

„Moja damo, moja stopala plešu zbog vašeg prisustva“, rekao sam i uspeo da prikrijem nemir u glasu. Šake bi mi se tresle da nisu bile tako čvrsto stisnute oko volana. Bes na sebe samo je pogoršavao stvari.

„Oh, jesi li je pitao do koliko sati može da bude kod nas?“, pitala je En.

„Koliko god je potrebno“, odvratio sam, poželevši istog trenutka da sam je slagao da moramo da se vratimo do jedanaest, do deset.

„Divno“, rekla je En, kao što sam i strepeo, „možemo da uživamo bez neprestanog gledanja na sat.“

„Da.“ Ovog puta, čini nisu upalile. Nisam uspeo da sakrijem šta osećam. Krajičkom oka sam video da me je En pogledala dok sam skretao na bulevar.

„Veoma neubedljivo, da“, rekla je.

„Nikako, ja...“ Započeo sam da govorim i zastao. Shvatio sam da sam zabrinut za Ričarda i da En ne može tome da prigovori. Kad bih

samo uspeo to da izrazim tako da ona ne pomisli da je opet posredi „telepatija“. Počeo sam da osećam krivicu zbog toga.

„Pa“, izgovorio sam kolebljivo, „samo oklevam da ostanem suviše kasno prvi put kad nam čuva dete. Najzad, Elsin preporuka nije Sveto pismo.“

„Nije“, odvratila je. „Pa... ostaćemo najkasnije do ponoći. Do ponoći možemo mnogo da uradimo.“

Ponoć. Stisnuo sam zube i kruto sedeo. To nije nikakav trijumf. I dalje sam želeo da se vratim i odvedem devojkicu kući. Ipak, to je bilo potpuno besmisleno.

Rekao sam to sebi.

Neko vreme smo raspravljali o tome kuda da odemo i najzad smo se odlučili za „Svetionik“ u Hermosa Biču, zato što je relativno blizu kuće, a fino je mesto za piće i slušanje dobrog, modernog džez. Nakon toga je uglavnom En pričala, dok sam ja vozio i sekirao se.

„Dušo, nešto nije u redu“, rekla je En najzad usred rečenice. „Osećaš li se dobro?“

Shvatio sam da se moja glavobolja zaista pogoršala. Međutim, to sam mogao da ignorišem. U ovom trenutku, to mi nije bila glavna briga.

„Sve je u redu“, rekao sam, ljut na sebe zbog potrebe da lažem. „Samo sam pomalo zabrinut zbog toga što smo ostavili Ričarda sa onom devojkicom.“

„Dušo, Elsi je rekla da je devojkica u redu.“

„Znam. Ja...“ Slegnuo sam ramenima i nelagodno se nasmešio. „Sigurno zvučim kao neka starica. Ali želim da budem siguran da je s Ričardom sve u redu.“

„Dušo, zar misliš da ja to ne želim? Dugo sam ispitivala Elsi o devojkici. Razgovarala sam s njenim ocem danas posle podne, pre nego što sam dogovorila dolazak.“

„Majka joj je preminula, zar ne?“, rekao sam.

„Da. Kako si znao?“

Pročistio sam grlo.

„Doroti mi je rekla“, odvratio sam.

Snažno sam pozeleo da izbrbljam sve o proklesoj zavrzlami, da kažem En da nije nestalo, da još osećam misli i osećanja i da prosto ne verujem devojkici. Osećao sam da je detinjasto to što sam

tajanstven, i što joj ništa nisam rekao. Ipak, kad pogledam drugu stranu tog neubedljivog novčića, znao sam da imam isto toliko razloga da joj ne kažem. Ako bih to učinio, En bi verovatno dobila napad panike, a ja bih oklevetao devojkicu čija je jedina krivica to što je gojazna. Najzad, zar nisam prethodne noći pogrešio kad je ona žena posredi?

To mi uopšte nije pomoglo, što je najgore od svega. U logiku sam mogao da sumnjam. Nikad, međutim, nisam dovodio u pitanje ono što osećam. Osim toga, nisam bio siguran da sam pogrešio kad je ona žena posredi.

Razmišljao sam o tome dok mi je En pričala o Doroti. Neprestano sam oscilirao između čvrstog razuma i nestalnih emocija. Plašim se da nisam čuo bogzna šta. Ima petnaest godina, to sam čuo. Živi sa ocem i osmogodišnjim bratom. Ide u srednju školu i čuva decu iz nekoliko porodica. Njen otac takođe radi u *Severnoameričkoj vazduhoplovnoj kompaniji*, zavarivač je u noćnoj smeni.

Ništa od toga nije me uznemiravalo; naravno, to mi nije pomoglo. Kao i uvek, uznemiravalo me je ono što se nalazi iza činjenice, emocija iza reči, misao koja vreba iza barikade tišine. To me je uznemirilo kod Elsi i... Elsi!

Iznenada mi je sinulo. Bolestan, odvratn osećaj koji sam pokupio od nje bio je veoma sličan osećaju koji sam pokupio od Doroti.

Zbog toga sam se nekoliko trenutaka osećao bolje, na logičkom nivou. Okrutne, naporene pubertetske potrebe nisu naročita misterija, niti pretnja.

„Da li se sad osećaš bolje, tata?“, pitala je En kad je zaključila svoj izveštaj o Doroti.

Klimnuo sam glavom.

„Poklanjam se“, rekao sam, „posipam se pepelom. Priznajem zabludu. Nastavljamo ka zemlji džeza.“

En se tiho nasmejala i približila mi se. Spustila mi je šaku na koleno.

„Nadam se“, rekla je.

Uspeo sam da uverim sebe da više nisam zabrinut.

Bar dok se nismo parkirali, izašli iz kola, zaputili se ka „*Svetioniku*“, zaronili u njegovu staromodnu buku, uzeli sto sa one strane

podijuma za orkestar gde se nalazi klavir i smestili se da slušamo nežne, atonalne zvuke dela po imenu „Akvarijum“.

Zatim je sve ponovo počelo.

Sedeo sam, šake obmotane oko hladne visoke čaše ispunjene *votka kolinsom* i zurio u ekstatičan izraz basiste koji se previjao, kad sam ponovo počeo da razmišljam o Doroti.

Svaka pomisao bila je poput hladne kapi predosećanja. Šta nije u redu s njom? Čega se plašim? Kako može da povredi Ričarda? U tome je srž, naravno. Šta može da...?

En je nešto rekla i prekinula tok mojih misli. Međutim, muzika je bila suviše glasna, nisam je čuo. Doduše, po izrazu njenog lica sam mogao da procenim šta je posredi. Nagnuo sam se napred.

„Tome, šta ti je?“, pitala je napetim glasom.

Odmahnuo sam glavom i neodređeno se nasmešio. Okrenula se. Pogledao sam je. Užas se nagomilavao u meni. *Reci joj*, pomislio sam. *Zaboga, reci joj! Pogreši ako moraš ali nemoj samo sedeti, sleđen od straha.*

Dotakao sam njenu ruku i ona se okrenula. Nisam ništa rekao. Jedan dugi trenutak, gledali smo se u oči i znao sam da je osetila, baš kao i ja, da je nešto zatreperilo između nas. Tada je stisla usne, obukla mantil i uzela tašnu. Kad su se vrata za nama zatvorila utulivši divlje zvuke muzike, krenula je ka automobilu.

„Dušo“, zaustio sam.

„Nije bitno, Tome.“

„Slušaj“, rekao sam ljutito, „zar misliš da ovo radim zbog sebe?“

Samo je bespomoćno odmahнула desnom rukom i nije odgovorila. Kad smo stigli do kola, samo je stajala i čekala da ih otključam. U trenutku sam pomislio da kažem koliko mi je žao i da pomenem da se vratimo u „Svetionik“. Ipak, znao sam da to ne mogu. Brzo sam joj otključao vrata i ona je ušla. Zalupio sam ih i potrčao oko automobila. Pokrenuo sam motor, udaljio se od ivičnjaka i nagazio papučicu za gas. Na uglu sam morao naglo da zakočim zbog crvenog svetla i zbog toga sam nestrpljivo zašištao. Znao sam da me En gleda, ali nisam mogao da joj uzvratim pogled. Osetio sam da je shvatila šta je posredi. To saznanje je samo povećalo užasan strah koji me izjedao.

Kad se uključilo zeleno svetlo, nagazio sam gas i „ford“ je poskočio napred i zatutnjio uz krivudav put do magistrale.

Sad kad sam odustao od pokušaja da se borim protiv straha, užas je brzo narastao. Moj um je jurio ispred mene ka kući. Iznenada sam se našao na tremu. Zatim u dnevnoj sobi, u kojoj su svetla bila ugašena. Potom sam se našao u hodniku i shvatio da je cela kuća u mraku. Ispustio sam uplašen zvuk i En me je brzo pogledala. Čuo sam da je zaustila da nešto kaže, ali zastala je. „Ford“ se nagnuo dok sam skretao na auto-put ka severu. Nisam znao koji deo mene obraća pažnju na vožnju. Najveći deo mog uma se nalazio u kući i panično je pretraživao. *Ričarde!* Čuo sam sebe kako dozivam.

Ričarde!

Nikad mi vlastiti automobil nije bio toliko spor. Sto kilometara na čas je nalikovalo puzanju, osamdeset vučenju, a šezdeset je bilo isto što i stajanje u mestu. Čekanje da se svetlo na semaforu promeni bilo je agonija predviđanja. Znao sam da En želi da progovori, ali da se ne usuđuje. Nisam želeo da progovori. Želeo sam samo da stignem kući za tren.

Kad sam zakočio pred kućom, nekontrolisano sam drhtao. Isključio sam motor, gurnuo vrata, potrčao preko tamnog travnjaka i skočio na trem u jednom paničnom skoku. Iza sebe sam čuo kako se vrata sa suvozačke strane glasno zatvaraju, i brzo lupkanje Eninih potpetica dok me prati. Nisam pokucao. Jedan stisak kvake stavio mi je do znanja da su vrata i dalje zaključana. Brzo sam se okrenuo i potrčao pokraj En dok se pela na trem.

„Kuda si pošao?“, pitala je.

„Do zadnjih vrata“, zadahtao sam.

„Svetla su ugašena“, izgovorila je lažno smirenim glasom.

Nisam odgovorio. Skrenuo sam iza ugla garaže i jurnuo niz prolaz.

Zadnja vrata su bila širom otvorena. Krenuo sam unutra, ali sam se naglo okrenuo i ponovo skočio napolje. Instinktivno sam skrenuo levo i utrčao u dvorište iza kuće.

Drhtala je u mračnom ćošku kad sam je pronašao. U naručju je držala Ričarda, umotanog u ćebe. Uzeo sam ga bez reči i okrenuo se. Jeziv, poluludački urlik oteo se Doroti iz grla. Nisam stao. Odneo sam Ričarda do En, koja je stajala u prolazu između kuća.

„Šta se dogodilo?“, pitala je tihim, uplašenim glasom.

„Upali svetla u kuhinji“, rekao sam joj.

Povukla se, okrenula i žurno ušla u kuću. Svetla su zatreperila.

En je ostala bez daha kad sam uneo Ričarda unutra.

„Ne“, zacvilela je.

„Dobro je“, brzo sam rekao. „Nije se čak ni probudio.“

Pratila me je kroz dnevnu sobu do hodnika, paleći svetla usput. U njegovoj sobi, položio sam Ričarda u kolevku i odmotao ćebe. En je ušla sa užasnutim izrazom na licu.

„Da li je povređen?“, pitala je.

„Mislim da nije.“ Upalio sam lampu i Ričard se zgrčio. Činilo mi se da osećam njegov strah. Gubio se, u narednom trenutku je nestao. Mirno je zahrkao.

„O bože.“ Pala bi da je nisam uhvatio. Poveo sam je u hodnik, pridržavajući je rukom, i isključio svetlo u Ričardovoj sobi dok smo izlazili.

„U redu je“, rekao sam, „sve je u redu, En.“

Lice joj je bilo poput voska.

„Šta bi bilo da se nismo vratili?“, prošaputala je.

„Vratili smo se“, rekao sam. „To je najhitnije.“

„Tome, Tome.“ Zadrhtala mi je u naručju.

„U redu je“, uveravao sam je.

Grlio sam je nekoliko minuta. Zatim sam rekao:

„Bolje da je odvedem kući.“

„Šta?“, podigla je glavu.

„Devojku. Živi suviše daleko da bi stigla tamo pešice.“

En je progutala pljuvačku, a usne su joj zadrhtale.

„Zvaću policiju“, rekla je.

„Ne, ne, ne“, rekao sam, „od toga neće biti nikakve koristi.“

„Tome, ovo bi moglo da se ponovi!“, rekla je En užasnuto. „Mogla bi da kidnapuje još nečije dete!“

„Neće to učiniti“, rekao sam. „Radi za Elsi već dugo i nikad to nije pokušala. Ne znam zašto je to sad uradila, ali siguran sam da se neće ponoviti.“

En je odmahнула glavom.

„Ne znam“, rekla je. „Ne znam.“

Pokušao sam da je odvedem u krevet, ali nije htela da ide. Dok sam izlazio iz kuće, stajala je u Ričardovoj sobi i posmatrala ga.

Doroti nije bila u dvorištu. Izašao sam na ulicu i pogledao ka bulevaru. Ugledao sam je kako luta po susednom bloku. Ušao sam u kola i krenuo za njom. Teturala se od jedne do druge ulične lampe, očigledno zaslepljena tugom, nesposobna da vidi kuda ide. Vozio sam za njom dok nisam video kako njeno teško telo pada na travnjak i ostaje tamo, trzajući se. Zaustavio sam automobil i izašao. Kad sam stigao do nje, čupala je travu zubima i šakama i cvilela kao životinja. Ispustila je zvuk nalik na povraćanje dok sam joj pomagao da ustane. Pri svetlosti obližnje lampe, ošamućeno je zurila u mene tamnim očima.

„Ne“, rekla je. „Ne. Ne. Ne.“

„Hajde, Doroti.“

Iznenada je počela da mi se opire, da cvili usana povučenih unazad, dok joj je pljuvačka curila između stisnutih zuba i vilice. Morao sam da je ošamarim kako bi se smirila i dopustila mi da je odvedem do kola.

Dok sam se udaljavao od ivičnjaka, ponovo je počela da plače. Snažno je jecala, prekrivši lice šakama. Najpre sam pomislio da su zvuci koje ispušta samo zvuci tuge. Zatim sam shvatio da pokušava da govori mada nisam razaznavao reči, znao sam šta me pita.

„Ne, ne vodim te u policiju“, rekao sam. „Neću reći tvom ocu. Ali da sam na tvom mestu, Doroti, potražio bih pomoć. Ozbiljno to mislim. Nakon ovog što se dogodilo večeras, ne želim više da te vidim u našem komšiluku.“

Bilo mi je žao zbog te poslednje rečenice, ali izletela mi je. Ostatak puta je plakala i ispuštala tužne životinjske zvuke. Sračunato sam izbegavao njen um. Kad smo stigli do njene kuće, gurnula je vrata i zateturala se niz stazu. Zatvorio sam vrata i brzo okrenuo kola. U tom trenutku me nije bilo briga šta će se dogoditi s njom. Nisam želeo da je vidim više nikad u životu.

Kad sam stigao kući, En je sedela na sofi u dnevnoj sobi, i dalje u mantilu.

„Da li je s njim sve u redu?“, pitao sam.

„Da. Skinula sam ga. Sve je u redu.“

Primetio sam koliko je bleđa u licu i shvatio da je nisam ni od čega štitio; na neki svoj način, žena uvek zna. Seo sam pokraj nje i zagrlio je.

„Gotovo je, En“, rekao sam.

Nešto se u njoj slomilo. Naglo je udahnula i priljubila lice uz moje. Osetio sam da drhti.

„U redu je“, pokušao sam da je utešim.

Nešto kasnije, smirila se i podigla glavu. Pogledala me je uz izraz koji nisam mogao da dokučim gledajući je. Ipak, znao sam šta oseća, strahopoštovanje, povlačenje, zebnju.

„Znao si, zar ne?“, rekla je tiho.

„Da“, odvratio sam. „Znao sam.“

Zatvorila je oči.

„To znači da nije nestalo“, rekla je. „Još je s nama.“

„Zar možeš u ovom trenutku da žališ zbog toga?“, pitao sam. „Da je nestalo, još bismo bili u 'Svetioniku', misleći da je sve...“

„Nemoj...“ Spustila je šaku na oči i počela tiho da plače. Ovog puta, više od olakšanja nego od tuge.

Neočekivano mi se oteo slabašan smeh. En me je osmotrila pogledom uznemirenog iznenađenja.

„Šta je bilo?“, pitala je.

Odmahnuo sam glavom dok su mi suze navirale na oči.

„*Veoma je pouzdana*“, rekao sam.

Deseto poglavlje

Te noći nije bilo onog sna. Nije nam bio ni potreban, En i ja smo znali da je ono što je Fil pokrenuo i dalje veoma prisutno.

Razgovarali smo o tome narednog jutra. Ričard je još spavao. Probudio se prethodne noći kad smo mu ponovo skinuli pidžamu da bismo se uverili da je s njim sve u redu. Sad je nadoknađivao nedostatak sna. Pre nego što sam krenuo na posao, En i ja smo pili kafu u kuhinji.

„Hoćeš li sad otići lekaru?“, pitala je.

„Zašto?“

Video sam da pokušava da sakrije podrhtavanje grla time što je otpila gutljaj kafe.

„Pa... da li je ovo nešto što želiš?“, najzad je pitala.

„Nisam to tražio“, odvratio sam.

„Nije u tome poenta“, rekla je.

Besciljno sam mešao kafu.

„Nisam stvarno bolestan. Moraš da priznaš da nam je sinoć to bilo od koristi.“

Oklevala je. Zatim je rekla:

„Priznajem to. Ipak, ta činjenica ne menja sve ostalo.“

„Ostalo?“

„Znaš na šta mislim.“

Znao sam. Čak i u tom trenutku, osećao sam oštar pritisak u lobanji, uznemirenost u stomaku, užasno sećanje na onu ženu, strah od nepoznatih stvari koje mogu postati poznate.

„U redu, znam“, rekao sam. „Ipak, ne verujem da je to... da je to štetna sposobnost.“

„Šta ako počneš da mi čitaš misli?“, pitala je. „Već si to pomalo i radio. A šta ako dostigne krupne razmere?“

„Neću...“

„Kako bi se ti osećao da si... izložen preda mnom, nag pred mojim umom?“

„Dušo, ne pokušavam da istražim tvoj um. Znaš to. Nekoliko sitnica koje sam pokupio bile su nebitne.“

„Kao ono sinoć?“, pitala je.

„Govorimo o tebi, draga“, rekao sam.

„U redu", rekla je i osetio sam da je gotovo nervozna u mom prisustvu; čudan osećaj. „U redu. Ali ako možeš to da osetiš, možeš da osetiš i šta ja mislim."

Pokušao sam da se našalim, ali to je bila greška.

„Šta je bilo", rekao sam, „kriješ nešto od mene? Možda..."

„Svi nešto kriju!", planula je. „Da nismo u stanju to da sakrijemo, svet bi bio u još gorem haosu."

Najpre sam bio prosto ošamućen. Zurio sam u nju i pogrešno se zapitao da li se iza njenih reči nešto krije. Zatim sam shvatio da se ne krije, ali da je u pravu. Svi imaju tajno mesto u umu. U suprotnom bi bilo nemoguće ostvariti vezu.

„U redu", rekao sam. „U pravu si, ali mislim da bih morao da se usredsredim pre nego što bih uspeo da pročitam tvoje misli ili nešto slično."

„Da li se usredsređuješ na ove druge stvari?", uputila mi je izazov.

„Drugačije su. To su osećanja, a ne..."

„Zar si odlučio da ništa ne priznaš?", pitala je.

„Dušo, ova moć, ili šta god da je, spasla je sinoć život našoj bebi. Nisam voljan tek tako da je gurnem u stranu."

„Radije bi mene mučio njom, zar ne?"

„Mućio?"

Spustila je pogled ka svojoj kafi. Po njenom napetom, grčevitom disanju, shvatio sam koliko je uznemirena. Osetio sam to i na drugi način.

„U redu", rekla je. „U redu."

„Ma hajde, En", rekao sam. „Prekini da me teraš da osećam krivicu zbog ovoga. Da li je to moja krivica? Onaj idiot od tvog brata je sve to započeo."

Mislio sam, pogrešno shvatajući stvari u maniru svojstvenom muškarcima da će to biti šala. Nije tako zvučalo. Ona to svakako nije tako shvatila. Pretvarala se da nije čula šta sam rekao.

„Nećeš, dakle, ići lekaru?"

„Šta bi, zaboga, lekar mogao da učini?", pitao sam, besan zbog svoje slabe odbrane. „Nisam bolestan!"

En je ustala i spustila šolju i tacnu u sudoperu. Stajala je i sumorno zurila kroz prozor. *Bolestan je*. Znao sam da to misli.

„Nisam... bolestan", procedio sam, dodajući drugu reč kako bi mislila da se ponavljam, a ne da odgovaram na njenu misao.

Okrenula se ka meni. Imala je krajnje smrknut izraz lica.

„Reci mi to noćas", rekla je, „kad te jeza probudi."

Dok sam se vozio ka kući tog popodneva, video sam Elsi kako zaliva travnjak. Nosila je uzan šorts žute boje i žuti džemper, nekoliko brojeva manji nego što bi trebalo. Dok sam izlazio iz „forda", upravo je spuštala prskalicu na mali kvadratni komad travnjaka između naših prilaza za automobile. Ispravila se, spustila ruke na kukove i udahнула duboko i proračunato. Da je njen džemper bio od drveta, pukao bi.

„Eto", rekla je. „To bi bilo to."

„Bez sumnje", odvratio sam, klimnuo i podigao vrata garaže. Već sam u umu osećao peckanje nametanja. Stisnuo sam zube i krenuo nazad ka kolima.

„Hej, šta se to sinoć dogodilo?", pitala je Elsi. „Pozvala sam Doroti i njen otac mi je rekao da više ne čuva decu. Šta si uradio, hipnotisao si je?" Uvrnuta nit misli iz njenog uma rekla mi je šta ona zamišlja da sam učinio. Osetio sam kako mi se sve okreće u stomaku.

„Ne znam", odvratio sam učtivo. „Ništa se nije dogodilo."

Ušao sam u kola i odvezao se u garažu. Kad sam izašao i zalupio vratima, video sam da i dalje stoji na istom mestu, ispravljenih ramena i s rukama na kukovima, i čeka. Krenuo sam ka vratima koja vode pravo u kuću, ali potom sam shvatio da je to preterano odsečno odbijanje i, uz uzdah, ponovo sam izašao napolje posegnuvši da spustim vrata garaže.

„Sutra uveče mi dolaze neki prijatelji", rekla je Elsi. „Zašto ti i En ne biste svratili? Moglo bi da bude zabavno."

„Voleli bismo, Elsi", odvratio sam, „ali sutra idemo na večeru kod njene majke."

„Oh? Duga vožnja." Enina majka je živela u Santa Barbari.

„Znam", sam sebe sam prekorevao zbog toliko loše laži. Vrata su se zalupila. „Doduše, ne viđamo je često." *Dobro*, pomislio sam, *uvek možemo da večeramo u restoranu i odemo u bioskop.*

Elsi je šakama izgledila šorts.

„Jesi li siguran da nisi hipnotisao Doroti i rekao joj da više ne radi za mene?“, pitala je. Prenemagala se dok je govorila, slično kao što se kretala.

„Ne, za to je zadužen Fil“, rekao sam i okrenuo se. „Pozdravi Rona. Žao mi je zbog večere.“

Nije odgovorila. Sigurno je bila svesna činjenice da izbegavam razgovor. To se nije moglo izbeći. Prosto više nisam mogao da izdržim izloženost njenom umu.

Kad sam otvorio ulazna vrata, Ričard je dotrčao iz kuhinje.

„Tatice!“, ciknuo je.

Dok sam podizao svog sina u naručje, osetio sam nalet njegove ljubavi. Poljubio me je u obraz i čvrsto zagrlio malim rukama oko vrata. Kao da se u mene slivala nema naklonost u povelju, ljubav koju reči ni izraz lica ne mogu da opišu, nalet poverenja, potrebe i bespogovorne odanosti. Ponekad mi se čini da je čitavo to iskustvo sa svim strahovitim momentima vredno samo zbog tog jednog kratkog trenutka.

„Zdravo, dušo“, promrmljao sam. „Kako si?“

„Dobo“, rekao je. „Kako ti?“

Priljubio sam lice uz njegov topli vrat. Tad je En izašla iz kuhinje i osećaj je splasnuo. Prišao sam i poljubio je. Nije uzvratila.

„Zdravo“, rekao sam.

„Zdravo, Tome“, odvratila je tiho. I dalje sam hvatao osećaj da se ona povlači. Ponovo sam je poljubio i zagrlio. Uspela je da se nasmeši uz napor.

„Išao sam danas doktoru“, rekao sam.

Na trenutak sam osetio nalet nade u njenom umu, ali brzo se ugasila. Pogledala me je smrknuto. I? Reč mi je dotakla um.

„I?“, pitala je.

Proguta sam i nasmešio se.

„Ništa“, rekao sam trudeći se da to zvuči utešno. „Fizički sam u savršenom stanju.“

„Shvatam.“ Tišina, obuzdana.

„Dušo, uradio sam ono što si tražila.“

Stisla je usne.

„Žao mi je“, izustila je. „Ne mogu da se obuzdam.“

Kad je otišla u kuhinju, seo sam da porazgovaram s Ričardom nekoliko minuta. Ubrzo sam ustao da se umijem pre večere.

„Devojka je sinoć zaboravila naočare.“ To je bila prva rečenica koju je En izgovorila tokom večere.

„Zar? Pa...“, ispustio sam nepovezan zvuk. „Stvarno ne želim sad da ih vraćam. Možda možemo da ih pošaljemo poštom.“

„Bacila sam ih“, izgovorila je izrično. Osetio sam trenutni nalet zaštitničke mržnje koji je u njoj bio prisutan i prethodne noći. Tad sam odlučio da moram da se usredsredim na to da ne predviđam njene reči. Sad sam jasno osećao njene misli, suviše lako.

„Da li si vratila češalj Elizabet?“, pitao sam.

En je odmahнула glavom.

„Ne. Zaboravila sam.“

„Ah, tako.“

Neko vreme je vladala tišina. Zatim sam se okrenuo ka Ričardu uz osmeh, kao da je to nešto sasvim uobičajeno.

„Dušo, da li je ona...“

En je uz tresak ispustila viljušku na tanjir.

„Tome, on nije ništa rekao.“ Glas joj je bio toliko napet da je podrhtavao.

Dugo sam zurio u nju pre nego što sam spustio pogled ka hrani.

„Mama?“, pitao je Ričard. „Šta je bilo, mama?“

„Jedi, Ričarde“, odvratila je tiho.

Neko vreme smo obedovali u tišini.

„Zaboravio sam da ti kažem“, najzad sam progovorio. „Sutra ne radim. Ne moram da idem na posao.“

En je podigla šoljicu kafe, ne gledajući me.

„Baš lepo“, rekla je.

Poskočio sam uz hrapav urlik, tela uzdrhtalog od zebnje.

Kao da je sve u tom trenutku otrgnuto od mene; moj život se sastojao od tog trenutka iznenadnog buđenja i zurenja ka dnevnoj sobi, gde me ona žena čeka.

Tad sam postao svestan toga da se En probudila i da me posmatra. Nije govorila. Nije ispustila ni zvuk, ali prepoznao sam ljutiti strah u njoj.

Namerno sam legao ignorišući nagon koji mi je vrištao u umu i ispustio dah iz pluća boreći se protiv potrebe da snažno zadrhtim. Stegao sam čaršav prstima kao kandžama i čvrsto zatvorio oči. Mozak kao da mi je osvetlila munja svesnosti, telo mi je zbog toga bilo napeto i ispunjeno mučninom. Međutim, morao sam da se pretvaram da mi nije ništa. Ona je bila tamo, čekala je.

Ne znam koliko dugo sam se borio protiv toga što me je ta žena prizivala. Za mene, ona je sad bila živo i stvarno biće. Mrzeo sam je kao što bih mrzeo drugo ljudsko biće, mrzeo sam je zbog toga što je tu, zbog toga što pokušava da me privuče sebi vrpčama svojih ledenih zahteva.

Tek nakon mnogo vremena, osetio sam kako se njena moć rastače. Ipak, ostao sam napet, spreman za borbu. Tek kad je potpuno nestala, opustio sam mišiće. Ležao sam, potpuno isceden, svestan toga da je En i dalje budna.

Ponovo sam poskočio kad se lampa uključila.

U prvom trenutku nije ništa rekla, samo me je bezizražajno posmatrala. Zatim je njen otpor iščileo. Pogledala me je malo pažljivije.

„Potpuno si moka“, rekla je.

Gledao sam je bez reči, dok su mi hladne kapi klizile niz obraze.

„Oh, Tome.“

Odbacila je pokrivač i iznenada izjurila iz sobe. Čuo sam kako ulazi u kupatilo, a zatim se vratila s peškirom. Brzo je sela na ivicu kreveta i počela da mi briše lice. Nije ništa rekla. Kad je završila, spustila je peškir i zagladila moju vlažnu kosu prstima.

„Šta ti radim?“, pitala je.

„Šta?“

„Trebalo da ti pomazem, a ne da se borim protiv tebe“, rekla je.

Sigurno sam izgledao veoma uplašeno i bespomoćno pošto se nagnula i prislonila svoj obraz uz moj.

„Tome. Tome“, prošaputala je, „mnogo mi je žao, dragi.“

Nekoliko trenutaka kasnije, poljubila me je u obraz, a ja sam se uspravio. Na osnovu čvrstog izraza njenog lica, shvatio sam da je odlučila da se suoči sa situacijom odlučno i u potpunosti.

„Ona... Ponovo je bila tu?“, pitala je.

„Da.“

„I... da si otišao", rekla je, „misliš li da bi je video?"

Udahnuo sam, a zatim ispustio vazduh.

„Ne znam", rekao sam. „Prosto ne znam."

„Ah siguran si da ona postoji", rekla je. „Mislim..."

„Postoji." Znao sam da je htela da me pita da li sam siguran da žena ne postoji samo u mom umu. „Ne znam ko je ona, niti šta želi, ali... ona postoji." Progutao sam pljuvačku. „Ili je postojala."

„Stvarno... misliš da je..."

Umorno sam odmahnuo glavom.

„Ne znam, En", rekao sam. „Nema nikakvog smisla. Zašto bi kuća poput ove bila ukleta? Stara je samo nekoliko godina, u njoj je živela samo sestra gospođe Sentas. Ona se odselila negde na istok." Suvo sam se osmehnuo prisećajući se, "ne na zapad", ponovio sam Filovu šalu.

Morala je da se nasmeši.

„Tome, Tome", rekla je, „podseti me da šutnem svog mlađeg brata u glavu kad ga sledeći put budem videla."

„Učiniću to", izustio sam slabašno.

Oklevala je na trenutak, a zatim rekla:

„Misliš li da možda treba da..."

„Ne", na trenutak sam zaboravio na odluku da ne predviđam njene reči. „Mislim da Fil ne može da mi pomogne. Mada ne bi smetalo da mu napišeš pismo i zamoliš ga da prestane da hipnotiše ljude ako ne zna tačno šta radi."

„Pisaću mu ujutru", rekla je.

Ubrzo je ugasila lampu i legla kraj mene.

„Opraštaš li mi?", pitala je.

„Oh, dušo..." Zagrlio sam je i osetio toplu punoću njenog tela pokraj sebe. „Nemam šta da ti oprostim."

U tom trenutku mi je jednostavno sinulo, apsolutno jasno.

Zaustio sam da joj kažem, a zatim zastao.

„Šta si hteo da kažeš?", pitala je.

Progutao sam.

„Uh... da bih izbegao odlazak na jednu od njenih glupih zabava", obavestio sam je, „rekao sam Elsi da sutra uveče idemo na večeru kod tvoje majke."

„Uh“, izgovorila je En veselim tonom. „Šta ćemo? Da odemo u bioskop dok ne bude dovoljno bezbedno da se vratimo kući?“

„Upravo tako.“

Ležao sam bez reči, držeći je čvrsto uza se. Ono što sam zapravo hteo da kažem nije se ticalo Elsi. To sam rekao samo da bih sakrio ono što sam prvobitno hteo da kažem. Kad sam zaustio da to izgovorim, sinulo mi je da En možda ne želi to da čuje, bez obzira na to da li bi mi poverovala ili ne. Iz nekog razloga, osećao sam da bi mi sad poverovala, mada sam slučajno došao do toga. Najzad, postojala je šansa od pedeset posto da sam u pravu, bez obzira na to kako sam ili zašto predvideo da će naše sledeće dete biti devojčica.

Jedanaesto poglavlje

Pismo je stiglo nešto nakon deset sati narednog jutra.

Odneo sam ga En u kuhinju, pitajući se zašto je kod mene izazivalo nelagodan osećaj. Po rukopisu sam znao da je to pismo od njenog oca. Na trenutak sam pomislio na to što sam rekao Elsi da večeras idemo kod Enine majke i zapitao se da li je to slučajnost.

En je otvorila pismo i počela da ga čita. Posmatrao sam kako joj izraz lica postaje zabrinut.

„Oh, ne“, rekla je.

Reč je o tvojoj majci. Maltene sam to izgovorio naglas. Zatim sam brzo zatvorio usta pre nego što primeti. Podigla je pogled.

„Majka je bolesna“, rekla je.

Zurio sam u nju. Čuo sam kako sat na ormaru otkucava.

„Ne“, rekao sam.

Mislila je da se to odnosi na pismo. Nastavila je da čita, a ja sam osetio da me velika težina u telu pritiska. Nastavio sam da zurim u En. Pripala mi je muka.

„Tata kaže da je...“

Zastala je istog trenutka i pogledala me iznenađeno. Zaustila je da progovori, pa ponovo zastala. To se ponovilo nekoliko puta. Kad je najzad uspela da progovori na silu, znao sam da to čini protiv volje.

„Šta se dešava?“, izgovorila je tihim i uplašenim tonom. Naglo sam odmahnuo glavom.

„Ništa“, rekao sam. Glas mi je zvučao lomno i izveštačeno.

Nastavila je da me posmatra. Osetio sam kako mi srce divljački bije. Nisam uspeo da skrenem pogled. Grudi su joj podrhtavale od nekontrolisanog disanja.

„Želim da mi kažeš šta se dešava“, rekla je.

„Ništa.“ Osetio sam vrtoglavicu. Soba je zaplesala oko mene. Pomislio sam da ću pasti.

„Šta se dešava?“

„Ništa.“ Zvučao sam poput praznoglavog papagaja. Nastavio sam da zurim u nju.

„Tome...“

Tad je zazvonio telefon.

Ispustio sam užasan zvuk. Bio je to grleni jecaj, drhtav izdisaj straha. En se povukla od mene. Telefon je nastavio da zvoni.

„Šta se dešava?" Glas joj je bio šupalj, spreman da se slomi.

Progutao sam, ali grudva mi je ostala u grlu. Telefon je zvonio i zvonio. Pokušao sam da govorim, ali nisam mogao. Ponovo sam odmahnuo glavom. To je sve što sam bio u stanju da učinim, da odmahnem glavom.

Uz uzdah, iznenada se progurala kraj mene, a ja sam ostao ukopan u mestu dok je protrčavala kroz dnevnu sobu u hodnik. Zvonjava se prekinula.

„Halo", čuo sam da je izgovorila. Zatim je usledila tišina. „Tata!"

To je bilo to. Apsolutna tišina. Spustio sam oba drhtava dlana na sudoperu i stajao tako, zureći u raširene prste.

Čuo sam da je spustila slušalicu. Čekao sam. *Nemoj*, pomislio sam. *Nemoj ući ovamo. Nemoj me pogledati.* Čuo sam njene korake, spore i teške, dok je koračala preko tepiha u dnevnoj sobi. *Nemoj*, preklinjao sam. *Molim te. Nemoj me pogledati.*

Čuo sam da je zastala navratima kuhinje. Nije govorila. Progutao sam suvim grlom. Tad sam morao da se okrenem. Nisam mogao da podnesem da samo stojim dok me sve njene misli napadaju.

Okrenuo sam se.

Zurila je u mene. Video sam takav pogled samo jednom u životu, bio je to pogled devojčice koja posmatra svog psa zgaženog na ulici, pogled koji se sastoji od bezimenog straha i potpune, poražavajuće neverice.

„Znao si", rekla je.

Posegnuo sam rukom kao da je preklinjem.

„Znao si!" Više nije skrivala gađenje i strah u glasu. „I za ovo si znao. Znao si pre nego što je pozvao."

„En..."

Okrenula se i izletela iz dnevne sobe, zakrkljavši kao da se davi. Krenuo sam za njom.

„En!"

Uletela je u kupatilo i zalupila vrata za sobom. Udario sam u njih u trenutku kad se zaključala. Čuo sam da je unutra razdiru suvi jecaji.

„En, molim te!"

„Beži od mene!", vrisnula je. „Beži od mene!"

Stajao sam bespomoćno drhteći i slušao njene srceparajuće jecaje dok je plakala za majkom koja je preminula tog jutra.

Otišla je za Santa Barbaru rano tog popodneva i odvela Ričarda sa sobom. Nisam pitao da li želi da pođem s njom. Znao sam da ne želi. Nije progovorila sa mnom ni reč otkako je izašla iz kupatila do trenutka kad se odvezla. Suvih očiju i potpuno smirena, spakovala je nešto svojih i Ričardovih stvari u torbu, obukla se, obukla Ričarda i otišla. Nisam joj se obraćao. Kako razgovarati sa suprugom kad si ti razlog užasa koji joj se ogleda u očima?

Nakon što je otišla, stajao sam na travnjaku i zurio u tačku u kojoj su kola skrenula na bulevar. Sunce me je pržilo po leđima. Oči su mi zasuzile od metalnog odsjaja zraka na trotoaru. Dugo sam tako stajao, bez pokreta, i osećao se prazno i mrtvo.

„I ti, a?“

Naglo sam se trgao kad me neko dozvao. Pogledao sam preko puta i video Frenka kako u šortsu izlazi iz garaže s kosilicom za travu.

„Mislio sam da snažno podržavaš rad subotom“, rekao je.

Zurio sam u njega. Spustio je kosilicu i krenuo ka meni. Okrenuo sam se uz grčevit drhtaj i vratio se u kuću. Dok sam zatvarao vrata, video sam da je ponovo podigao kosilicu i upitno žmirnuo ka našoj kući. Odmahnuo je glavom i sagnuo se da podesi sečiva.

Okrenuo sam leđa vratima i pošao ka sofi. Seo sam i oslonio glavu na naslon. Zatvorio sam oči i u umu prizvao izraz koji je imala na licu kad se vratila nakon telefonskog razgovora. Setio sam se nečeg što sam rekao En one noći nakon što me je Fil hipnotisao.

Možda smo svi čudovišta ispod površine, rekao sam.

Oko pola tri sam ustao, uzeo kosilicu iz garaže i počeo da sređujem travnjak ispred kuće. Nisam mogao da podnesem boravak u kući, bila je prepuna okrutnih podsetnika. Zato sam obukao šorts i patike i pokušao da pronađem zaborav u radu. Bio je to besplodan pokušaj. Monoton čin guranja kolica napred-nazad preko trave, ako išta, samo je pospešio introspekciju. Doduše, u stanju u kojem sam bio, sumnjao sam da bi me bilo koja aktivnost na svetu navela da zaboravim.

Jednostavno rečeno, moj život je postao noćna mora.

Nije prošlo ni nedelju dana od zabave u Elsinjoj kući. Ipak, za tih nekoliko kratkih dana dogodilo mi se više neverovatnih stvari nego u proteklih dvadeset sedam godina. Osim toga, stvari su se drastično pogoršavale. Užasavao sam se dana koji dolaze.

Razmišljao sam o En, o strahu u njenim očima kad je shvatila da znam da joj je majka mrtva, čak i pre nego što je njen otac pozvao. Pokušao sam da se postavim u njenu poziciju. Nije bilo teško shvatiti zašto je odreagovala na taj način. Dvostruki šok izazvan užasom i tugom slomio bi bilo koga.

„Ehej!”

Trgao sam se i pogledao oko sebe. Hari Sentas je stajao na svom tremu i posmatrao me. Shvatio sam da sam zašao na njegov travnjak, urezujući krivudavu brazdu nižu od nivoa njegovog travnjaka.

„Izvinjavam se”, rekao sam usplahireno. „Sigurno sam se zamislio.”

Nešto je progundao. Dok sam se uz nervozan osmeh okretao da pođem nazad, krajičkom oka sam video Sentasa kako silazi s trema da proceni štetu.

Nastavio sam da se krećem bez osvrtanja sve dok nije ponovo ušao u kuću. Tad sam spustio kosilicu i otišao po peškir. Seo sam na ivicu hladnog betonskog trema. Brisao sam lice i zurio preko puta, u Frenkovu kuću.

Razmišljao sam o tome da pokušam da osetim Elizabetine i njegove misli. Razmišljao sam o Frenkovoj aferi s crvenokosom iz fabrike. Razmišljao sam o tome kako Elsi krije pohotan darmar svog uma iza grimase slepe nevinosti; o tome kako nemilosrdno zastrašuje svog supruga. Razmišljao sam o Sentasu i njegovoj supruzi i napetosti koja uvek vlada među njima. Razmišljao sam o vozaču autobusa koji živi nešto dalje niz blok i koji je alkoholičar i provodi svaki drugi vikend u zatvoru; o domaćici iz susedne ulice koja spava s dečacima iz srednje škole dok je njen muž, trgovački putnik, na terenu. Razmišljao sam o En i o sebi, o neverovatnim stvarima koje nam se dešavaju.

Sve se to dešavalo u ovom mirnom komšiluku, u malim kućama koje se prže na suncu. Razmišljao sam o tome. Podsetilo me je na Džekila i Hajda. Ovaj komšiluk ima dva lica. Čisto i nasmejjano lice predstavlja svetu, ali ispod njega vreba sasvim drugačiji lik. Na neki

način, grozno je razmišljati o izvinutom i nastranom svetu koji postoji ispod ugodnog okruženja Ulice Tuli.

Toliko grozno da sam ustao i počeo ponovo da se krećem pokušavajući da ispraznim um.

Mislim da sam u tom trenutku pomislio da možda gubim razum. Zaista sam to uzeo u obzir. Ranije je to bila zabavna fantazija kojoj se treba smejati. Više nije bilo tako. Sad je to bilo nešto s čim moram da se suočim. Moj um je prizma. Razbija zrakove misli i rasipa ih u vizije i utiske. To je dovoljno jasno. Znatno je teže utvrditi odakle ti zraci potiču spolja ili iznutra.

Dok sam završavao s travnjakom, Ron je izašao iz kuće i ušao u „*pontijak*“ s pokretnim krovom koji je bio parkiran na prilazu. Blago mi je mahnuo rukom i uspeo da istisne osmeh. Uzvratio sam mu.

„Mogu li da pozajmim tvoju kosilicu za rubove travnjaka?“, pitao sam.

Na trenutak me je tupo pogledao, a zatim je klimnuo glavom.

„Je li u garaži?“, pitao sam.

„Čini mi se da jeste.“

Nakon što se odvezao, završio sam s travnjakom, ispraznio rezervoar za skupljanje trave i vratio kosilicu u garažu. Zatim sam ušao u Elsinu garažu (kao i kuća, naizgled je pripadala samo njoj). Pogledao sam unaokolo po tami, ali nisam video kosilicu. Zastao sam nakratko i prelistao jedan od časopisa iz gomile, istinite ispovesti i romanse sa ekrana, koji su bili Elsina jedina duhovna hrana. Jednom kad je kupila malu policu od kovanog gvožđa, došla je da pita da li može da pozajmi neke knjige koje će na nju staviti te večeri jer priređuje zabavu knjige s lepim koricama, naglasila je. Nije primetila da sam joj tutnuo *Uliksa* i *Bunar usamljenosti*. Doduše, sumnjam da je bilo ko od gostiju to primetio.

Odbacio sam časopis, još neko vreme tražio kosilicu, a zatim ponovo izašao napolje. Dok sam izlazio, Elsi je upravo zatvarala vrata kuhinje.

„Zdravo“, rekla je veselo. „Šta radiš u mojoj garaži?“

„Pokušavam da je zapalim“, odvratio sam.

„Je li? Bolje bi ti bilo da to ne činiš“, rekla je. Ponovo je nosila tesan kupaći kostim. Dobro je pocrnela po ramenima i gornjem delu grudi.

Vodila je Kendi na plažu tri puta nedeljno. „Nešto ti treba?“, pitala je.

Najpre sam zaustio da kažem ne, ali tada sam zaključio da se apsurdno ponašam prema njoj. Rekao sam da želim da pozajmim kosilicu za rubove travnjaka.

„Nisi je pronašao?“, pitala je dok je prilazila. Pogledala me je smeđim očima koje kao da su neprestano nešto tražile. *Sladak si.* Osetio sam kako mi te reči dotiču um. U trenutku me je obuzela potreba da kažem ne, nisam samo da bih video njenu reakciju. Siguran sam da bi se očigledno iznenadila. Naravno, zaklela bi se na Bibliji da nije pomislila ništa slično.

„Ne, mislim da nije tamo“, rekao sam.

„Naravno da jeste. Hajde, pokazaću ti.“

Krenuo sam za njom u mračnu garažu koja je smrdela na ulje.

„Znam da je tu negde“, izgovorila je, s rukama na kukovima. Koračala je duž zida zagledajući iza starog ćebeta koje je prekrivalo frižider, mašinu za pranje veša i stolicu. „Znam“, ponovila je. Kleknula je na staru, čaršavom prekrivenu sofu i pogledala iza nje, dok joj se kupaći zatezao preko kukova.

„Evo je“, rekla je. „Kendi ju je ovde stavila pre neki dan.“

Posegla je i kupaći kostim je malo skliznuo, otkrivajući vrhove njenih grudi. Pogledala me je kao da se usredsređuje na izvlačenje kosilice. Osetio sam kako mi se stomahni mišići grče sami od sebe. *Priđi mi.* Oštro i jasno sam osetio reči u umu. Kao da su izgovorene naglas. *Priđi mi, Tomi, dušo. Učiniću nešto što će ti se dopasti.*

Ispustio sam drhtav uzdah.

„Ne možeš da je dohvatiš?“, pitao sam.

Čudno sam se osećao dok sam glumio, osećajući sve ostale nivoe ispod te naizgled obične scene, dok neobavezno ćaskam, sve vreme svestan toga o čemu ona razmišlja.

Skljokala se na sofu.

„Ne mogu“, rekla je.

Lažeš, pomislio sam. Znao sam da može da je dohvati. Nisam ništa rekao. Krenuo sam napred, poput robota. Kleknuo sam na sofu i pogledao iza nje. Video sam kosilicu na podu. Posegnuo sam uz gundanje. Elsi se ponovo podigla na kolena. Osetio sam kako njena topla noga dotiče moju.

„Možeš li da je dohvatiš?“, pitala je. Progutao sam pljuvačku suvim grlom. Njene misli su bile poput šaka na mom umu.

„Mislim da mogu.“

Želeo sam da ustanem i izađem odatle, ali nisam mogao. Stvarno je bilo pomalo teško dosegnuti. Nagnuo sam se još malo. Elsi mi se približila. Sad je njen bok dodirivao moj. Zbog toga me je obuzela jeza. Osećao sam miris njenog blago oznojanog tela i njene kose. Čuo sam njeno disanje i osećao peckanje njenog daha preko svog ramena i vrata.

Obuhvatio sam šakom kosilicu.

„Eto“, rekla je i kao da me je ćušnula nogom. Njen obraz je praktično bio na mom. „Uspeo si“, rekla je, *Tomi*. Zastao mi je dah kad sam čuo kraj rečenice u svom umu.

Ispravio sam se i okrenuo se k njoj. *Tomi?* Sad se pretvorilo u pitanje. Kao da govori tihim, promuklim glasom. *Tomi?*

„Pa...“, rekao sam.

Suviše dugo sam oklevao. Nisam mogao da odolim. Njene misli su se obavijale oko mene u velikim zamršenim spiralama. Srce mi je dobovalo poput sporog ritma bubnja. Kao da se nagnula napred. Do danas nisam u stanju da razlučim da li je to zaista učinila ili sam ja umislio. Osetio sam vrtoglavicu. Možda jeste, a možda i nije.

„Još nešto?“, pitala je.

Ne! Reč mi je jurnula kroz um poput ruke koja ruši blokove gladnih misli koje je tamo gradila. Povukao sam se i video kako joj se grudi polako nadimaju u kostimu kad je duboko udahnula.

„Čini mi se da ne“, rekao sam. Iznenadio sam se time koliko mi je glas napet.

„Sigurno?“, pitala je.

Osetio sam kako mi se njen topli dah razlaže preko lica. Osetio sam se kao kad je Filova hipnoza počela da deluje; kao da me proždire nevidljiva, iznurujuća snaga. Mlitavo sam ustao.

„Da, čini mi se“, rekao sam.

I ona je ustala. Bila mi je veoma blizu. Siguran sam da sam umislio, ali učinilo mi se da njeno telo zrači toplotom.

„U redu“, rekla je.

Garaža kao da se vratila na svoje mesto. Ona više nije predstavljala zamornu inkarnaciju pohote, već je bila obična,

debeljuškasta Elsi, naša susedka, s pomalo blesavim osmehom na usnama.

Okrenuo sam se ka vratima.

„Ako ti bilo šta drugo bude potrebno“, rekla je, „obavesti me.“

„Važi“, rekao sam. Osetio sam kako mi se noge blago tresu.

„Vraćaj se u kuću, Kendi“, čuo sam kako Elsi smireno govori dok sam koračao kroz aleju.

Vratio sam se do kuće, ostavio kosilicu na tremu i ušao unutra. Od silne slabosti, potonuo sam na stolicu. Osećao sam se poput nekog fantastičnog glumca koji je u stanju da igra u dve scene u isto vreme, koristeći ne samo istu scenografiju već i isti dijalog. To me je najviše plašilo. Bilo ko je mogao da nas posmatra i pomislio bi da je scena nevina; ugodan letnji flert koji je trajao nekoliko trenutaka i završio se. Ne bi videli ono što se dešavalo ispod površine.

Zadrhtao sam. Zbog toga što sam iznenada shvatio da je Elsin um u tolikoj meri nadvladao moj da sam odreagovao šokom i nedelotvornom odbranom. Bio sam ranjiv.

To znači da sam bio pion. Do tog trenutka sam bio pod uticajem utešne zablude da imam izvesnu moć nad svojom novom sposobnošću. Sad mi je postalo zastrašujuće jasno da to nije istina. Nije posredi poboljšanje, kao što sam rekao En. Nisam dobio na snazi, odnosno to nije snaga koju mogu da kontrolišem. Pre će biti da u mom umu slobodno i nekontrolisano vršlja čudovište bez pameti.

Bespomoćan sam.

Dvanaesto poglavlje

Noć.

Sedeo sam u kuhinji, pio pivo i zurio u stolnjak.

Mrzeo sam En zato što me je ostavila samog.

„Zašto“, sećam se da sam rekao kao da ona može da me čuje, „zašto mi nisi dopustila da krenem s tobom? Zar sam ja kriv za smrt tvoje majke? Da li sam želeo da znam za to? Da li je to dovoljan razlog da me ostaviš ovde samog?“

Zatvorio sam oči. Prethodno sam bio otpešačio dva kilometra do obližnjeg bioskopa samo da bih izašao iz kuće. Nakon toga sam otišao u bar i popio nekoliko piva dok sam gledao boks na televiziji. Svratio sam u prodavnicu pića na putu ka kući i kupio dva litra piva i nedeljne novine. Prelistao sam novine, bacio pogled na svaki članak, ali ništa od toga nisam upio. Popio sam litar piva, ali potom više nisam video dovoljno jasno da bih mogao da čitam. Utučeno sam zurio u televizor, gledao neki program i besno vređao izvođače. Najzad sam ga isključio i nastavio da zurim u grudvu sive svetlosti koja se smanjuje i ostavlja nekoliko svetlosnih treptaja pre nego što se ekran zacrni. Zatim sam ušao u kuhinju, gde se i sad nalazim i ljuštim drugi litar piva.

Čekao sam.

Znao sam da nema izlaza. Ne mogu da spavam na ulici. Kad-tad, moraću da odem u krevet i legnem da spavam.

Kad sam to učinio, ona se vratila.

U svom umu sam bio pouzdano uveren u to, isto koliko sam bio uveren i u to da će se En nakon sahrane vratiti s Ričardom.

„Prekasno“, prekorevao sam je sa udaljenosti od sto trideset kilometara. „Prekasno. Vратиćeš se i biće pre...“

Ukrutio sam se. Da li sam ja to čuo neki zvuk iz dnevne sobe? Stisnuo sam zube i osluškivao toliko napeto da su me bubne opne zabojele. Sedeo sam sledeno i zurio u stolnjak, nesposoban da podignem pogled ka slabo osvetljenoj dnevnoj sobi.

„Jesi li tu?“, promrmljao sam. „Jesi li?“

Iznenada sam podigao glavu.

„Pa jesi li tu?!“

Nije bila. Iz grudi mi se otelo nešto što je strahovito podsećalo na jecaj. Čuo sam. Plašio sam se. Bio sam beba koja se užasava

mraka, dečak koji se plaši duhova. Nestale su sve godine razuma i dogme. Pio sam pivo u nadi da ću onesposobiti svesnost. Samo sam je osnažio spustivši barijeru voljnog otpora. Ako želite da izbegnete unutrašnju napetost, ne treba da pijete; to sam upravo otkrio.

Piće otvara kapije i pušta zatvorenike koje svesno držite pod ključem.

„Mrzim te“, izgovorio sam pijanim glasom. „Mrzim te jer si me ostavila. Kakva si ti to žena kad si me ostavila samog ovde? Znaš da je ona ovde. Znaš da želi nešto od mene. Ti...”

Ostao sam bez daha kad sam začuo smeh iz obližnje kuće. Čuo sam kako Elsi razdragano uzvikuje:

„Prestani s tim!”

I zadrhtao. *Svi smo mi čudovišta ispod površine*, pomislio sam.

„Najveća čudovišta od svih čudovišta jesu ženska čudovišta“, mrmljao sam, „zato što su to lukava čudovišta, zato što su varljiva čudovišta, zato što čudovišno vrebaju skrivajući se iza površinskog sloja pritvornosti, zato što su one čudovišta obmane.”

Klonuo sam napred, oslonivši glavu na ruke, i na trenutak se zapitao da li da prođem kroz aleju i odem na Elsinu zabavu. Međutim, znao sam da nisam u stanju da budem izložen njenom umu, okružen svim tim ljudima; to jednostavno nisam mogao da podnesem.

„En, ne želim da se...”

Prekinuo sam rečenicu, ustao teturajući se i odneo bocu piva do sudopere. Prosuo sam pivo i posmatrao kako se tečnost boje ćilibara peni dok nestaje niz slivnik. Zatim sam spustio bocu.

Sam.

„Sam sam u ovoj kući.”

Udario sam radnu površinu pesnicom.

„Zašto si me ostavila samog?”, pitao sam besno.

Okrenuo sam se i krivudavo krenuo ka vratima kuhinje. Ovde je En jutros stajala i užasnuto zurila u mene. Sećam se tog pogleda. Precizno.

„Pretpostavljam da sam to sam tražio“, rekao sam. „Pretpostavljam da...”

Glava mi je krenula dok sam gledao unaokolo po dnevnoj sobi.

„Dobro, gde si?”, viknuo sam. „Dođavola, ako...!”

Poskočio sam kad je telefon zazvonio. Nepomično sam stajao i zurio u hodnik. Zatim sam naglo i divljački potrčao preko tepiha i bacio se ka hodniku, trгнуvši slušalicu.

„En?”

„Tome, gde si bio? Zovem čitavo veče.”

Zatvorio sam oči i osetio kako napetost nestaje.

„Tome?”

„Izašao sam”, odvratio sam. „Nisam... mogao da ostanem u kući. Bio sam u bioskopu.”

„Loše zvučiš.”

„Nije to ništa”, rekao sam. „Dobro sam. Ja... prosto sam srećan što si nazvala.”

„Tome. Ja... ne znam šta da kažem. Samo... čula sam za majku, a ti si povrh toga...”

„Znam, znam. Ne moraš da mi objašnjavaš, draga”, rekao sam. „Savršeno shvatam. Samo mi reci da me ne mrziš, da ne...”

„Dragi, šta to pričaš?”, pitala je. „Naravno da te ne mrzim. Ponela sam se budalasto i...”

„Ne, ne, ne. Nemoj kriviti sebe. U redu je. Veruj mi da je u redu. Samo kad me ne mrziš.”

„Tome, dragi.”

„Jesi li dobro? Da li je Ričard dobro?”

„Dobro smo, naravno. Tome, zvučiš veoma uznemireno.”

Nasmejao sam se slabašno.

„To je zbog dva litra piva. Utapao sam tugu.”

„Dragi, žao mi je”, rekla je. „Molim te, oprost mi. Nisam mislila to što sam rekla, znaš da nisam mislila...”

„U redu je, srećo. U redu je.” Progutao sam knedlu. „Kad je... sahrana?”

„Sutra posle podne”, odvratila je.

„Kako je tvoj otac?”

„On... to veoma dobro podnosi.” Zastala je. „Volela bih da si ovde sa mnom. Grozno je što sam te onako ostavila.”

„I ja bih voleo da sam tamo. Da dođem autobusom?”

„Ne, vratiću se kući sutra uveče. Ne želim od tebe da tražim...”

„Ipak ću doći.”

„Ne, dragi. Ostani kod kuće. I... ne uzbuduj se.”

To su bile te tri reči.

Ne znam šta me je tačno pogodilo u načinu na koji ih je izgovorila ali istog trenutka sam zauzeo odbrambeni stav. Nastavila je da priča i ja sam shvatio da nešto krije. Kad smo se pozdravili i poželeli jedno drugom laku noć, kad je spustila slušalicu, osetio sam se skoro isto onoliko loše kao i pre nego što je nazvala.

Šta je posredi? Stajao sam sa slušalicom u rukama i slušao blago zujanje.

Kad sam je spustio, sinulo mi je.

Ona misli da gubim razum.

Drhteći, seo sam na sofu. Tome nisam mogao da se prilagodim, jednostavno nisam mogao. Da, i sam sam razmišljao o tome, ali nikad u to nisam poverovao. En jeste. Bila je toliko uverena da mi nije ni rekla da razmišlja o tome. Povlađivala mi je, ophodila se snishodljivo prema meni.

Skupio sam ruke u pesnice.

„Pažljivo se obraćajte luđaku kome ide pena na usta“, promrmljao sam napetim glasom. „Govorite s njim medenim glasom da ne bi skočio i posekao vas. O... Gospode!“

Udarao sam po stopalima pesnicama toliko čvrsto stisnutim da su mi zglobovi pobeleli.

Dok sam bio u tom bolnom i povređenom stanju, osetio sam kako se rađa u meni.

Sedeo sam oko sat vremena, zabačene glave, zureći u tavanicu.

Iznenada sam osetio peckanje u glavi.

Nisam se opirao. Smireno sam odlučio da želim da dođe. Osećao sam potrebu za tim. Čak sam opušteno posegnuo rukom i ugasio lampu, a zatim se ponovo ispružio u tami i usredsredio se na prizivanje.

Izgleda da je to predstavljalo smetnju, pa sam se opustio umesto da pokušavam da pomognem, i dopustio da stvari teku svojim tokom. Nikad ranije nisam bio u tolikoj meri svestan toga da sam samo pomoćni kanal za njegov tok. Međutim, nisam se opirao tome. Bio sam ozlojeđen; na En, na svet, zbog toga što sumnjaju u mene. U redu, ako žele da misle da gubim razum, pustiću ih.

Ljutnja takođe nije pomagala. Bilo kakav svestan blesak volje ograničavao je napredovanje. Ponovo sam se opustio. Ležao sam i

čekao, nisam mario. Shvatio sam da je prve noći dugo trajalo zato što sam se opirao, mada mi to nije bila namera.

Sve je veoma nalikovalo toj prvoj večeri, s tim što se odvijalo znatno brže. Blesci i varnice emocija i misli. Vizije i prepletana goruća sećanja, lica koja promiču, ideje, pojmovi, poput zvezda padalica preko crnog nebeskog svoda poluopijenih opservacija.

Potom mi se učinilo da je sve ponovo dostiglo zenit. Shvatio sam da, umesto da nestane, sad lebdi na tom vrhuncu i drži me u mengelama napete svesti. Sad.

Polako, kao da je En upravo ušla u prostoriju a ja dižem glavu da je pogledam, pogledao sam ka prozoru.

San?

Nijedan san nije bio tako potpuno stvaran. Maltene sam mogao da osetim njeno glatko belo meso, teksturu njene haljine s crnom šarom, umršenu mekoću njene kose. Osetio sam mračno zadovoljstvo što je vidim; kao da je došla da dokaže da sam ja u pravu, a da ostali greše. Shvatio sam da je druge večeri nisam video zbog toga što je Enino prisustvo oslabilo njen uticaj.

Potom je prodoran pogled tih tamnih očiju počeo da kruni moje zadovoljstvo, a jeza je počela da se prikrada mojim udovima. Sedeo sam kruto i osluškivao zvuke koji dopiru sa Elsine zabave.

„Ko si ti?“, pitao sam. Govorio sam maltene šapatom.

Nije bilo odgovora. Osetio sam peckanje duž skalpa.

„Šta hoćeš?“

Nije bilo odgovora. Zurio sam u nju. Prelazio sam pogledom preko nje, upijajući svaki detalj: čudnu haljinu, bisere, sat na levom zglobu, prsten s biserom na domalom prstu leve ruke, tamne kožne cipele, čarape, punoću njene figure. Nepokretno je stajala dok sam je posmatrao.

„Šta hoćeš?“, ponovo sam pitao.

Njene oči su ponovo preklinjale. Video sam da joj se usne pomeraju. Iznenada sam se nagnuo napred, a srce mi je divlje tuklo.

„Reci mi“, obratio sam joj se, iznenada zabrinut jer sam shvatio da neće još dugo ostati. „Reci mi, molim te.“

Međutim, obraćao sam se mračnoj i praznoj dnevnoj sobi. Zurio sam ka mestu na kojem je stajala. Tamo više nije bilo ničeg.

Osim jedne stvari.

Slabašnog, patetičnog jecaja u tami.
Koji je nestao za tren.

Hteo sam da pitam gospođu Sentas kako izgleda njena sestra, ali sam shvatio da bi to bilo veoma neobično pitanje. Šta da joj kažem kad me pita zašto želim to da znam? Pa, vidite, već neko vreme viđam izvesnog duha u dnevnoj sobi...

Trideset dana, sledeći slučaj. Tako bi mi rekli.

Zapravo, dotad sam već prestao da smatram tu ženu duhom. Moj um se sad povlačio od ponovnog premoščavanja iste provalije. Prisećajući se emocije koja me je obuzela kad sam poverovao da sam pronašao dokaz onog što ljudi zovu „*onostrano*” odbio sam da u tom verovanju ponovo učestvujem. Zadržao sam bar toliko skepticizma. Više uopšte nisam sumnjao u postojanje te žene. Zasad, to je dovoljna količina prihvatanja, s obzirom na to šta implicira.

Probudio sam se oko devet sati narednog jutra bila je nedelja i mirno ležao posmatrajući šare koje je sunčeva svetlost stvarala na tavanici. Nakratko me je obuzeo neizbežan osećaj neverice. Brzo je nestao. Sad ne mogu da sumnjam. Čak i da nema uvek prisutne glavobolje i napetosti u stomaku, morao bih da poverujem.

Bilo je veoma čudno ležati znajući da sve što mi se dogodilo poseduje izvesnu meru objektivnosti; da ne gubim razum. Ipak, evo me gde ležim u maloj, suncem obasjanoj spavaćoj sobi i čujem kako preko puta neko kosi travu. U drugoj ulici, neki dečak radi na modelu aviona i oštro zujanje motora tiho odzvanja kroz vazduh. Sunce sija i ljudi odlaze u crkvu. Posle svega, znao sam da ti dokazi onog što nazivamo „*život*” predstavljaju samo majušni deo celine. Znao sam to. Sva sumnja je nestala.

Neverovatno prihvatanje.

Nakon doručka, posle odbacivanja ideje da pitam za sestru gospođe Sentas, uputio sam se preko puta, Frenkovej i Elizabetinoj kući.

Kad sam se popeo na trem sa zadnje strane kuće, Elizabet je sedela za stolom u kuhinji i pila kafu. Tiho sam pokucao i ona je podigla pogled. Blag osmeh je ublažio njene crte.

„Uđi, Tome”, rekla je.

To sam i učinio.

„Dobro jutro“, rekao sam.

„Dobro jutro.“

„Da li je ona danguba još u krevetu?“

Klimnula je.

„Kako je En?“, pitala je. „Nisam je videla juče.“

Rekao sam joj za Eninu majku.

„O, ne“, izustila je Elizabet smeteno. „Sigurno joj je teško.“ Osetio sam da želi da me pita zašto nisam otišao s njom u Santa Barbaru, ali da to pitanje smatra nediplomatskim.

„Sam si, znači“, rekla je. „Frenk je rekao da ti se juče obratio i da si ti...“, utihnula je.

„Nisam ga čuo“, odvratio sam. „Valjda sam se zamislio.“

„Rekla sam mu da ga verovatno nisi čuo“, rekla je i nasmešila se. „Želiš li kafu?“

„Da, hvala.“ Dok budemo pili kafu, imaću priliku da je pitam za Helen Driskol.

To sam i učinio čim mi je sipala kafu i ponovo sela.

„Zanima te kako je izgledala?“, pitala je Elizabet.

„Da.“

Razmišljala je. *Zašto želiš da znaš?* Sinula mi je suština tih reči i znao sam da je to pomislila. Zamalo da odgovorim, ali uspeo sam da se obuzdam.

„Da li je...?“, ponovo sam zastao. Nisam želeo da utičem na njen opis.

„Šta si hteo da kažeš?“, pitala je.

„Ništa.“

„Oh.“ Na trenutak me je pogledala u oči i pomislio sam koliko bi bila lepa da ima samo malo više boje, više živosti na licu, drugim rečima, da je malo srećnija. „Nisam je često viđala“, rekla je. „Mi smo se doselili samo šest meseci pre nego što je ona otišla; nismo se družili s njom. Bila je prilično... prilično povučena.“

„Shvatam.“

„Što se tiče toga kako je izgledala“, Elizabet se zamišljeno ugrizla za donju usnu. „Bila je visoka. Tamna kosa. Tamne oči.“

Shvatio sam da se naginjem napred i zurim u nju.

„Da li je imala tamnu haljinu?", pitao sam, pokušavajući, plašim se neuspešno, da zvučim nonšalantno.

Elizabet se upiljila u mene. U njenom umu sam osetio mešavinu sumnje i radoznalosti.

„Tamnu haljinu?", pitala je.

„Da. Crnu s nekakvom... nekakvom šarom?"

Progutala je knedlu.

„Imala je haljinu koju je kupila u Tihuani", rekla je. „Videla sam istu takvu kad smo se Frenk i ja jednom odvezli tamo."

„Bila je tamna?"

„Da", odvrtila je. „Bila je crna. Imala je sitne šare. Pretpostavljam da su to bili astečki simboli."

„Nosila je bisernu ogrlicu?"

Kao da se malo povukla. Sigurno sam delovao pomalo manično. Jedva sam čuo njen glas kad je odgovorila.

„Da, nosila ju je", odvrtila je.

Trinaesto poglavlje

Naslonio sam se dok su mi šake drhtale u krilu.

„Sigurno se pitaš zašto me to zanima“, rekao sam, pokušavajući da sakrijem uzbuđenje u glasu.

„Pa, ja...“ Delovala je pomalo uplašeno.

„Pronašao sam neku fotografiju u jednom od ormara u kući“, rekao sam. „Prosto sam se zapitao da li je to prethodna stanarka.“

„Ah, tako.“

Mislim da mi je poverovala. Bilo kako bilo, sumnja je nestala iz njenog uma. Popio sam kafu dok sam uz znatan napor uopšteno ćaskao o komšiluku. Zatim je, dok sam ustajao, Elizabet pitala za svoj češalj.

„Gospode“, odvratio sam, „zar je još kod nas?“

Nasmešila se.

„Nije bitno.“

„Idem odmah po njega.“

„Ne. Neću da te mučim...“

„Ne, idem odmah po njega“, rekao sam. „Dovoljno si čekala.“
Otvorio sam vrata. „Odmah se vraćam.“

„U redu.“

Kad su se vrata za mnom zatvorila, preplavilo me je uzbuđenje; pesnice su mi se skupile i dah je zadržao u meni. To jeste bila Helen Driskol! Možda nije posredi dokaz da postoji život posle smrti, ali za mene je to otkriće bilo podjednako uzbudljivo. Helen Driskol i dalje želi da bude u toj kući i, s daljine od pet hiljada kilometara, i dalje tako snažno emituje tu želju da je zapravo vidim u dnevnoj sobi.

Poželeo sam da se En već vratila i da ću moći to da joj kažem, da bi shvatila šta je posredi i prestala da se brine zbog mog razuma. Više se nisam ljutio zbog njenog stava; prirodno je što se tako oseća u ovim okolnostima. Okolnosti su, međutim, znatno drugačije nego što je ona zamislila. Nekoliko trenutaka sam imao predosećaj da mi možda neće poverovati. Zatim sam shvatio da mora. Elizabet mi je svedok. Nikad u životu nisam video Helen Driskol.

Ipak, pitao sam je za haljinu i bio sam u pravu.

Razmišljao sam o tome kad sam ušao u kuhinju. Češalj je bio na prozoru iznad sudopere. Prišao sam i uzeo ga.

„Uh!“

Uzviknuo sam kratko i bez daha; bio je to povik čoveka koji je dotakao nešto živo kad se tome uopšte nije nadao. Jer, dok mi se šaka sklapala oko češlja, osetio sam iznenadno oštro peckanje u prstima, kao da sam dotakao žicu kroz koju teče struja. Ustuknuo sam i češalj je pao u sudoperu.

Drhtao sam i tupo zurio u njega. Ne znam kakav mi je bio izraz lica, ali siguran sam da je to bio izraz preneraženog strahopoštovanja. Osećao sam se preneraženo; osećao sam i strahopoštovanje zbog užasa koji je prošao suviše brzo da bih ga prepoznao, ali je bio odviše snažan da bi mi promakao.

Oprezno sam posegnuo za njim i ponovo povukao ruku kao da je češalj nešto smrtonosno. Progutao sam pljuvačku i nastavio da zurim u njega. Sve misli o Helen Driskol su nestale. U moj um se ugnezdio nov element, koji je gurao u stranu sve osim sebe.

Dobrih dva minuta sam stajao i zurio dok mi se um saplitalo u pokušaju da izvuče neki smisao iz te situacije. Nisam uspeo. Zamislite da jednog jutra izađete iz kuće i krenete na posao, zatim skrenete iza ugla i nađete se ispred sedmoglave aždaje. Zamislite svoj pokušaj da to racionalizujete, da se prilagodite okolnostima, da shvatite u šta gledate i da u isto vreme budete svesni toga da ste to i dalje vi i da ste jednog običnog jutra krenuli na posao.

U umu ne postoje ustanovljeni kanali za prihvatanje iznenadnog pojavljivanja bizarnog. Zbog toga sam pokušao, ali nisam mogao da se pokrenem, zbog toga sam posegao ka češlju bar desetak puta, ali ga nisam dotakao. Zbog toga mi se činilo da mi je um drven i nesposoban da reaguje.

Najzad sam uzeo nož iz fioke. Čušnuo sam njime češalj. Ništa. Ponovo sam ga dotakao. Nisam ništa osetio. Žmirnuo sam ka češlju. Nisam shvatao.

Zatim sam spustio nož i ponovo podigao češalj rukom.

Ovog puta osećaj nije bio tako žestok, ali je i dalje bio prisutan. Dok sam stajao, pogođen bespomoćnom strepnjom, prostorija kao da je potamnela, a mene je pritisla hladnoća.

Smrt. Ideja je bila nesumnjiva.

Ponovo sam ispustio češalj i stajao drhteći. Delovao je prilično bezopasno dok sam ga posmatrao dole na linoleumu.

Nisam bio u stanju da prestanem da se tresem. Ponovo sam postao zastrašujuće svestan neizvesnosti, nekontrolisanosti svoje percepcije. Javljala se uvek kad to najmanje očekujem. Setio sam se eksperimenta koji su psiholozi koristili da izlude pse. Kad god bi pas to najmanje očekivao, obično dok se naginje iznad činije s hranom udarili bi veliku cev i visoki vibrantni tonovi bi uznemirili psa. Nakon što bi to ponovili dvadesetak puta, pas bi poludeo i pretvorio se u drhtavu, balavu parodiju sebe, postao bi potpuno nesposoban da rasuđuje.

Tako sam se sad osećao, uz još jednu stravičnu dimenziju, bio sam u stanju da vidim kako se to dešava. Znao sam da s vremena na vreme, kad god mi je emotivna ravnoteža poremećena, slične stvari mogu da se dogode i snažno me potresu. Ako se to bude dešavalo dovoljno dugo, mogu se pretvoriti u nesrećno, drhtavo i uplašeno stvorenje.

Nešto kasnije, češalj sam stavio u kovertu i poneo ga Elizabet.

Tek kad sam ušao u kuhinju i predao joj ga, sinula mi je stravična povezanost. Kad mi se reč smrt nepogrešivo urezala u um, držao sam njen češalj u ruci.

Dan sam proveo u agoniji.

Moje likovanje zbog toga što sam otkrio ko je ona žena bilo je kratkog veka. Veći deo dana presedeo sam u dnevnoj sobi čekajući da se još nešto desi. To uopšte nije bilo od pomoći. Šok čoveka ne može da uzdrma toliko koliko ga izjeda nemogućnost da predvidi kad će se šok dogoditi.

Do kasnog popodneva, bio sam u potpunom duševnom rastrojstvu. Povik deteta na ulici doveo bi do grčenja stomačnih mišića. Na zvuk sirene, poskočio bih bez daha. Zveket roletni koje je vetar podigao naveo bi me da tako naglo okrenem glavu da bi me vrat zboleo. Kad je oko pet sati zazvonio telefon, šoljica kafe mi je poletela iz ruku kao da je iznenada oživela, i otkotrljala se preko tepiha u dnevnoj sobi bljujući svoj smeđi sadržaj.

Drhtavo sam ustao i javio se na telefon. To je bila En. Rekla mi je da se sahrana završila i da će se vratiti u kuću svog oca da se vidi s nekim rođacima. Krenuće kući oko osam. Rekao sam da je to u redu.

„Jesi li dobro?“, pitala je.

„Da“, odvratio sam. „Dobro sam.“

Nakon što sam spustio slušalicu, batalio sam kafu i bacio se na pivo, nadajući se da ću opustiti nerve napete kao strela. *En je u pravu*, pomislio sam dok sam skupljao komade slomljene šolje i brisao prosutu kafu. *U pravu je, treba da odem Alanu Porteru. Verovatno ću to učiniti*, pomislio sam. Sledeće nedelje. Mada, palo mi je na pamet, kako bi on mogao da mi pomogne? Sad sam već znao da nisam lud, već nekontrolisano receptivan. Šta on može da učini da bi poboljšao moje stanje? Ja sam bežični telegraf kojem su sve frekvencije otvorene, a moj kontrolor je nestao. Nema sigurne ruke na dugmićima, nema pažljivog oka koje uočava dolazak poruka i upozorava me na vreme. Radio sam naslepo i zbog toga je sve bilo zastrašujuće.

Delimično sam okrenuo kućni telefonski broj Alana Portera, ali sam zatim spustio slušalicu. *Ne*, pomislio sam, *on ne može ništa da učini*. On se bavi mentalnim poremećajima, a ne onim što se meni dešava.

Iz nekog razloga, bilo da je posredi bilo vreme ili ja vreo dan se pretvorio u pro hladno večer. Dok se smrkavalo, obukao sam džemper, ali to mi nije pomoglo. Najzad sam odlučio da zapalim vatru. Uzeo sam nekoliko cepanica iz ormara u kuhinji i spustio ih na rešetku, a zatim nasekao dovoljno cepki da ih zapalim. Pretpostavljam da je bilo oko osam sati kad sam upalio vatru. Napolju se upravo tada smrkavalo. Oblaci rumeni od sunca dobijali su purpurnu boju na nebu.

Sedeo sam na sofi, zurio u plamen i razmišljao o Elizabet.

Pokušao sam sebi da kažem da sam umislio, ali takva odbrana više nije bila od koristi. Znao sam da nije mašta posredi. Suviše se toga ostvarilo da bih sumnjao. Plašio sam se te grube, nakazne moći u sebi, ali nisam mogao da opovrgnem njeno postojanje.

A Elizabet... sirota, tiha Elizabet. Kako mogu da sedim ovde i razmišljam o tome o čemu razmišljam? Tad sam spoznao kletvu proroka, agoniju vidovnjaka. *Kako neko poput Nostradamusa, zapitao sam se, može da podnese užas verovanja u ono za šta zna da će se, korak po korak, dogoditi u narednim stolećima? Ipak, kako je moguće da će umreti*, pitao sam se. Odgovor je stigao maltene istog trenutka kad i pitanje. Na porođaju. Mršava je, ima usku karlicu.

Nije rađala. Možda u njenoj porodici postoji istorija neuspešnih trudnoća.

Ugrizao sam se za usnu i osetio se bedno zbog toga što razmišljam o tome. Šta je ono En rekla? Ona samo želi bebu. Zastrašujuće istinito. To je ono što je održava u životu. Bio sam siguran u to. Zbog toga je u stanju da trpi Frenkovo okrutno maltretiranje, njegove izlive besa i zapostavljanje.

Umreće a da ne vidi svoje dete.

Sedeo sam u maloj, tihoj dnevnoj sobi, zurio u vatru kroz želatinastu izmaglicu suza i plakao zbog Elizabet i zbog sebe, jer nam je oboma bila potrebna pomoć, ali niko nije mogao da nam pomogne.

Dok sam tako sedeo, vatra je počela da se gasi i soba se zamračila. Ustao sam da prodžaram cepanice. Kleknuo sam ispred kamina i povukao traku lančane zavese. Rastvorila se i posegao sam rukom ka žaraču. Ponovo!

Ovog puta, sa usana mi se oteo vrisak agonije. Žarač mi je poleteo iz ruke i odskočio u tami preko tepiha.

„Ne!“, sećam se da sam jecao. „Ne, ne, ne!“

Bio sam potpuno rastrojen od besa i straha. Želeo sam da se uvučem u školjku i oslobodim sveta prepunog zamki. Opasnost je pretila gde god da pogledam, sve što dotaknem može biti prožeto užasnim životom.

Prošlo je mnogo vremena pre nego što sam bio u stanju da ustanem. Zgurio sam se na podu, s glavom skoro između nogu, dok mi se telo treslo bez prestanka, izazivajući mučninu u stomaku. Nastavio sam da dahćem i da se davim, kao da ću povratiti. Čak bi mi i takav završetak pružio olakšanje. Međutim, vreme se zaustavilo i ja sam u njemu bio zaleđen, sam, беспомоћан i bolestan.

Činilo mi se da su prošli sati kad je, najzad, prošlo. Nesigurno sam se uspravio, a onda bacio na sofu. Pao sam na nju i uključio jednu lampu, a zatim i drugu. Vatra se ugasila. Zurio sam u nju neko vreme, a zatim sam pogled, kao da ga nešto privlači, usmerio ka žaraču. Bio je od gvožđa, ofarban u crno. Kraj mu je bio iskrivljen pod pravim uglom, mašinom ili ljudskom rukom. Imao je ručku poput spirale. To je sve, jednostavan, funkcionalan predmet, bez vidljive pretnje. Ipak, za mene je taj žarač nosio sve elemente košmara

nisam bio u stanju da ga ponovo dotaknem, kao što nisam bio u stanju da letim.

Kad se En vratila, bio sam u kuhinji.

Proveo sam tamo već dva sata jer sam se plašio da uđem u dnevnu sobu iako sam upalio sva svetla. Sedeo sam tamo, pio pivo i zurio u istu stranu nedeljnih novina, ne razaznajući ni trunku značenja iz stripa koji čitam, a nekmoli humora.

Kad je ušla, nehotice sam naglo udahnuo i glava mi se podigla. Sigurno sam izgledao prestravljen. Nažalost, ugledala je taj izraz pre nego što ga je zamenio izraz dobrodošlice. Takođe je osetila, siguran sam u to, koliko drhtim kad sam je zagrlio i poljubio.

„Zdravo, dušo“, rekla je nežno.

„Drago mi je što si se vratila“, odvratio sam. Odao me je i glas, jer sam govorio s naporom.

Udahnuo sam duboko i drhtavo i nasmešio joj se.

„Gde je Ričard?“, pitao sam.

Pokazala je glavom ka vratima.

„Zaspao je na zadnjem sedištu“, rekla je. „Nisam htela da ga podižem. Zbog bebe.“

„Naravno.“ Nervozno sam se nasmešio. „Idem po njega.“

„U redu.“

Bilo mi je skoro pa drago što mogu da pobegnem od njenih očiju. Izašao sam napolje i otvorio zadnja vrata „forda“. Ričard je bio topao i rumen, samo mu je lice virilo ispod ćebeta. Na trenutak sam stajao i gledao ga, osetivši nalet ljubavi. Sagnuo sam se i poljubio ga u obraz. Uzdahnuo je i njegova mala šaka se promeškolljila na ćebetu.

„Bože, što te volim, bebo“, sećam se da sam prošaputao. Kao da sam uklet čovek koji poslednji put gleda svog obožavanog sina.

Kad sam se s njim u naručju vratio u kuću, kraj kamina sam ugledao En sa žaračem u ruci. Pogledala me je i usiljeno se osmehnula.

„Šta se dogodilo?“, pitala je trudeći se da zvuči opušteno.

Progutao sam knedlu.

„Ja... palio sam vatru“, rekao sam. „Ispustio sam žarač i... mrzelo me je da ga podignem. A ta fleka je od kafe koju sam prosuo.“

„Tako, znači." Spustila je žarač na postolje dok sam izlazio iz prostorije. Osetio sam nervozno nepoverenje u njenom umu i glasu.

Kad sam se vratio, sedela je na sofi. Nasmešila se i potapšala jastuk do sebe.

„Dođi da sedneš pored majčice", rekla je.

Osetio sam da me obuzima napetost. Tačno sam znao šta oseća i znao sam da ne smem ništa da joj kažem ni za Helen Driskol, ni za Elizabet, Elsi, žarač, niti za bilo šta drugo. Seo sam pokraj nje i, mada sam osećao zid između nas, ipak me je tešilo to što se vratila. Njena ljubav, njena toplota i njena blagorodna normalnost.

„Pričaj mi o...", započeo sam, nadajući se da ću izbeći razgovor o sebi.

„Bilo je kao što uvek biva", rekla je. Sad sam primetio da je mnogo plakala. Oči su joj bile naduvene. Zagrlio sam je i ona se naslonila na mene. Na trenutak su nam se uloge obrnule, ja sam postao tešitelj.

„Bilo je gadno?", pitao sam.

Progutala je pljuvačku.

„Prilično. Posebno nakon sahrane. Svi ti rođaci na jednom mestu. Neki ljudi su toliko... toliko prokleta razdragani posle sahrane."

„Znam", rekao sam. „Znam. Tako reaguju."

Na trenutak smo sedeli u tišini.

„Kako ti je otac?", pitao sam zatim.

„Dobro je. On... živeće sa ujka Džonom nekoliko meseci. Mislim da će ići na pecanje na nekoliko nedelja."

„To će biti... fino", rekao sam. Ta reč je, poput našeg razgovora, bila slaba i zaobilazila je problem.

Ponovo je nastupila tišina. Nisam pokušavao da je prekinem. Znao sam da ću kad-tad morati da porazgovaram s njom.

„Tome", najzad je progovorila.

„Da?"

Osećao sam kroz šta prolazi, užas, strah da će me naljutiti ili povrediti pogrešno odabranim rečima. Shvatio sam da moram da joj pomognem.

„Brineš se da sam počeo da gubim razum, zar ne?", pitao sam.

Trgla se u mom naručju. Čuo sam kako guta pljuvačku.

„To je... prilično surovo rečeno", rekla je.

„Zašto da uvijam?“, pitao sam. Ljutito sam stisnuo usne i shvatio da joj se već obraćam hladnim glasom.

„Tome, ja...“

„U redu je“, rekao sam. „Još sinoć sam znao da se tako osećaš. Malo sam se sekirao. Ali više nisam ljut. Pretpostavljam da je neizbežno da se tako osećaš.“

Na trenutak sam pomislio da iskoristim Helen Driskol kao dokaz u svoju korist, ali shvatio sam da je to nedovoljno za potvrdu. Odlučio sam da je pomenem samo ukoliko se stvari pogoršaju.

„Šta želiš da učinim?“, pitao sam. „Pre nego što mi kažeš, želim da znaš da ni najmanje ne sumnjam u svoj razum. Znam da je to navodno jedan od sigurnih znakova ludila, ali pa, to je to. Što se mene tiče, razuman sam koliko i ti. Prosto imam, sposobnost, koja se na neki način nedavno javila. Ja...“

Zastao sam, znajući da ću početi da navodim primere ako budem nastavio. Bude li tako, izbrbljaću ono što se dogodilo tog i prethodnog dana. Nisam to želeo, ne dok se ona tako oseća.

„Nisi mi ostavio mogućnost da bogzna šta kažem“, rekla je. Osećao sam koliko je nesrećna zbog čitave te situacije.

„Ne znam šta bih ja mogao da kažem“, rekao sam.

Progutala je pljuvačku još snažnije.

„Tome...“, brzo je udahнула. „Tome, kad sam se večeras vratila, pogledao si me kao da...“

„Znam, znam“, prekinuo sam je. „Nervozan sam, to je sve. Možda suviše radim.“

„Ne, posredi je znatno više od toga“, rekla je. „San, ono što se dogodilo pre neko veče s bebisiterkom, večeras sa žaračem. Ne znam zašto ga nisi podigao, ali to nije samo zbog toga što te je mrzelo.“

„Naravno da jeste“, rekao sam. Ne umem dobro da lažem.

Kao da je oklevala.

„Hoćeš li učiniti nešto za mene?“, pitala je.

„Šta?“

„Obećaj mi da ćeš to učiniti.“

„Dušo, imam pravo da znam šta.“

„U redu, u redu“, prekinula me je. „Hoćeš li pisati članovima svoje porodice i...“

„I pitati ih da li imamo luđaka u porodici?"

Pokušao sam to da izgovorim veselim tonom, ali uspeo sam samo da zazvučim mrzovoljno.

„Tome, nemoj biti takav. Nisam ja sve ovo započela. Zar ne možeš da me razumeš? Nosim naše dete i to je dovoljno teško samo po sebi. Ja prosto ne mogu ovo da podnesem. Moram da pokušam da razumem."

„U redu", rekao sam. „U redu. Žao mi je."

„Ti... jednom si mi pričao o svom ocu", rekla je „O tome kako je, znaš, izvodio... trikove."

Pogledao sam je iznenađeno.

„To je samo bilo to", odvratio sam, „mađioničarski trikovi."

Međutim, moj odgovor je bio mahinalan. Iznenada sam pomislio da veza možda zaista postoji, veoma određena veza.

Dok smo sedeli, razmišljao sam o tome kako bi moj otac zamolio nekog od nas da odabere ime i broj telefona iz imenika bilo koje ime, bilo koji broj, s bilo koje strane u toj debeloj knjizi a zatim bi izašao iz dnevne sobe. Mi bismo to učinili i zatvorili knjigu. Otac bi se vratio, otvorio imenik i pronašao ime koje smo odabrali. To nam je uvek bilo zabavno i tajanstveno pošto je otac uvek bio nehajan u vezi s tim, ali nikad ni na trenutak nismo pomislili da je posredi nešto više od običnog trika.

Sad sam se zapitao da li smo bili u pravu. I zašto reč naslednost nije daleko od mojih misli.

„Hoćeš li im pisati?" En je pitanjem prekinula moje razmišljanje.

„Oh. Da, važi, pisaću im. Možda sam imao dedu koji je bio medijum ili nešto slično, a?"

„Tome, nemoj se šaliti s tim."

Potapšao sam je po ramenu.

„Dobro."

Kasnije, dok sam prao zube, čuo sam kako En pere sudove u kuhinji. Kad je ušla u spavaću sobu, pitala me je:

„Da li si Elizabet vratio češalj?"

Seo sam na krevet i sagnuo se da skinem cipele da ne bi primetila izraz mog lica.

„Da", rekao sam, „jutros."

„Super", odvratila je moja supruga.

Četrnaesto poglavlje

En mi je rekla da odem u komšiluk i vratim plehove za pite koje je Elsi pozajmila. Odgovorio sam potvrdno i izašao napolje, prošavši pored žarača na podu dnevne sobe. Elizabet je preko puta ležala na travi, a doktori su se nadnosili nad njom. Osećao sam se veoma loše zbog toga, ali nisam mogao da zastanem zato što je En hitno želela da donesem plehove.

Prošao sam kroz prolaz ka tremu sa zadnje strane Elsine kuće. Na pločici na vratima pisalo je Elsina kuća. Pokucao sam i ona je otvorila. Nosila je vlažnu žutu kućnu haljinu koja joj se zalepila za telo. Pozvala me je da uđem, a ja sam je zamolio da mi da plehove. Naravno, pristala je i sagla se da ih izvadi iz ormarića. Šlic na haljini je otkrio njenu desnu nogu i ona me je pogledala smešeći se. Tomi, pitala je. Povukao sam se. Uspravila se s plehovima u rukama i donela mi ih je. Kad sam ih uzeo, osetio sam strujni udar. Nisam bio u stanju da se pomerim, a ona je počela da provlači prste kroz moju kosu. Tomi, rekla je, Tomi. Kućna haljina se rastvorila. Ispod nije nosila ništa. Tomi, preklinjala je, *Tomi*.

Otrgao sam se i otvorio vrata. Zapela su. Uхватила me je za ruku. Dođi kod mene, Tomi, rekla je. Priljubila je svoje telo uz moje i počela da me ljubi po obrazu. Snažno sam povukao vrata i otvorio ih. En je stajala na našem tremu i posmatrala nas. Elsi se zakikotala i rekla: *Prekini, Tomi!* En, zaboga, uzviknuo sam, zar ne vidiš da to radi ona, a ne ja? En je ustuknula ka vratima kuhinje. En!, uzviknuo sam. Beži od mene!, vrisnula je.

Okrenuo sam se i udario Elsi u lice. Uz uzdah, pala je na pod kuhinje, dok su joj beli udovi sevali. Ubiću te!, viknula je. Okrenuo sam se i potrčao niz prolaz. Skrenuo sam levo ka ulici i počeo da trčim ka bulevaru. Pored mene je prošla Doroti. Pitao sam je kuda se uputila. Kod Elsi da čuvam dete, mrzovoljno je odgovorila. Drži se podalje od naše kuće, rekao sam joj. Nosi se, odvrtila je.

Nastavio sam da trčim. Preko puta sam ugledao Frenka kako zaustavlja kola i pomaže maloj crvenokosoj da izađe iz kola. Doveo sam šeficu kući na ručak, doviknuo mi je uz kez. Životinjo!, odvratio sam. Zakikotao se. Crvenokosa i on su prošli pored Elizabet, koja se na travi previjala od bolova.

Trčao sam i trčao. Kuće su promicale kraj mene. Na bulevaru sam naleteo na železničke šine. Čudno, pomislio sam, nisam znao da ovde ima šina. Potrčao sam uz njih, dahćući. U daljini sam ugledao reflektore kako blistaju u tami poput supernove. Pitam se šta je ovo, pomislio sam. Shvatio sam da sam izgubio plehove i da će se En naljutiti. Tad sam se setio Elsi i znao da En neće želeti da razgovara sa mnom.

Nastavio sam da trčim. Šta li je to gore, pitao sam se. Svakako deluje kao da se nešto dešava. Svetla, ljudi rade i jure unaokolo, sirene trube.

Zaprepašćen, naglo sam zastao. Zurio sam u užasnu scenu. Bio sam okružen njom. To je bio voz, ali bio je potpuno smrskan. Ugledao sam lokomotivu izvrnutu na bok; točkovi su se i dalje polako okretali, para je izlazila iz dimnjaka poput daha umiruće životinje koja se smrzava na ledenom noćnom vazduhu. Nisam bio u stanju da se pomerim. Zurio sam u scenu. Ljudi s nosilima su jurili napred-nazad od ambulantnih kola do tela razbacanih svuda unaokolo. Ugledao sam nečiju glavu na šljunku. Samo glavu. Nisam bio u stanju da skrenem pogled.

Pomerite se u stranu, molim vas, čuo sam kako mi neki glas govori. Okrenuo sam se i ugledao policajca koji vodi lekare pored mene. Gospode, šta se dogodilo?, pitao sam ga. Voz je iskočio iz šina, rekao mi je.

Ponovo sam pogledao olupinu. Sad sam video kako se to dogodilo. Lokomotiva je udarila neki objekat na šinama i vinula se preko njih, klizeći po zemlji i rušeći sve pred sobom nekih dvadesetak metara pre nego što se prevrnula udesno i odbacila ostale vagone u stranu, uništavajući ih, pišteći i odskakujući preko šljunkovitog tla sve dok je sopstvena težina nije zaustavila i dok se laganiji vagoni, koji su se i dalje kretali po inerciji, nisu sabili jedan u drugi na ubilačku gomilu.

Oh, ne, rekao sam. Gospode, ne.

Uspravio sam se. Tama mi je pritiskala oči ledenim pogledom. Čuo sam kako pored mene En duboko diše u snu.

Ne znam zašto sam to učinio. Znam samo da mi je san ostao snažno urezan u umu. Ustao sam i zateturao se ka kuhinji. Upalio sam svetlo i otvorio fioku. Uzeo sam blokčić i olovku koje En koristi

za pravljenje spiska potrebnih namirnica i odneo ih do stola. Seo sam i zapisao svaki detalj sna, onako kako sam se sećao. Ispisao sam stranu i po kratkih, isprekidanih rečenica poput: *Voz iskočio iz šina. Napravio brazdu u šljunku. Prevrnuo se na bok. Ljudi ispali kroz prozor. Smrskani ispod njega.*

Bilo mi je potrebno pet minuta da sve to zapišem. Kad sam završio, mlitavo sam sedeo i zurio u ono što sam napisao. Zatim sam spustio olovku, ustao i vratio se nazad u spavaću sobu, ne pitajući se zašto nisam video Helen Driskol. Uvukao sam se nazad u krevet kraj En i zatvorio oči. Na trenutak sam se zapitao zašto sam to sanjao, zašto sam se potrudio da zapišem san. Zaspao sam bez odgovora.

Sat je zazvonio u šest i četrdeset narednog jutra.

Otvorio sam oči i trgao se. Glava mi je pulsirala, stomak mi je bio zavezan u čvor. Zastenjao sam.

En je isključila zvonjavu i okrenula se ka meni.

„Šta ti je?“, pitala je.

„Ne osećam se dobro“, rekao sam.

Bol mi je u talasima oblivaio glavu. Morao sam da napregnem svu snagu da ih dočekam. Morao sam da ležim nepokretno. Čak i dok se En meškoljila na dušek, to je izazivalo dodatno probadanje.

„Šta ti je?“

„Boli me stomak“, odvratio sam. „I glava.“

„Isto, znači.“ Gledala me je zabrinuto. Nisam odgovorio. Nisam otvarao oči. „Želiš li... da pozovem doktora?“, pitala je.

„Ne. Ne. Biće sve u redu sa mnom. Samo... pozovi fabriku i reci im da ne mogu da dođem na...“ Ostao sam bez daha kad mi se stomak zgrčio. Okrenuo sam se na bok i savio noge.

„Dušo, jesi li dobro?“

Grč je popustio.

„Dobro sam“, promrmljao sam. „Samo ću neko vreme ostati u krevetu.“

„Pozvaću fabriku.“

Okrenuo sam se na leđa kad je otišla da telefonira. Zurio sam u tavanicu, razmišljajući o tome da me ne može rastrojiti samo šok ili čekanje da se šok dogodi. Mogu me rastrojiti i sve nasilnije

posledice. Osećao sam se loše i iscedeno, kao da mi je neki nevidljivi vampir sisao krv čitavu noć, cedeći život iz mene.

„Pretpostavljam da ne želiš da doručuješ“, s do vratka mi se obratila En.

„Ne, hvala.“

Prišla je i sela kraj mene. Počela je da me mazi po kosi, ali čak i najblaži pritisak njenih prstiju pojačavao je bol. Trgla je ruku.

„Žao mi je“, rekla je.

„U redu je.“

Progutala je pljuvačku.

„Da ti donesem aspirin?“, pitala je.

„Mogu da probam da popijem jedan“, odvratio sam. Međutim, znao sam da je odmor ono što mi je potrebno.

„Tome, da li si...“, započela je, a zatim se pokolebala i zastala. Znao sam da misli da sam ponovo video onu ženu dok je ona spavala i da je to uzrok mog stanja.

„Ne“, rekao sam, „nisam je video.“ Nisam se potrudio da sačekam da završi rečenicu. *Zašto bih sad to krio?*, pomislio sam.

„Shvatam.“

Sedela je još nekoliko trenutaka, kao da želi da nastavi da me ispituje. Zatim je ustala i donela mi aspirin. Ostavila me je na miru zatvorivši vrata za sobom.

Ležao sam pokušavajući da spavam, ali nisam bio u stanju. Slušao sam nju i Ričarda u susednoj sobi. U jednom trenutku, vrata su se otvorila i Ričard je krenuo unutra uz veseo uzvik:

„Zdravo, tata!“, ali En ga je povukla nazad govoreći:

„Ne, ne, dušo. Tata se ne oseća dobro.“

„Ne soseća se dobro?“, pitao je Ričard i vrata su se zatvorila.

Nasmešio sam se mada me je bolelo. Lice je moralo da mi bude potpuno nepokretno da bi bol bio podnošljiv. Pokušao sam da spavam, ali nisam mogao. Uporno sam ponavljao sebi da nešto moram da preduzmem. En je u pravu. Moram neko da učinim. Odgovor sigurno postoji. Možda bi moj prijatelj Alan Porter mogao da pomogne. Nisam znao kako, ali ne mogu ovako daveka. Loše strane su prevagnule nad ionako sumnjivim prednostima tog stanja.

En se vratila desetak minuta nakon što je otišla.

Bila je bleđa kao krpa.

Stajala je kraj kreveta i fiksirala me pogledom. Istim pogledom me je posmatrala onog jutra kad joj je majka preminula. Zaustio sam da je pitam šta nije u redu i zastao. To nije bilo potrebno, iznenada nije bilo potrebe za objašnjenjem. Bilo je dovoljno da vidim izraz njenog lica i blokčić u njenoj ruci.

„Ti... čula si za to na radiju“, izgovorio sam šupljim glasom.

Nije bila u stanju da govori.

„Jesi li?“ Podigao sam se na lakat i trgao se od bola. Zurila je mene. „En, jesi li to čula na radiju?“

Klimnula je. Polako.

„O bože.“ Slomljeno sam utonuo u jastuk i pogledao je dok su mi se grudi spazmatično podizale i spuštale. „K-kad se to dogodilo?“

„Noćas“, rekla je.

„Uh.“ To je bilo sve što sam mogao da izustim.

„Kad si ovo zapisao?“, pitala je tihim glasom.

„Noćas“, rekao sam joj. „Ja... sanjao sam to. Zatim sam se probudio i zapisao. Ne znam zašto. Ja...“

Polako je sela na krevet. Izgledala je ošamućeno. Bacila je pogled ka blokčiću, a zatim ka meni. Bešumno je pomerala usne. Kao da ne može da pronađe prave reči.

„Možda ćeš mi sad poverovati“, sećam se da sam rekao.

Drhtavo je udahnula.

„Ne znam“, promrmljala je. Pogledala je blokče. „Ovo“, rekla je, „ovo.“

Sedeli smo u tišini. En je zurila u blokče, ja sam zurio u nju. Nismo morali ništa da kažemo. Sve je bilo veoma jasno.

Ubrzo je ustala i izašla iz sobe. Čuo sam da izlazi iz kuće. Vratila se nekoliko minuta kasnije. Ponovo je ušla u spavaću sobu. Otišla je do Elsi da pozajmi *Mirror njuz*.

Proveli smo narednih pola sata upoređujući ono što sam ja napisao sa onim što piše u novinama.

Voz iskočio iz šina, to sam ja napisao.

„Prema rečima vatrogasca Maksvela Tejlora“, pisalo je u novinama, „na putu im se našla prepreka koja je navela lokomotivu da iskoči iz šina.“

Reflektori. Ambulantna kola. Nosači i nosila, napisao sam.

Novine su izveštavale:

„Scena je predstavljala pravu noćnu moru pod reflektorima dok su nosači nosila jurili napred-nazad od ambulantnih kola do žrtava razbacanih po površini od sto kvadratnih metara.“

Glava na zemlji, napisao sam. Kolumnista Pol Kouts je napisao:

„Video sam glavu na zemlji. Samo glavu. Internista je uzeo cebe i prekrio je.“

Sklijokao sam se nazad na jastuk i pogledao En. Slabašno sam promeškoltio ruku na pokrivaču. Odmahnula je glavom.

„Ja... ne znam“, rekla je. „Prosto ne znam šta da kažem.“ Pogledala je stranu u novinama, zastrašujući naslov koji je vrištao: U ŽELEZNIČKOJ NESREĆI POGINULO 47 LJUDI. Pored fotografije koju sam mogao u snu da napravim.

„Ne znam“, rekla je. „Prosto ne znam.“

Prespavao sam veći deo dana. Bio je to težak, opojan san. Telo je prikupljalo energiju koja je iz mene iscedena.

Probudio sam se oko tri sata i obukao se. En je u kuhinji ljuštila grašak. Dok sam prolazio kroz dnevnu sobu, ugledao sam Ričarda i Kendi u dvorištu iza kuće. Pronašli su mače i cičali od zadovoljstva dok je jurilo svoj rep. Nasmehio sam se slabašno i ušao u kuhinju.

En je podigla pogled sa stola. Seo sam prekoputa nje.

„Osećaš li se bolje?“, pitala je.

„Da.“

„Dobro je. Jesi li gladan?“

„Ne naročito. Rado bih popio kafu, doduše.“

Sipala mi je. Sedeo sam i pijuckao dok je ljuštila.

„Jesi li... rekla nekome?“, pitao sam.

Ispustila je zvuk koji bi bilo kome drugom zvučao veselo.

„Kome bih rekla?“, pitala je. „Elsi? Elizabet?“

„Ne znam.“

„Nemam nameru da bilo kome kažem“, rekla je.

„Ne“, odvratio sam, „naravno da ne.“

Spustila je nož.

„Tome“, izgovorila je čvrstim glasom.

„Da?“

„Šta se još dogodilo?“

„Šta?“

„Dok sam bila u Santa Barbari", rekla je, „i pre toga." Nastavila je da me gleda u oči i dodala: „Neću reći ni reč, Tome. Ja... moram da ti verujem. Nakon onog što se jutros dogodilo."

„Znači, više ne misliš da sam..."

„Kako mogu?", rekla je.

Ispričao sam joj o Helen Driskol, o Elizabetinom češlju, o žaraču, o Elsi (ali ne o onome što se dogodilo u snu). Ispričao sam joj to za vrlo kratko vreme. Kad sam završio, posmatrala me je nekoliko sekundi. Zatim je, uz uzdah, podigla nož i počela ponovo da ljušti.

„Ti veruješ u sve to?", pitala je ne gledajući me.

„Zar ti ne veruješ?", odvratio sam.

Video sam da joj grlo podrhtava.

„Ne pitaj me", rekla je. „Ne želim više o tome da razmišljam. Ako imaš bilo kakvu ideju o tome šta će se meni dogoditi, nemoj mi to reći."

„Neću."

Podigla je pogled.

„Hoćeš li da kažeš da znaš nešto?", upitala je slabim glasom.

Odmahnuo sam glavom.

„Ne."

Vratila se poslu.

„Pitam se kad ćeš početi. Kad ćeš početi sa mnom?"

„Dušo..."

Spustila je nož.

„Tome, šta ćeš uraditi?", zanimalo ju je. „Zar će ovako biti i ubuduće?"

Nisam bio u stanju da je pogledam. Nisam imao odgovor.

„Rekao sam ti da neću dopustiti da te ovo povredi", rekao sam.

„Vrlo smešno", promrmljala je.

Ustao sam i spustio šolju u sudoperu.

„Učiniću nešto uskoro", rekao sam. „Ne znam šta, ali obećavam da ću nešto učiniti."

Slegnula je ramenima i znao sam da mi nije poverovala.

„Hoćeš li vratiti Elsi novine?", pitala je.

„Važi."

Izašao sam iz kuhinje i ušao u dnevnu sobu. Podigao sam novine sa sofe i presavio ih. Bio sam na pola puta preko trema kad me je En

pozvala. Prišao sam prozoru da vidim šta želi.

„Donesi mi plehove koje je Elsi pozajmila“, zamolila me je.

Pre nego što sam shvatio šta je rekla, klimnuo sam glavom. Zatim sam samo kruto stajao i zurio u dnevnu sobu kroz roletne. Nisam mogao da dođem do daha. Tako jednostavne reči. *Donesi mi plehove koje je Elsi pozajmila*. Apsurdno jednostavne. Ipak, zbog njih sam se našao u vrtlogu ludila u kojem izvor užasa nisu samo svakodnevnici objekti, već i najobičnije reči koje ljudi izgovaraju.

Najpre sam hteo da se vratim u kuću, da kažem da mi je ponovo loše i da sama ode po plehove. A opet, znao sam da će to zvučati lažno i da će je ponovo povesti putem straha i sumnje. Zato sam se okrenuo, obišao kuću i krenuo niz prolaz ka Elsinoj kući, mada mi se koža ježila zbog toga.

San se ostvarivao. Kasno popodne, nebo sumagličasto i svetlo, a ja se penjem na trem i kucam. Skoro da sam očekivao da ugledam onaj znak na vratima. Elsi je otvorila vrata. Žuta kućna haljina bila joj je priljubljena uz telo; nije bila vlažna. To je jedina razlika.

„Zdravo“, rekla je.

„Doneo sam novine“, odvratio sam mehanički. Glas mi je zvučao tuđe.

„O bože.“ Uzela ih je.

Nisam se pomerao.

„Da li si hteo još nešto?“

„Jesu li kod tebe...“ Progutao sam pljuvačku. „Jesu li kod tebe naši plehovi?“, pitao sam.

„Ah, da“, okrenula se.

Automatski sam pogledao ka donjem ormariću i osetio kako me koža glave pecka kad se sagla i otvorila vrata.

Kad joj se šlic na haljini otvorio i otkrio desnu nogu, osetio sam kako se povlačim. Elsi se zakikotala. Pokušala je da pokrije nogu, ali haljina je ponovo skliznula.

„Dobro de“, rekla je.

Uz drhtaj sam otvorio vrata i izašao iz kuće.

„Kuda si pošao?“, čuo sam Elsi kako me doziva.

Poleteo sam niz stepenice trema i potrčao ka dnu prolaza, jurnuo oko ograde, pored vrata naše garaže i oko ugla kuće. Tek tad sam stao i slabašno se naslonio na zid. Nekontrolisano sam drhtao. San i

realnost kao da su se stopili. Nisam mogao više da iz razaznam. Da je Helen Driskol tog trenutka izašla iz dnevne sobe, uplašio bih se, ali se ne bih iznenadio. Da sam video kako Elizabet leži na travnjaku dok se doktori nagingju nad njom, možda bih pomislio da je to strašno, ali ne i da je neverovatno. Disao sam sve teže i teže. Osetio sam kako moj um dostiže neku vrstu vrhunca.

Iznenada sam se, iz nekog razloga, setio plehova. Brinuli su me. Ne mogu da se vratim bez njih. En će me pitati zašto ih nisam uzeo, a nisam mogao da joj kažem. *Morao sam da se dočepam plehova*, pomislio sam izbezumljeno. *Bilo kojih plehova*.

Odgurnuo sam se od zida i počeo da trčim preko travnjaka. Mahinalno sam bacio pogled unazad i video Elsi na tremu. Začudeno me je posmatrala. Zaustila je da nešto kaže, ali potrčao sam brže i prešao na drugu stranu ulice. Skočio sam na trotoar i pretrčao preko Frenkovog i Elizabetinog travnjaka. Skočio sam na trem.

I naglo se zaustavio, teturajući se.

Na podu dnevne sobe sam ugledao Frenka sklupčanog u gomilu izvijenih udova, dok mu je krv u tamnocrvenim potocima šikljala niz belu košulju.

„Frenk!”

Uleteo sam kroz vrata, vrisnuvši njegovo ime još jednom.

Zatim se sve uskomešalo od aktivnosti. Ja sam stajao na do vratku, zureći ka praznom podu. Elizabet je dojurila iz kuhinje, sa izbezumljenim izrazom na licu. Frenk je dotrčao iz spavaće sobe govoreći:

„Šta se, dođavola...”

Stajao sam i odmahivao glavom.

„O, ne”, mrmljao sam. „O, ne.”

Ludiš! Ta reč se prikrala mom umu.

„Šta se, dođavola, dešava?”, pitao je Frenk.

Oboje su zapanjeno zurili u mene. Osetio sam kako se soba oko mene ljulja i nagingje.

„Ne!”, sećam se da sam vrisnuo.

Zatim je nastupila tama.

Petnaesto poglavlje

Alan Porter je smestio svoje golemo telo u veliku kožnu fotelju, prekrstio noge, spustio naočare na sto i nasmešio mi se.

„U redu“, rekao je, „da čujem. Ne morate da žurite.“

Bio je ponedeljak uveče. Osvestio sam se na kauču u Frenkovo i Elizabetinoj dnevnoj sobi. En se zabrinuto nadnosila nada mnom. Najpre sam samo zurio, a zatim sam se pokajnički nasmešio. Pre nego što smo krenuli, objasnili smo Frenku i Elizabet da se čitavog dana ne osećam dobro. To i nije bilo neko naročito objašnjenje, ali bili su dovoljno učtivi da ga prihvate. Bar Elizabet. Frenk nije delovao uvereno.

Vratili smo se kući i nakon kraće, oštre rasprave telefonirao sam Alanu. Rekao nam je da uveče dođemo k njemu u kancelariju. Upravo smo bili tamo. En je napeto sedela u čekaonici, a ja sam bio kod Alana. Elizabet je čuvala Ričarda.

„Pa, dobro si se namučio“, rekao je Alan kad sam završio s pričom.

„Kao i uvek“, rekao sam, „pravi si majstor za potcenjivanje stvari.“

Nasmešio se.

„I te kako.“ Zatim je odmahnuo glavom i zakikotao se. „Ljudski um ima fantastičan potencijal“, rekao je.

Nisam odgovorio. Mislim da nije ni trebalo da odgovorim.

Alan se ispravio u stolici.

„Da počnemo“, rekao je. „Naravno, nisi počeo da ludiš.“

Ni ja to nisam mislio, ali me je ipak obuzeo talas olakšanja kad su to potvrdila tako autoritativna usta.

„Što nas dovodi do pitanja“, rekao sam.

„Šta je zapravo u pitanju?“, rekao je. Prepleo je prste i na trenutak ih savio. „Što se tiče hipnoze“, rekao je, „nije ti mogla podariti nikakve specijalne moći. Mogla je, da tako kažem, samo da oslobodi već postojeću, latentnu moć.“

„Što ne znači“, nastavio je, podigavši ruku kad sam hteo da progovorim, „da je posredi nešto neprirodno. Bez sumnje, posredi je ono što istraživači parapsiholoških sposobnosti nazivaju *supernormalnim* i treba ga razlikovati od starog, otrcanog termina *natprirodno*. Znatno je lakše nositi se s radnjama koje se uklapaju u prirodan raspored stvari nego s društveno neprihvatljivim čudima. Čuda više nisu u modi.“

„Ništa, dakle, od duhova", rekao sam, „i božanskih moći."
Nasmešio se.

„Mislim da ne. Bez obzira na to koliko ovi događaji deluju čudno, postoji relativno prirodno objašnjenje za sve to. Kažem relativno zato što, naravno, postoje osnovne pretpostavke koje treba prihvatiti kao što su postojanje telepatije i onoga što se oslanja na nju, vidovitost, psihometrija i slično. Takozvane paranormalne sposobnosti, to jest ono što je izvan normalnih sposobnosti ljudskog uma."

„Ali... ja?", rekao sam. „Zašto bih ih ja imao?" Nisam mu ispričao za svog oca. Taj mađioničarski trik mi je u tom trenutku delovao nekako nebitno.

„Ti ili bilo ko drugi", izgovorio je Alan polako. „To nema veze s naslednošću." Izgledao je kao da se zabavlja. „Što me čini nekom vrstom buntovnika u svojoj profesiji, mogao bih da dodam. Među mojim kolegama postoje oni koji bi u ovom trenutku, plašim se, pomislili da patiš od šizofrenije."

„Ne bih mogao da ih krivim", rekao sam. „Kad razmislim o tome, protekle nedelje sam se ponašao prilično čudno."

„I te kako", rekao je Alan. Promeškoltio se u stolici. „Pre nego što se pozabavimo detaljima, mislim da bi bilo dobro da ti prenesem neke generalizacije za koje smatram da će te interesovati."

„Samo napred."

„Vidiš", započeo je, „mentalna evolucija uvek je pratila određen obrazac. Najpre bezobličnost. Borba za dostizanje svesti. Instinkt. Malo individualnosti u delovanju; mnogo kolektivnosti. Primitivno mentalno stanje.

Zatim dolazi do brisanja reakcija širokog opsega. Maksimalno ograničenje u zamenu za maksimalno usmerenje i moć. Jednom rečju, fokus. Stanje u kojem postojimo u ovom trenutku. Apsolutni smo gospodari tehnike, ali uprkos tome, apsolutno ne poznajemo sami sebe.

Konačan korak, korak koji tek treba da usledi, ili je možda već u začetku, jeste sledeći: zadržavanje racionalnosti ili objektivnosti, ali u isto vreme ponovno uranjanje u bezoblično iracionalno. Ono što deluje kao korak unazad zapravo će biti korak napred u subjektivnu spekulaciju. Korak ka samousmerenju. Ukratko, korak ka svesnosti."

Nasmešio se.

„Previše pričam“, rekao je. „Ipak, shvataš suštinu.“

„Donekle“, odvratio sam. „Da li pokušavaš da mi kažeš... da je ono što mi se dogodilo neka vrsta mehaničkog ubrzavanja tog evolutivnog razvoja?“

„Ne baš“, rekao je, „mada smatram da je hipnoza tačnije rečeno, neodgovarajuće buđenje tvog uma iz hipnoze zaista pokrenula tvoje latentne moći odvajanja. Drugačije rečeno, otključala je tvoju psihičku gipkost. Tvoje parapsihološke sposobnosti.“

Sigurno sam delovao zbunjeno, pošto je dodao:

„Već dva puta sam upotrebio taj izraz. Verovatno te zbunjuje. Njegovo prihvaćeno značenje je sledeće: *mentalna funkcija tokom koje se javlja paranormalna svest.*“

„Uh“, izustio sam.

On se kratko iskezio.

„Što me dovodi do određene tačke“, rekao je. „Dodirne tačke koju prihvata samo nekolicina, uključujući mene.“

Promeškoltio se u stolici i upiljio u mene.

„Sećaš se verovatno“, rekao je, „da si me malopre pitao zašto baš ti. Odvratio sam: ti ili bilo ko drugi. To je najhitnija tačka. Verujem da je svako ljudsko biće od rođenja obdareno različitim stupnjevima psihičke moći opažanja potrebno im je samo da dotaknu taj mehanizam da bi mogli da iskoriste tu moć u odnosu na iskustvo. Naravno“, nastavio je, „u postojanje te moći se sumnja. Zapravo, čitav taj koncept je u ovom trenutku prilično ozloglašen. I zbog toga nije očigledan. Kao i svim ostalim ljudskim reakcijama, potrebna mu je briga i pažnja da bi se obznanio. Negativan pristup škodi. To da li čovek veruje ili ne nije merljiv faktor koji se može pregledati i to predstavlja teži deo posla. Zbog čega je naučno sumnjiv. Međutim, ja verujem da će ljudi s vremenom shvatiti da parapsihološke sposobnosti postoje i da će nakon toga biti u stanju da reaktiviraju svoj dugo neiskorišćen potencijal.“

„Znaš“, rekao sam, „to je baš čudno. Bilo je trenutaka kad sam mogao da se zakunem da Ričard zna o čemu razmišljam i da zna da ja znam o čemu on razmišlja.“

„To je više nego moguće“, odvratio je Alan. „Dok deca ne steknu moć verbalne komunikacije, vrlo verovatno su manje ili više usmerena na korišćenje svojih prirodnih telepatskih moći. To se

može", nastavio je, „dovesti u vezu sa istorijskim razvojem. Verujem da su u primitivna vremena, pre nego što je uspostavljena verbalna komunikacija, ti paranormalni talenti bili uobičajeni. To je logično. Zar se sve što je čoveku potrebno može saopštiti mumljanjem i povicima?"

„Znači, kad su ljudi počeli da razgovaraju jedni s drugima", rekao sam, „te sposobnosti su izgubljene?"

„Mislim da nisu izgubljene", rekao je, „već potisnute. Verujem da one i dalje postoje u nama, kao slabi odjeci svoje prethodne snage."

Zastao je na trenutak i neko vreme me posmatrao u tišini.

„U tvom konkretnom slučaju", rekao je, „smatram da je perceptivnost oslobođena u tebi srodnija primitivnoj sposobnosti nego, da tako kažem, sposobnosti čoveka sutrašnjice. Ipak, nemoj žaliti zbog toga. Devedeset pet odsto medijuma nalazi se u istoj situaciji, mada bi pre crkli nego što bi to priznali. Međutim, njihova dela to dokazuju, zbrkane, nekontrolisane i rasplinite rečenice u njihovim seansama, apsurdni, kontradiktorni rezultati do kojih često dolaze. Zbog toga se", nastavio je, „stvari koje ti se dešavaju dešavaju tako neočekivano, bez upozorenja, osim povremene povišene psihičke napetosti što je takođe dokaz nesavršenstva. Potpuno razvijeni medijumi ne pate od zamornih posledica koje tebe muče. Njihova moć opažanja isključivo je mentalna. Dolazi, ako odlučimo tako da kažemo, iz razuma, a ne iz intuicije. Takođe, sve vreme se nalazi pod strogom kontrolom. Ne prikrada im se. Oni povlače sve konce."

„Na neki način, utešno je znati", rekao sam, „da postoje i drugi koji su prošli kroz isto što i ja."

„Zaista ih je mnogo", dodao je Alan, „i iako će oni to najverovatnije nazvati '*psihičkim darom*', ja ga nazivam patnjom. Usled nedostatka samousmeravanja i samorazumevanja ove iščašene funkcije, ona donosi više štete nego koristi."

„O, da", rekao sam.

Nasmešio se zbog mog smrknutog tona i nastavio.

„Razmišljaj o tome na ovaj način", rekao je. „Ti, kao i velika većina nerazvijenih medijuma, koračate kroz mračan tunel s baterijskom lampom koja se samo povremeno upali potpuno van vaše kontrole.

Hvatate nestalne slike onoga što se oko vas nalazi i nikad ne znate šta ćete videti, niti kad ćete to videti."

„Ne obećava", rekao sam.

„To je tek početak", odvratio je. „Što se tiče detalja, sve se svodi na isto. Verujem, na telepatiju ili neki njen aspekt. Znao si da je konzerva paradajza pogodila tvoju ženu u glavu zato što ti je ona prenela svoju pomisao na bol, a ti si je pretočio u fizički osećaj.

Uključio si se u um bebisiterke i na neki način znao šta će ona učiniti i na osnovu toga si delovao. Slično je bilo s tvojom susedkom. Nekoliko puta si joj gvirnuo u um, a zatim izmislio zaključak o njenoj preteranoj žudnji."

„A šta je s kućnom haljinom", rekao sam, „i plehovima."

„Tebi su svi ti detalji poznati", odvratio je. „Da li je to bio prvi put da nosi tu kućnu haljinu?"

„Ne. Već sam je video u njoj, ali..."

„Znači, šanse da će je nositi bile su prilično velike. Što se tiče plehova, bili su pozajmljeni, pre ili kasnije bi morao da odeš po njih. To si takođe znao."

„Ali En me je poslala po plehove", rekao sam.

„Ko je odlučio da danas ostaneš kod kuće?", pitao je. „En ili ti? Sam si sebi smestio."

„Mogla je sama da ode po njih."

„Možda je odlučila da zamoli tebe još pre nego što si sanjao onaj san. Znači, znao si da ona želi da ti odeš po njih. Takođe, postoji mogućnost da tvoj um ono što se dešava usklađuje sa snom."

„Kao kad je posredi saobraćajna nesreća?", izazvao sam ga.

„Vidovitost", rekao je, „još jedan je aspekt telepatije. Tvoj um se najverovatnije povezao s nekom osobom koja je bila prisutna tokom nesreće. To često biva kad se dogodi neka katastrofa. Ta telepatija se javila u vidu veoma živopisnog sna."

„Šta je s češljem", pitao sam, „sa žaračem?"

„Češalj je samo još jedan vid nečeg što ide uz telepatiju, a zove *sepsihometrija*. To je sposobnost medijuma da drži neki objekat koji pripada osobi s kojom se telepatski povezuje i sazna nešto o toj osobi. Objekat, na neki način, pomaže u prenosu misli. U ovom slučaju, to je bio češalj. Jasno je da si ideju smrti dobio od Elizabet čini mi se da si rekao da se tako zove. Trudnice često pate od

svesnog ili nesvesnog straha tokom trudnoće, plaše se za sebe, za svoje nerođeno dete. Što se tiče žarača, pa... posredi je ista stvar, samo što ne znamo čiji um si dotakao. Niti kakva je veza između te osobe i žarača. Ako želiš da saznaš, moraš ponovo da ga uzmeš u ruke."

„Ne pada mi na pamet", rekao sam i odmahnuo glavom jer sam se prisetio naleta mučnine koji je dodir izazvao.

„Ne krivim te", dodao je, „mada je to jedini način."

„A to što sam znao da je En umrla majka?"

„Telepatija", odvratio je, „ili je ovde posredi čista slučajnost. Supruga ti je, naposljetku, tek bila saopštila da joj je majka bolesna. Znao si da joj je majka stara i da je болоvala nekoliko puta tokom prethodne godine. Nije čudo što si pomislio da je preminula. Telefonski poziv samo je pojačao taj osećaj."

„Ali..."

„Ili je, kao što sam rekao", nastavio je, „posredi bila telepatija. Uhvatio si misli Eninog oca ili njene majke na samrti. I jedno i drugo je moguće."

„A to... što sam video svog suseda na podu njegove dnevne sobe?"

„Rekao si mi da je na zabavi neko prokomentarisao kako će Elizabet pucati u svog supruga. To se nalazilo u tvom umu. Takođe si znao za njegovu tajnu vezu. Stimulisanom umu bilo je lako da sabere dva i dva i dobije viziju tvog suseda koji krvari od prostrelne rane."

„Šta ako se to ipak dogodi?", pitao sam.

„To neće ništa dokazati, osim da je Elizabet pucala u svog muža. To ne bi bilo proročanstvo, kao što ne bi bilo proročanstvo ni da predviđiš smrt tri stotine ljudi četvrtog jula, a oni to predusretljivo ispune tako što poginu u saobraćajnim nesrećama. Ovde se bavimo procentima, što je sasvim drugačije. Rekao bih da su šanse da će Elizabet ubiti svog muža veoma visoke, posebno ako imaju pištolj u kući. Imaju li ga?"

Netremice sam ga posmatrao nekoliko sekundi.

„Frenk ima 'luger'", rekao sam. „Kupio ga je u Nemačkoj."

„Nadajmo se da je zakočen", rekao je Alan.

„A čiji um sam čitao kad sam video ono što sam video?"

„Verovatno Elizabetin“, rekao je, „ili ipak njegov, pošto misliš da ona ne zna za aferu svog supruga. Izjeda ga strah zbog krivice. Misli da će ga supruga ubiti iz osвете. Pokupio si tu misao i tvoj zabrinuti um je osmislio scenu u kojoj se to odigrava. 'Video' si tu scenu.“

Naslonio sam se.

„Zvuči toliko jednostavno“, rekao sam.

„Uopšte nije tako“, odvratio je Alan. „Izbliza si osetio divne stvari, Tome dokaz postojanja telepatije i nekoliko njenih manifestacija, stavku po stavku. To nije mala stvar.“

Sedeo sam u tišini nekoliko trenutaka i pokušavao nešto da smislim. Delovalo mi je nemoguće da se sav taj užas, čitavo neverovatno iskustvo može tako lako objasniti, tako brzo otpisati. Možda sam bio pomalo razočaran. Na prvu loptu sam mu davao za pravo, svesnost pruža više štete nego koristi. A u suštini sam i dalje osećao detinjastu čežnju da posredi bude nešto neobično. Nešto magično.

„A ona žena?“, rekao sam.

„Telepatija“, odvratio je, „koja, bez sumnje, potiče od ove žene kako se zove?“

„Helen Driskol.“

„Upravo tako. Verovatno si ispravno pretpostavio da želi ponovo da bude u toj kući i da si ti osetio tu želju. Takođe je moguće da je u kući ostavila snažno sećanje koje si pokupio. Međutim, to je samo nagađanje. Druga mogućnost je znatno verovatnija.“

„Ništa od duhova, znači“, rekao sam uz suv osmeh.

„Ništa od duhova“, odvratio je.

Uzdahnuo sam. Priznao sam mu da sam nakratko poverovao u to da sam naišao na dokaz života posle smrti. Alan se nasmešio.

„Bilo bi veoma utešno“, rekao je, „kad bi taj dokaz postojao. Nažalost, ne postoji bez obzira na to šta strasni spiritisti tvrde. Što se mene tiče, telepatija je odgovor. Na sve paranormalne fenomene.“

Zavalio se u stolici i stavio ruke iza glave.

„Da“, rekao je, „bilo bi lepo verovati u jednostavan, opipljiv obrazac. U neprekidnu životnu silu koja bitiše u neprekidnoj cikličnoj fazi između latentnosti i aktivnosti, akcije i povlačenja, otelovljenja i neotelovljenja, života i , kako mi to kažemo, smrti. Lepo je razmišljati o tome da je ta reč pogrešno odabrana.“

Slegnuo je ramenima.

„Ipak, plašim se da ne možemo to da tvrdimo“, rekao je. „Ne s pouzdanjem, ne uz naučnu iskrenost. Možda to zvuči kao divna, neopterećena teorija, jednostavna i dobra. Ali to ne znači da ju je moguće i dokazati.“ Nasmušio se. „Nemoguće je dokazati je“, rekao je.

Spustio je ruke i podigao naočare.

„A sad“, rekao je, „hajde da te ponovo hipnotišemo da bismo ti izbacili te bubice iz glave.“

Ponoviću: *čuvane poslednje reči.*

Šesnaesto poglavlje

En me je sačekala na vratima kad sam se sledećeg popodneva vratio kući s posla. Poljubila me je i upitno me pogledala. Nasmešio sam se.

„Izgleda da je upalilo“, rekao sam.

Nakon jednog napetog trenutka, priljubila se uz mene i zagrlila me.

„Hvala bogu“, promrmljala je.

Ušli smo u kuhinju i, dok je spremala večeru, rekao sam joj da je Alan, koliko mogu da procenim, izgleda otklonio ono što me je mučilo. Ne samo što nisam sanjao prethodne noći već sam spavao veoma mirno i osećao se osveženo. Štaviše, proveo sam dan na poslu a da nisam osetio nametanje tuđih misli. Bar sam u tom smislu ponovo bio ostrvo za sebe.

„I dalje mi je teško da poverujem“, rekla je En, „da je samo jedna poseta Alanu bila dovoljna da to zaustavi.“

„Bila je dovoljna samo jedna poseta tvog brata da sve započne“, odvratio sam.

„Pretpostavljam da si u pravu“, rekla je. „Mislim da je Alan čudesan.“

„On bi to porekao“, odvratio sam. „Znaš li šta je rekao?“

Ispričao sam joj kako me je Alan brzo i delotvorno hipnotisao i „*izgladio nekoliko psihičkih bora nežnim dlanom sugestije*“. Bio sam svestan izvesne promene čim sam izašao iz transa. Napetost je nestala: ostao je samo osećaj blagostanja. Koji me i sad prati i koji je očigledno uklanjao brigu iz Eninog uma.

„Nikad neće znati koliko mi je laknulo“, rekla je. „Zaista ne znam koliko dugo bih bila u stanju to da trpim. Još nisam prebolela majčinu... smrt. I...“

Ustao sam i prišao joj. Zagrlio sam je i ona se umorno naslonila na mene.

„Bila je ovo užasna nedelja za tebe“, rekao sam. „Pokušaću to da ti nadoknadim.“

Nasmešila se i potapšala me po obrazu.

„Opet si onaj stari“, rekla je. „To je najbitnije.“

„Opet sam onaj stari“, odvratio sam.

Dok sam se presvlačio, ispričao sam joj da će Alan objaviti članak o meni u jednom od psihijatrijskih časopisa („*koristiću samo inicijale,*

naravno"). Čitava stvar veoma ga je zaintrigirala.

Ulazio sam u kupatilo kad me je En dozvala.

„Ako ulaziš unutra da se umiješ“, rekla je, „nemoj. Umivaonik se zapušava. Pre pola sata sam ga ispraznila. Bio mi je potreban čitav dan za to.“

„Jesi li rekla Sentasu?“, doviknuo sam.

„Telefoniram im čitav dan“, rekla je, „ali nisu kod kuće. Možeš li da pokušaš ponovo?“

„U redu.“ Vratio sam se u hodnik i okrenuo njihov broj.

Javila se Sentasova supruga.

„Halo?“

„Gospođo Sentas, ovde Tom Volas“, rekao sam. „Da li je vaš suprug kod kuće?“

„Samo trenutak, molim vas“, rekla je. Spustila je slušalicu i čuo sam prigušene zvuke njenih koraka. Najzad sam čuo kako doziva: „Hari!“

Nešto kasnije, Sentas je podigao slušalicu.

„U čemu je stvar?“, pitao je.

„Ovaj, umivaonik se zapušava, gospodine Sentase“, rekao sam. „Potrebni su nam sati da ga otpušimo.“

„Da nije vaše dete ispustilo nešto unutra?“, pitao je.

„Mislim da nije“, odvratio sam, „i... bili bismo vam zahvalni ako biste ga pogledali, ili doveli majstora.“

„Samo što sam stigao kući“, rekao je. „Nisam još ni večerao.“

„Onda nakon večere?“, pitao sam. „Vrlo nam je nezgodno što ne možemo da ga koristimo.“

Tokom kratke tišine koja je usledila, gotovo da sam mogao da vidim njegov iznerviran i ljutit izraz lica.

„Svratiću kasnije“, rekao je.

„Hvala“, odvratio sam. Međutim, već je bio spustio slušalicu. Vratio sam se u kuhinju.

„Srdačan je kao i uvek“, rekao sam. „Pravi šarmer.“ En se blago nasmešila.

„Možda i on ima svoje probleme“, rekla je.

„Možda.“ Prišao sam prozoru i bacio pogled napolje. Video sam Ričarda i Kendi u susednom dvorištu. Sedeli su u Kendinom pesku i kopali kašikama.

„Lepo se igraju zajedno, zar ne?“, rekao sam.

„Hm", bio je tihi komentar moje supruge.

„Šta znači to 'hm'?"

„Znači da se po čitav dan toliko tuku da su, dok ti dođeš s posla, suviše umorni za tuču."

„Richard se tuče?"

„Upotrebiću tvrdnju svojih roditelja i reći da je obično Kendi kriva. Što je istina. Uopšte nije lepo vaspitana."

„Šteta", rekao sam posmatrajući ih kako se igraju.

„Tome, kad želiš da ideš u prodavnicu", promenila je En temu, „večeras?"

„Trebali da kupim mnogo stvari?", pitao sam.

„Prilično", odvratila je. „Preskočili smo prošle nedelje kad me je konzerva udarila u glavu."

„A, da. Kad će večera biti gotova?"

„Pravim pitu od mesa. Biće gotova tek za sat vremena."

„Ako je tako, idem odmah. Kad smo već kod toga, kako ti je glava?"

„Dobro."

„Bilo bi baš smešno da sad ti počneš da čitaš misli", rekao sam.

„Da crkneš od smeha", odvratila je.

Potapšao sam je po leđima i prošao kraj nje. Uzeo sam blokčić i olovku iz fioke i vratio se za sto. Seo sam i otvorio ga.

„Šta si uradila s mojim škrabotinama?", pitao sam.

„U kutiji su", odvratila je.

„Pokazaćemo ih svojim unucima", rekao sam.

En je pokušala da se nasmeje. Shvatio sam da još oplakuje majku i nisam više govorio. Olovkom sam nacrtao šest pravougaonika, koji su predstavljali rafove u prodavnici. Zapisivao sam stvari koje je En nabrajala na rafovima na kojima se prodaju. To je navika koju sam pokupio tokom prve godine braka. Na taj način nisam morao više puta da se vraćam do određenog rafa, što je u beskrajno velikim supermarketima Los Anđelesa štedelo kilometre i minute.

„Šta nam treba?", pitao sam.

„Čekaj da vidim", rekla je. „Trebamo šećer, brašno, so, biber."

„Stani malo." Zapisao sam ih na određena mesta. „Nastavi", rekao sam zatim.

„Puter. Hleb."

Zapisao sam i pitao:

„I?“

„Sok od narandže. Jaja. Slanina.“

„Dobro.“

„Nekoliko vrsta supe“, rekla je, „nekoliko vrsta pahuljica.“

Zapisao sam sve to, a zatim podigao pogled.

„Da“, rekao sam, „šta jo...?“

Sledio sam se i osmotrio svoju šaku.

Pisala je.

Sama od sebe.

Bio sam siguran da mi se nakostrešila svaka dlaka na glavi. Sedeo sam i zurio u olovku koja se pomera i u ono što piše. Jedva sam čuo šta mi En govori.

Olovka je stala.

„Šta?“, oštro sam se prenuo i pogledao En.

„Pitam da li si čuo ovo poslednje.“

„Ne. Ne. Još sam zapisivao prethodno.“ Nije, znači, videla.

„Pitao si me šta još“, rekla je.

„Znam. Samo sam zaboravio jednu stavku.“

„Nabrojala sam krekere, puter, keks i puter od kikirikija“, ponovila je.

„U redu.“ Uspeo sam to da izgovorim smirenim glasom.

Dok je En zagledala ormariće da vidi da li nam je još nešto potrebno, brzo sam precrtao reči koje sam bio zapisao, shvativši dok sam to činio da to uopšte nije moj rukopis. Zatim sam zapisao namirnice koje je nabrojala. Nisam joj rekao, znao sam da ne smem. *Ovo je slučajnost*, govorio sam sebi. *Slabašan prenos iz prošlosti. To ništa ne znači.*

Deset minuta kasnije, našao sam se u kolima na putu ka prodavnici, zurio sam pravo preda se i razmišljao o rečima koje sam zapisao, nesposoban da ih izbacim iz uma.

Ja sam Helen Driskol.

Sentas je došao tek u pola deset.

Dotad sam se u garaži zamajavao s Ričardovim kolicima kojima su bili potrebni novi zavrtnji i farbanje. To mi se nikako nije radilo, odlagao sam taj posao već nedeljama. Ipak, nisam mogao da ostanem u kući. Plašio sam se da će se još nešto dogoditi.

Kažem „*plašio sam se*“, ali ipak sam se osećao malo drugačije. Nisam se plašio za sebe, već za En. Nije mi bila potrebna telepatija niti bilo šta slično da bih bio svestan stanja u kojem se njeni nervi nalaze. Doživela je suviše šokova prošle nedelje. Čak i u normalnim okolnostima, smrt majke s kojom je bila veoma bliska, zajedno s pritiskom koji donosi život s nekim ko je proživio ono što sam ja proživio dovoljna je da slomi i najčvršći duh. Sve to je bilo pet puta gore usled činjenice da se dešava tokom trudnoće, koju obeležava ekstremna nervna napetost. Jednostavno nisam mogao da joj kažem šta sam zapisao. Plašio sam se.

Dok sam farbao kolica, razmišljao sam o tim rečima.

Nisam mogao da zamislim njihovo značenje. Jedna je stvar to što sam video Helen Driskol. Kako je to Alan rekao, to se da objasniti. Ali da primim nešto što deluje poput poruke od nje i to napisane njenim rukopisom, podrazumeva znatno više od lakovernosti.

Ipak, nisam bio toliko uznemiren zbog sebe koliko zbog En. Iz nekog razloga (verovatno zbog moje posete Alanu), osećao sam u sebi nešto drugačije. Nestalo je ono zamorno stanje tokom kojeg sam neprekidno bacao pogled preko ramena. Međutim, dovoljno je to što sam zabrinut za En. Zbog nje sam se nadao da više neće biti incidenata.

Naravno, bilo ih je. I to uskoro. Bar nije prisustvovala prvom. Zbog toga ću zauvek biti zahvalan.

Ušla je u garažu desetak minuta pre devet, rekla mi da je Ričard zaspao i zamolila me da pripazim na njega dok ona ode do Elizabet da joj pomogne da izvuče konac iz mašine za šivenje. Naravno, pristao sam i, kad je ona otišla, ušao sam u kuću. Bilo je mračno.

Sedeo sam u kuhinji s blokčedom ispred sebe.

Držao sam olovku u ruci i oprezno je kotrljao među prstima. Kao što je bivalo od samog početka, radoznalost je bila važan faktor. Mislim da je to razumljivo. Bez obzira na to šta se dogodilo, interesovanje je i dalje postojalo. Bilo je neizbežno.

Upravo sam bio odlučio da ponovo počnem da pišem, kad sam čuo udarac na ulaznim vratima. Trgao sam se i brzo spustio olovku. Zatim sam pomislio da En nosi nešto i ne može da otvori vrata. Stavio sam olovku u držač na blokčiću i vratio ih u fioku. Bio je to Sentas. Delovao je iznureno i preopterećeno.

„Zdravo“, rekao sam.

„I dalje je zapušten?“, pitao je osorno.

„I dalje.“

Sklonio sam se da ga pustim da uđe. Ušao je kao da sam ja nametljivac u njegovoj kući, a ne stanar. Otišao je pravo u kupatilo i pustio vodu. Umivaonik je počeo da se puni, ali voda se uopšte nije odlivala. Sentas je nastavio da je pušta, fiksirajući pogledom površinu koja se uzdiže. *Zar ne misliš da bi sad mogao da zatvoriš slavinu?*, pomislio sam. Nije to učinio. Nastavio je da pušta vodu dok umivaonik nije bio skoro pun. Tek tad je zavrnuo slavinu.

„Hmmm“, rekao je. Pogledao je vodu. Zatim je posegnuo ispod površine i prstom dotakao odvod. Delovao je zgađeno. „Da li je vaša supruga nedavno prala kosu?“, pitao je.

„Ne znam“, rekao sam.

„Kosa zapušava odvod“, rekao je.

„Tako, znači. Šta treba da uradimo?“

Ispustio je zgađen uzdah.

„Sad ne mogu ništa da učinim“, rekao je. *Uspeo si da napuniš prokleti umivaonik*, pomislio sam ljutito. „Ja... pozvaću ujutru vodoinstalatera“, nevoljno je izustio.

„Da li je sad prekasno da ga pozovemo?“, pitao sam.

„Da.“ Krenuo je ka hodniku. „Pozvaću ga ujutru.“

Tada se dogodilo. Još užasnije, zbog toga što se dogodilo bez upozorenja, odmah nakon našeg svakodnevnog razgovora o zapušenom umivaoniku.

„*Sentase*“, čuli smo. Sentas se ukočio. Kao i ja. „*Sentase. Hari Sentase*“, izgovorio je glas. Osetio sam kako drhtim.

„*Poznaješ me, Hari Sentase.*“

Bio je to glas mog dvogodišnjeg sina.

Ali ipak nije bio njegov glas. Dopirao je iz njegovih glasnih žica, ali bio je to glas druge osobe. Da li ste ikad bili na lutkarskoj predstavi gde odrasli govore piskavim glasom kroz nepokretne usne svojih marioneta? Tako je bilo, poput glasova lutke koja govori iskrivljenim falsetom svog gospodara trbuhozborca.

„*Poznaješ me, Hari Sentase. Poznaješ me.*“

Sentas je drhtavo udahnuo. Lice mu je bilo bezizražajno i bledo.

„Šta se, dodavola, dešava?“, pitao je drhtavim, grlenim glasom.

Otvorio sam usta da odgovorim, ali ništa se nije dogodilo.

„Znaš ko sam, Hari Sentase“, rekao je moj sin, rekao je glas.
„Zovem se Helen Driskol.“

Sentas i ja smo u isto vreme poskočili od šoka. Krenuo je ka spavaćoj sobi, a zatim zakoračio unazad kao da izvodi neki groteskni ples. Okrenuo se ka meni.

„Šta je ovo, neka šala?“, pitao je.

„Ne, kunem se...“, promrmljao sam.

„Poznaješ me, Hari Sentase“, rekao je glas.

Sentas me je prodorno posmatrao nekoliko trenutaka. Zatim se naglo okrenuo i prošao kroz dnevnu sobu.

„Prokleti šaljivdžija“, breкнуo se. „Sam popravi svoj prokleti umivaonik!“

Kuća se zatresla kad je zalupio ulazna vrata.

Ušao sam u spavaću sobu utrnulim nogama i stao kraj Ričardove kolenke. Čuo sam kako mrmlja u tami.

„Vrati se“, izgovorio je stravičnim glasom lutke. „Vrati se, Hari Sentase.“

Zatim se umirio. Potresao ga je snažan drhtaj i nakon toga je ponovo spavao dubokim snom.

Sedeo sam na sofi kad se En vratila.

Mislim da je shvatila istog trena kad me je ugledala.

„Ne“, izustila je slabašno. „O, ne.“ Glas joj je bio tužan, umoran i tužan kao da se potpuno predala pred tugom.

„En, sedi“, rekao sam.

„Ne.“

„Dušo, molim te, nemoj bežati od toga. Samo ćeš pogoršati stvari.“

Stajala je drhteći i zurila u mene.

„Sedi“, rekao sam, „molim te.“

„Ne.“

„Sedi.“

Prišla je i smestila se na drugom kraju sofe, sedajući na ivicu jastuka kao uplašeno, ali ipak poslušno dete. Stezala je svoje podlaktice toliko snažno da su joj prsti pobeleli.

„Govorim ti ovo“, rekao sam, „zbog toga... pa, ako ti se dogodi a nisi znala, možeš se uplašiti.“

Iznenada je prekrila oči rukama i počela da plače.

„Oh... Bože, pomoz!" jecala je. „Mislila sam da je gotovo, mislila sam da je gotovo."

„Dušo, nemoj."

Stisnutih zuba, pogledala me je bezmalo poremećeno.

„Ne mogu ovo više da podnesem", upozorila me je glasom još strašnijim zbog njegove mekoće. „Ne mogu ovo više da podnesem."

„En, možda..."

Nervozno sam zastao. U jednom jezivom trenutku, pomislio sam da joj kažem da ode majci dok se sve ne reši.

„Možda šta?", pitala je.

„Ništa. Ja..."

„Uh, zar ćemo ponovo imati t-tajne?" Po zvuku njenog glasa, shvatio sam koliko je blizu sloma. „Male tajne?"

„Dušo, slušaj", preklinjao sam. „Ako se odmah suočimo sa ovim..."

„Da se suočimo!", eksplodirala je. „Sta misliš da sam radila! Živela sam s tim! Umirala s tim! Ne mogu to više da podnesem!"

Brzo sam joj prišao i privio njeno drhtavo telo uz svoje.

„Pssst, dušo", šaputao sam uzalud, „nemoj. Biće u redu. Sad je drugačije, drugačije je. Nisam više bespomoćan." Te reči kao da su same izletele iz mene, ali istog trenutka sam znao da su istinite. „Sad mogu ovo da kontrolišem, En. Ne može nas povrediti, moramo samo da se suočimo s tim. Veruj mi, više nisam bespomoćan."

„Ja jesam", jecala je. „Ja jesam."

Neko vreme sam je grlio bez reči. Tokom tih trenutaka sam doneo odluku, odluku za koju sam znao da je neizbežna. Sad mi je sve bilo jasno. Istina je ono što sam rekao En. Siguran sam u to.

Više nisam bespomoćni pion.

Pobrinuću se za to da stvari idu meni u korist.

Sedamnaesto poglavlje

Međutim, u tom trenutku nisam mogao ništa da kažem En. Bila je suviše uznemirena. Sva nagomilana napetost kao da je probila svoju opnu i više je nije bilo moguće zaustaviti. Smrt njene majke, nagomilani potresi koje je doživela zbog mene, zatim opuštanje kad je mislila da je sve gotovo i najzad to neuravnoteženo stanje, drugi pad u užas. To bi slomilo svakoga.

Smestio sam je u krevet, dao joj lek za smirenje i ostao s njom dok nije zaspala dubokim snom. Čim sam bio siguran da je zaspala, vratio sam se u kuhinju i uzeo blokčić. Dešava se nešto više od onog o čemu je Alan pričao. Ako Helen Driskol želi ponovo da živi u ovoj kući, zašto bih dobijao pismene poruke od nje? Što je još važnije, zašto bi progovarala kroz usta mog deteta? Zašto bi se obraćala svom zetu?

Osim ukoliko joj se nešto dogodilo tamo na istoku. Osim ukoliko je...

Ne. Borio sam se protiv te pomisli. Nisam bio spreman da ponovo skačem s te ivice. To je zamka. Ovog puta moram tvrdoglavo da se suočim s tim, a ne da lakoverno i spremno u trenutku prihvatim ono za čim filozofi tragaju čitavog života. Neću ponovo napraviti istu grešku. Priznaću samo to da ova situacija podrazumeva više nego što smo Alan i ja u početku mislili.

Uzeo sam olovku u ruku i približio je papiru. Pogledao sam kroz prozor. To se radi kod automatskog pisanja. Ono je izvan volje, izvan svesnog zapisivanja. Neki ljudi su čitali dok pišu. Drugi su spavali.

Pokušao sam da odvratim pažnju sa olovke. Želeo sam da je izbrišem iz uma kako bih dozvolio podsvesti da je kontroliše. Zurio sam u Elsinu kuhinju i video je kako sedi tamo s Ronom i svojim roditeljima. Igrali su svoju nedeljnu partiju bridža. Video sam kako se Elsino lice grči od smeha i kroz prozor čuo taj smeh. Pitao sam se da li će me buka omesti, ali tada sam shvatio da je buka upravo ono što mi je potrebno. Pažljivo sam posmatrao Elsi.

Razmišljao sam o trenucima kad sam imao uvid u njen složeni um. Pomislio sam kako bi svet bio užasan kad bi ljudi preko noći ostvarili svoj potencijal i kad bi svi znali o čemu svi ostali razmišljaju. Bio bi to strahovit slom za društvo. Postojanje društva ne bi bilo moguće ako bi svaki čovek bio otvorena knjiga za svoje susede. Osim ako bi, do

trenutka kad bi takvo stanje prevagnulo, čovek sazreo i bio sposoban da se nosi s tek stečenom sposobnošću.

Prošlo je sat vremena. Ruka mi se zgrčila i počela da me boli, ali olovka je ostala nepokretna.

Prošlo je još sat vremena. Naglo sam odustao. Očigledno se ništa neće dogoditi. Dok sam oblačio pidžamu, sinulo mi je da Helen Driskol postaje sve rastrzanija. U jednom trenu se pojavljivala preda mnom, u sledećem govorila kroz usta mog deteta, a zatim naređivala mojoj ruci da piše da je to ona. Ako je duh, a to nisam bio spreman da priznam ni samom sebi onda je veoma zbunjen duh. Ta pomisao me je navela da se nasmešim. Da li je to moguće? Pomislio sam da sigurno jeste. Pod pretpostavkom da opstanak, činjenica da ljudi zadržavaju svest nakon smrti, ne garantuje da iznenada postaju sveznalice. To naglo uranjanje u predvorje pakla verovatno ih, ako ništa drugo, strahovito uzdrma. Jednom sam u nekoj knjizi o spiritizmu pročitao da duše često odbijaju da priznaju da su mrtve i pokušavaju da nastave život na svom prethodnom nivou. Dakle, ako je Helen Driskol...

Žurno sam presekao tu pomisao. Neću ulaziti u to. Zaključio sam da je za moj trenutni problem najbolje da pokušam da stupim u kontakt s Helen Driskol na originalan način da pokušam da je vidim. Nisam sumnjao u to. Nisam osećao strah od fizičke iscrpljenosti. Možda, pomislio sam, bar u izvesnoj meri postajem ono što je Alan nazvao razvijenim medijumom. Medijum koji nije bespomoćan plen svoje svesnosti. Nisam imao pojma zašto je to tako.

Bilo je dvanaest i četrdeset kad sam seo na sofu, isključio svetlo i počeo da se usredsređujem.

Nisam naslonio glavu, niti sam zatvorio oči. Osećao sam da su ti gestovi izlišni. Verovatno nije bilo potrebno ni ugasiti svetla; zar nije Alan pomenuo da pravi medijumi imaju priviđenja i usred bela dana? Takođe sam, međutim, pročitao da svetlo slabi paranormalne fenomene i zaključio da krenem najlakšim putem. Najzad, ipak sam ja novajlija.

Moja potraga za Helen Driskol nije bila pozitivna, prožimajuća. Nisam mrmljao: *Gde si? Ako si tu, kucni o stočić, dva puta ako je „da”, jednom ako je „ne”*. U izvesnom smislu, samo sam ispraznio um od nevažnih stvari i čekao da se pojavi. Nisam bio general koji

vodi svoje psihičke trupe u napad, već samo medijum kroz koji one mogu da se izraze.

Bio sam u poluusnulom stanju kad je došlo do upada. Pošto sam pokušavao da kontaktiram s Helen Driskol, nisam bio u potrazi za onim što se dogodilo.

Bila je to neka vrsta napetosti, dvostruki osećaj zaprepašćenje i reakcija na to zaprepašćenje. Promeškoltio sam se na sofi i pogledao unaokolo kao da očekujem da je ugledam u prostoriji. Međutim, tu nije bilo ničeg osim osećaja nelagode, slično onome što sam osetio prve noći. Ali ipak malo drugačije. Moj sistem je samo odražavao taj osećaj; napetost je poticala odnekud van mene.

Pomislio sam da to ima neke veze s Helen Driskol. Pokušao sam da se usredsredim na to. Da li je to njen osećaj, njena emocija? Nisam mogao da procenim, ali nešto se nije uklapalo. Oko toga je lebdela aura koja nije nalikovala njenoj. Ipak, zamajavao sam se time. Da li je uznemirena, da li ima problem s tim da mi se prikaže? Možda ne može da se probije do mene na ovaj način sad kad sam drugačiji?

Krenuo sam da ustanem i ponovo odem po papir i olovku.

Čista životinjska emocija je pogodila moj um, tako da sam se skljkao nazad na sofu. Bila je suviše snažna i suviše blizu. Tečno se širila, jurila mi kroz um nakratko održavajući koheziju, a zatim se ponovo razlagala. Kao da gledam odraz u vodi, a neko zariva ruku i rastače sliku pre nego što se formira.

Još nesvestan, razmišljao sam samo o Helen Driskol. Bio sam siguran da osećam njenu emociju. Pokušava nešto da mi kaže, ali nisam mogao da razaznam šta. Bilo je vrlo nejasno i nepovezano, nije uspevalo da se održi. Osećao sam bes, nasilan bes, ozlojeđenost, mržnju. A nisam mogao da procenim prema kome. Bio sam siguran samo u to da je posredi Helen Driskol. Možda je, palo mi je na pamet, ljuta na Sentasa iz nekog razloga. Najzad, obratila mu se govoreći: *Poznaješ me, Hari Sentase.*

Razne pretpostavke su mi prozujale kroz svesni um, zamračujući impresije. Pretpostavka da je bila bliska sa svojom sestrom i da je Sentas bio ozlojeđen zbog te bliskosti i, neprijatnim ponašanjem, naterao je da ode. Da je bila zaljubljena u Sentasa i da je otišla da bi izbegla sramotu koja bi neizbežno usledila ako bi joj nešto o tome

izletelo pred sestrom. Čak sam pomišljao i na to da je imala aferu sa Sentasom i da je gospođa Sentas to otkrila i daje Helen Driskol zbog toga napustila ovu kuću. I da je to razlog stalne napetosti između Sentasa i njegove supruge. Kao da su glumci koji glume par koji se dobro slaže, ali greše u karakterizaciji zbog toga što se preterano pridržavaju forme.

Nastavio sam da razmišljam iskrivljujući slike sve više, rastačući ih u nerazpoznatljive mrlje. Konstantni su ostali samo naleti sve snažnijeg besa.

Iznenada sam uplašeno pomislio da je posredi En i da sam ja predmet njene mržnje.

Pokušao sam da se borim protiv toga, ali ideja je opstajala. Znao sam da je vrlo moguće da je to istina. U svom očaju, možda ozlojeđena zbog toga što mi je uzalud saopštila svoje najdublje nade, zbog opšte napetosti koju proizvodi trudnoća u ovoj kući punoj šokova, možda, pod okrepjujućim dejstvom sna, ispušta iz sebe struju mržnje prema meni.

Ustao sam. Zatim sam ponovo seo. Nisam mogao da poverujem u to. Nisam mogao.

Bes je postao snažniji. Reči su poput bestelesnih udova padale oko mene, najpre suviše iščašene, suviše besmislene da bih mogao da ih shvatim. Silno sam se trudio da razumem, ali preterana koncentracija ih je oslabljivala. Brzo sam shvatio da moram da se opustim. Pokušao sam. Slike su mi ponovo zaigrale umom. Reči.

Okrutno. Bezdušno. Dom. Supruga, ti. Prezrena zbog toga. Brutalno i ja. Ti ne znaš...

A zatim prevara.

Iznenada sam shvatio. U tom trenutku, učinilo mi se da se milion komadića ogledala uklopilo i da vidim pravi odraz. Ostao sam bez daha.

Svetlo u hodniku se upalilo.

Snažno sam se trgao. Po tepihu svetlosti koji se rasuo preko poda dnevne sobe, moja supruga je polako koračala.

„Tome?“, obratila mi se.

Užasan trenutak. Trenutak u kojem sam bio zaleđen na dva mesta u isto vreme, bio svestan dva odvojena, ali istovremena događaja.

„Tome, jesi li tu?“ Slabašan glas, uplašen glas.

„Nemoj." To je bilo sve što sam mogao da izgovorim.

„Tome, šta se..." Zastala je i video sam kako se njena silueta zamagljuje pred mojim očima. Druga scena je postala jasnija.

Frenk i Elizabet...

Zatim je En ponovo bila jasna. Video sam kako majušnim, trzavim pokretima prislanja šaku uz obraz.

„Šta to radiš?", pitala je tihim, drhtavim glasom.

Nisam govorio. Posmatrao sam Elizabetino lice rastrojeno od bola. Gledala je Frenka. Video sam njegov delom zlovoljan, delom šokiran izraz dok je uzvraćao pogled.

Znala je za njegovu prevaru.

„Tome, šta to radiš?"

Enin glas je prodorno zazvonio u mračnoj prostoriji. Dozvao me je natrag. Iznenada sam začuo šuštanje njene spavačice u tami i tad se upalila jedna od lampi na stolu. Napetog izraza lica, nagnula se i posmatrala me.

„Šta to radiš?!"

„Reč je o Elizabet", čuo sam sopstveni promukli glas. Dok sam to izgovarao, iznenada sam se prisetio Alanovih reči: „*Nadajmo se da je zakočen.*"

„O bože!" Okrenuo sam se i jurnuo ka vratima.

„Kuda si pošao?", gotovo je zakreštala.

„Moram da...!" Nisam završio rečenicu. Trzajem sam otvorio vrata i, bosonog, krenuo napolje.

„Tome!" Njen vrisak je bio užasan. Na trenutak sam oklevao, zaustavila me je njena očajna potreba.

Tad je odjeknuo hitac.

Osamnaesto poglavlje

Uz uzdah sam skočio s trema na hladnu, vlažnu travu i potrčao ka ivičnjaku. Bio sam na pola puta preko ulice kad je drugi hitac odjeknuo u noći. Čvrsto sam stisnuo zube i pokušao brže da trčim. Skočio sam na ivičnjak i pojurio preko njihovog travnjaka. Svetlost jedne jedine lampe je osvetljavala njihovu dnevnu sobu.

Alan je pogrešio. Iz nekog razloga, to je bilo prvo što sam pomislio kad sam zastao i pogledao unutra kroz prozor.

Frenk je, naime, zgrčeno ležao na podu dnevne sobe, u istom položaju u kom sam ga video onog dana. Sve je bilo isto: njegovo lice iskrivljeno od bola, oči koje zure, krv koja mu curi niz belu košulju.

Nije bilo razlike.

Elizabet je, poput kipa, stajala na vratima koja vode u hodnik, s „lugerom“ u ruci i divljim, izbezumljenim izrazom na licu. U tišini sam čuo kliktanje dok je povlačila oroz, jednom pa još jednom.

Kad sam utrčao unutra, naglo je okrenula glavu i zurila u mene jedan tren, a onda se prosula po tepihu ne ispustivši ni zvuk. Čuo sam kako „luger“ pada na pod.

Nakon toga je nastupila zbrka pokreta.

Potrčao sam Frenku i kleknuo kraj njega da mu opipam puls. Osetio sam ga, jedva. Pogodio ga je samo jedan metak, ali imao je gadnu ranu na grudima. Slepoočnice su mi pulsirale, ali sam ustao i brzo preskočio Elizabet. U ormaru u hodniku, pronašao sam čiste čaršave i uzeo jedan. Dok sam ponovo preskakao Elizabet, otvorio sam ga i presavio po dužini. Zatim sam kleknuo pored Frenka i obmotao ga što sam nežnije mogao. Tiho je zastenjavao dok sam to činio. Sad je već bio u nesvesti i oči su mu bile zatvorene.

Zatim sam potrčao u hodnik i pozvao hitnu pomoć. Nakon toga sam uspeo da podignem Elizabetino teško, beživotno telo na kauč. Lice joj je bilo bledo i hladno na dodir. Otkopčao sam okovratnik gornjeg dela njene pidžame i počeo da joj trljam zglobove. Dok sam to radio, otvorila je oči.

Zurila je u mene jedan tren, kao da me vidi prvi put u životu. Zatim je naglo ustala.

„Frenk!“, zadahtala je.

Zadržao sam je.

„Lezi, Elizabet, lezi“, rekao sam joj.

„Ne, ne.“

Otimala se gledajući Frenka i ramenima snažno pritiskala moje ruke. Neprestano je izgovarala Frenkovo ime. Iznenada, snaga kao da ju je napustila i pala je nazad na kauč. Čvrsto je zatvorila oči i ispustila dugačak, drhtav uzdah. Nisam shvatio šta se dešava.

Ponovo sam proverio kako je Frenk, a onda sam začuo korake ispred kuće. Pomislio sam daje to En, ali ispostavilo se da je to čovek koji živi u kući desno od njihove.

„Šta se dog...?“, započeo je, a zatim zastao, širom otvorenih usta. „Isuse Hriste“, promrmljao je polako. Samo je stajao i zurio u Frenka.

Ubrzo je zaista stigla i En, u mantilu. Njena jedina reakcija bio je tup pogled najpre ka Frenku, a zatim ka meni. Potom je sela pored Elizabet i uzela je za ruku. Čuo sam kako Elizabet jeca suvo i bez daha dok sam stezao čaršav da zaustavim krvarenje.

Hitna pomoć je stigla pet minuta kasnije. Policija nekoliko minuta nakon toga.

Kad smo se vratili u kuću, otišao sam u kupatilo da operem ruke. Ugledao sam dopola pun umivaonik. Skrgučući zubima, okrenuo sam se i pošao ka kuhinji. Pokušao sam da sakrijem krvave prste od En dok sam prolazio pored nje. Ništa nije rekla.

Dok sam ulazio u kuhinju, sat je otkucao jedan. Bila je to neverovatna noć. Alan je rekao da verovatno nemam zbog čega da se brinem. To mi je na neki način bilo groteskno zabavno.

Brisao sam ruke kad sam čuo šuštanje i bacio pogled preko ramena. En me je gledala s do vratka. Okrenuo sam se i okačio krpu. Pitao sam se šta će mi sad reći. Nije preostalo mnogo šta što bi moglo da je šokira.

Dok sam se okretao od sudopere, video sam da je sela za sto. Krenuo sam, a zatim zastao. Naslonio sam se na sudoperu, a zatim smo se pogledali.

Najzad je progovorila.

„Hoće li umreti?“, tiho je pitala.

Nisam očekivao to da čujem. Načas nisam bio u stanju da uradim bilo šta drugo osim da zurim u nju.

„Ne znam“, rekao sam.

Video sam da joj grlo podrhtava.

„Znaš”, odvrátila je. „Samo ne želiš da mi kažeš.”

„Ne”, rekao sam, „ne znam. Mislio sam... da će Elizabet umreti.”

Spustila je pogled. Posmatrao sam je neko vreme. Zatim sam prišao i seo prekoputa nje.

„Slušaj, En, mislim da znaš bar se nadam da znaš koliko se loše osećam zbog svega. Nisam čudovište, En. Još sam isti onaj čovek za kojeg si se udala, veruj mi. Mrzim to što te plašim. Mrzim što se sve ove stvari dešavaju u ovom trenutku. Ali to je jače od mene. Zar to ne shvataš? Zar misliš da ovo radim namerno? Misliš li da pokušavam da te povredim? Ono što mi se dogodilo nije moja krivica. Ja sam žrtva koliko i ti. Ne znam šta sve ovo znači, niti zašto mi se to događa. Ipak, događa mi se, En. Suočio sam se s tom činjenicom. Ona je ustanovljena. I neće prestati da se događa. Siguran sam u to. Ne mogu da zamislim kako bi se sad prekinulo. Deo je mene. Šta drugo mogu da ti kažem? Kad bi samo mogla to da prihvatiš, da se ne opireš toliko snažno. Nije strašno kad prihvatiš to što se događa. Veruj mi, En. Tad više nije užasno. Boli samo ako se opireš, ako veruješ da je posredi nešto neprirodno i pogrešno. Zar to ne shvataš?”

Sigurno sam zvučao veoma usrdno pošto me je pogledala sa simpatijom, gotovo s razumevanjem.

Zatim je taj izraz nestao.

„A šta je s nama?”, pitala je. „Da li će sve biti isto? Da li može da bude isto sad kad si ovakav? Zar neće svaki dan biti novo mučenje? Šta ako... Tome, šta ako počneš da predviđaš nešto o meni, o nama? Znala bih to, Tome, zaista. Ne bi to mogao da sakriješ, ne bi mogao da se pretvaraš da nisi ništa video.” Odmahnula je glavom kratko i odsečno. „Kako bi to moglo da funkcioniše? Život bi bio nepodnošljiv. Neprestano bih čekala da se dogodi nešto užasno.”

„Dušo, ono što se dogodilo svakako bi se dogodilo. Nisam to ja izazvao. Zar to misliš? Kako možeš? Svestan sam stvari koje će se dogoditi, ali nisam ih ja izazvao. Zar to ne shvataš?”

Čvrsto je stisnula šake jednu uz drugu i pogledala ih.

„U pravu si, ali...” Pogledala me je. „Da li mi upravo čitaš misli?”, pitala je.

„En, ja..." Maltene sam ostao bez reči. „Zaboga, zar misliš da sam neki čarobnjak? Ne, naravno da ti ne čitam misli. Verovatno to ne bih mogao čak ni ako bih pokušao. Rekao sam ti da je sad drugačije. Ranije to nije bila voljna radnja, prosto bih nešto pokupio usput. Sad moram da se usredsredim. Ne znam za šta misliš da sam sposoban. Ali... pa, veruj mi da uopšte nije tako neverovatno. Ti nisi... naga pred mojim umom. Kao ni bilo šta drugo. Ja... prosto ne znam šta da kažem, En."

Polako je izdahnula.

„Ne znam", rekla je. „Ni ja prosto ne znam. Ne znam da li sam u stanju da to podnesem. Da živim ovako svakoga dana." Odmahnula je glavom.

„Dušo, neće svakoga dana biti ovako. Da li će... Elizabet svakoga dana pucati u svog muža? Da li će... tvoja majka...?" Nisam završio.

„Šta je sa onom ženom?", pitala je. „S Helen Driskol, ako je to uopšte ona."

„To je nešto što mora da se reši", priznao sam, „ali kad se reši..."

„A ti misliš da možeš to da rešiš?"

„Pokušaću, En."

Ćutala je. Čuo sam šuplje otkucaje sata u ormaru. Sedeo sam tako neko vreme, a zatim krenuo da ustanem.

„Ako pokušam", ubacila se. Ponovo sam seo i pogledao je. „Ako pokušam", rekla je, „hoćeš li mi... sve govoriti? Sve, Tome?"

„Rekao sam ti..."

„Mislim, apsolutno sve", rekla je. „Čak i o nama."

„Ako to želiš", odvratio sam, „naravno da hoću." Preko stola sam uzeo njenu šaku u svoju. „Samo želim da budeš sa mnom", rekao sam. „Ne želim da bežiš od ovoga. Potrebna si mi, En. To se nije promenilo."

Pokušala je da se nasmeši.

„Pisao sam tetki", dodao sam. „Verovatno će mi uskoro stići odgovor. Tad ćemo znati postoji li tu još nešto. Tebi bi bilo lakše kad bi znala da je posredi nešto nasledno, zar ne?"

Na trenutak je oklevala. Zatim je njena šaka stisnula moju.

„Pokušaću, Tome", rekla je. „Ja... ne mogu da kažem ništa više od toga. Mislim da ću biti nasmrt uplašena, ali pokušaću."

Neko vreme smo sedeli u tišini. Zatim je pitala:

„Da li će on umreti, Tome?"

„Ne znam, En", odvratio sam. „To je istina. Osećaj smrti koji sam pokupio ima veze sa Elizabet, a ne s Frenkom. Ne razumem to baš najbolje, ali... pa, sigurno je on posredi."

Netremice me je posmatrala. Video sam kako grize donju usnu.

„Tome", rekla je.

„Da?"

„Št... šta je sa mnom?"

„Dušo, ne znam ništa o tebi, o nama."

Tad sam se setio i nasmešio joj se.

„Osim..."

Delovala je uplašeno.

„Šta?"

„Da li bi se loše osećala", rekao sam, „ako bih ti rekao da mislim da ćemo dobiti devojčicu?"

Pogledala me je. Ostala je bez teksta. Zatim joj je nešto smekšalo oko očiju, a uglovi usana su joj zaigrali.

„Stvarno?", promrmljala je.

Držao sam njene šake u svojim.

„Čini mi se", rekao sam. „Da li sam ti pokvario iznenađenje? Mislim, sad kad znaš?"

Mislim da me nije čula. Razmišljala je o budućnosti.

„Devojčica", rekla je. „Devojčica."

Kad sam sledećeg popodneva stigao kući s posla, Elsi je zahvala svoj travnjak. Prišla je dok sam parkirao automobil uz prilaz kući.

„Zar to nije užasno?", rekla je.

Sigurno sam na trenutak delovao zbunjeno.

„Oh", izustio sam zatim, „da. Da, užasno je."

„Svi smo toliko šokirani", rekla je. „Toliko je strašno. Oh."

Prepoznao sam način na koji se stresla od jeze. Isto je učinila one večeri kad joj je Fil pričao o zabadanju igala u vrat hipnotisanih subjekata.

„Zašto je to uradila?", pitala je Elsi. „Mislila sam da su srećni."

Nije mi bila potrebna telepatija niti neka slična moć percepcije da bih osetio staru dobru žensku radoznalost.

„Stvarno ne znam, Elsi", odvratio sam.

Elsi je coknula.

„Šokantno", rekla je.

„Zaista." Okrenuo sam se.

„Posebno zbog bebe", dodala je.

Korak mi se poremetio u deliću sekunde i maltene sam zastao. Zadovoljstvo koje sam osećao zbog toga što nisam izložen njenom umu nestalo je u trenutku.

„B..." Zaustio sam da kažem nešto, a zatim sam brzo krenuo ka kući.

En je u kuhinji ljuštila krompir.

„Beba?", pitao sam nakon što sam je poljubio.

Tužno je klimnula glavom.

„Jutros", rekla je. „Valjda od šoka. Pobačaj."

„Uh..." Osetio sam mučninu. Vizija se ipak ostvarila, smrt je zaista na neki način bila povezana sa Elizabet. Na strašniji način nego što sam mogao da zamislim.

„Sirotica", rekao sam.

„Da, sad je sve izgubila."

Neko vreme smo ćutali.

„Znači, Frenk nije umro", rekao sam.

En je odmahнула glavom.

„Ne, preživeo je." Stisnula je usne s gorčinom. „Preživeo je."

Dva dana kasnije, pokupili smo Elizabet iz bolnice. Nije imala rođake koji bi je odvezli kući, a Frenk je još bio u bolnici. Protiv nje nije pokrenut krivični postupak. Frenk je rekao policiji da je to bio nesrećan slučaj, da nisu znali da je pištolj napunjen. Pretpostavljam da je smatrao da mora nekako da ispravi stvar ma koliko to bilo uzaludno.

Ona je bila apsolutno nekomunikativna kad smo stigli do njenog odeljenja i povelj je ka kolima. Vodili smo je između sebe. Koračala je polako i posrtala, kao da je preko noći ostarila i razbolela se.

Vožnja do kuće uglavnom je prošla u tišini. Enine pokušaje da pokrene razgovor o vremenu i drugim bezopasnim temama prihvatila je u tišini ili je odgovarala toliko tiho da smo je jedva čuli.

Tokom te vožnje, primio sam užasne mentalne slike tog događaja. Tad sam otkrio da se najgnusniji trenuci mogu dogoditi usred bela

dana, na najobičnijem mestu. Noć nije nužan uslov, kao ni grmljavina, oluja ili kišom šibani bedemi laboratorije ludog doktora. Ovde nema čudovišta, tu su samo tri ljudska bića. Nema čudnih stvorenja u tami. Nema jezivog zvuka ili prizora. Ipak, nikad neću zaboraviti bolnu mučninu koju sam tad osetio.

Osećaj je dopirao od Elizabet, u to nije bilo sumnje. Počelo je polako, kao kajanje, očaj, žalosna čežnja. Nije dugo ostalo tako. Postepeno je narastalo, pružalo je pipke golih emocija i izrastalo u užasnu masu okrutne gladi, nalik korovu. Rasla je sve više i više. Nisam morao da se usredsredim. Tako snažne emocije vas nadvladaju. Emocije neumoljivih zahteva, hladne, životinjske žudnje, zastrašujuće u svom intenzitetu.

Kad mi je slika eksplodirala u umu, osetio sam kako se trzam na sedištu i stežem šakama volan toliko snažno da presecam dotok krvi.

U viziji sam ugledao Elizabet. Drhtavim rukama, kao kandžama, grebala je po Eninim slabinama. Kidala je Enino meso i vadila dete iz krvave raskomadane utrobe. Vrištala je i vrištala. Kidala je sopstveno zašiveno meso i stavljala naše dete u svoje telo.

Bilo mi je drago kad smo stigli kući.

En je htela da ostane, ali Elizabet je rekla da bi radije da bude sama. I zbog toga mi je bilo drago. Dok smo koračali preko trema, čuli smo je kako zaključava vrata.

„Tome, da li će povrediti sebe?“, pitala je En.

U njenom glasu sad sam osećao detinje poverenje, poverenje u moju sposobnost da vidim sve. Zaustio sam da odgovorim da je to moguće, ali sam zastao. Znao sam da nemam pravo to da kažem. Nisam imao pojma šta će Elizabet učiniti.

„Ne znam, En“, rekao sam. „Ne mogu da procenim. Rekao sam ti da nisam čarobnjak.“

„Žao mi je.“ Uhvatila me je za ruku. „Mislím da treba da ostanem s njom.“

„Biće ona dobro“, rekao sam.

Kad smo stigli kući, En je otišla do Elsi da proverí da li se Ričard i dalje lepo igra s Kendi. Ja sam izašao na trem.

U sandučetu je bilo pismo.

Odneo sam ga u dnevnu sobu i pročitao. Mislim da sam se čak i nasmešio. U tom trenutku, došlo je kao neverovatno opuštanje.

Kad se En vratila, pružio sam joj pismo. Video sam kako joj se usne razdvajaju dok čita.

„Tvoj deda“, izgovorila je tiho.

„Pradeda“, odvratio sam. „Kastor Džejms Volas iz Jorkšira u Engleskoj. Čudno je to, potpuno sam zaboravio na njega. Mislim da mi je majka pričala o njemu kad sam bio dečak.“

„Dakle, bio je medijum“, rekla je En.

„Očigledno.“

En je ubrzo sklopila pismo i stavila ga u džep.

„Pa?“, pitao sam.

Meko je otpuhnula.

„Pa, to je valjda to.“

„Prihvaćaš li to?“, pitao sam. „Možeš li sad da živiš s tim?“

En je uzdahnula. Delovala je bespomoćno.

„Ti si moj suprug, gospođo Volas“, rekla je.

Zagrlio sam je, a ona je progundala:

„Budi nežan prema Sem“, rekla je. „Ne voli pritisak.“

„Sandra“, rekao sam.

Protrljao sam obrazom njenu meku kosu. Setio sam se da me je zamolila da joj sve pričam. Pa, neću joj reći o čemu je Elizabet razmišljala. Znao sam da ću u budućnosti možda morati da ublažim obećanje. Postoje i dobronamerne laži.

„Pa“, rekla je nekoliko trenutaka kasnije, „šta sad?“

„Još jedna stvar“, odvratio sam, „mora da se reši.“

„Helen Driskol?“, pitala je.

Klimnuo sam glavom.

„Helen Driskol.“

Devetnaesto poglavlje

Gospođa Sentas je otvorila vrata. Bilo je to iste te večeri, nekoliko minuta posle sedam.

„Da?“, rekla je. Izgovarala je reči na povučen, kraljevski način.

„Mogu li da porazgovaram s vašim suprugom, gospođo Sentas?“, pitao sam.

„O čemu želite da razgovarate s njim?“ Ljubopitljivo se mrštila.

Pročistio sam grlo.

„Tema je... prilično delikatna“, odvratio sam. „Mogu li da uđem?“

Zurila je u mene neko vreme kao da ne može da odredi da li sam ljudsko biće ili ne. Zatim me je, sa izrazom negodovanja na licu, upitala:

„Da li je to apsolutno neophodno? Suprug i ja se spremamo da izađemo.“

„Reč je o vašoj sestri“, rekao sam.

Da sam joj zario iglu u telo, ne bi se snažnije trгла.

„Moja...?“ Zastala je.

„Mogu li da uđem?“, pitao sam.

Progutala je knedlu i sklonila se u stranu. Prošao sam pored nje i ušao u dnevnu sobu, a ona je zatvorila vrata.

„Sedite, molim vas“, rekla mi je.

Pogledao sam oko sebe i seo na sofу. Soba je bila iste veličine kao naša dnevna. Ali za razliku od naše, koja je bila opremljena domaćim nameštajem kupljenim na kredit, Sentasovi su svoju opremili u strogo francuskom provincijalnom stilu, izuzetno elegantno, stočići od crnog mermera, antikne stolice i sofe, ogledala u pozlaćenim okvirima, debele zavese i još deblji tepisi. Ne posežući za svojim medijskim sposobnostima, kladio bih se da je za to odgovoran isključivo ukus gospođe Sentas.

Sela je na ivicu stilske stolice, dok je gospodin Sentas ulazio s pićem u ruci.

„Šta se događa?“, pitao je, gledajući me kao da sam nametljivi prodavač.

„Gospodin Volas kaže da želi da nam saopšti nešto o Helen“, obavestila ga je supruga.

„Zar?“ Sentas je seo na drugu stolicu. „Šta to?“ pitao je.

Nervozno sam progutao pljuvačku. Jedno je razgovarati sa En, a sasvim drugo sedeti pred Sentasovima svestan onoga što moram da im kažem.

„Možete li“, započeo sam, „da mi kažete da li ste se u skorije vreme čuli sa sestrom...“

„Zašto pitate?“, prekinuo me je Hari Sentas pre nego što sam završio.

„Imam svoje razloge“, odvratio sam. „Da li ste se čuli s njom?“

„To se vas ne...“, započeo je.

„Hari.“ Rekla je to tiho, ali ga je ućutkala u sekundi. Okrenuo sam se ka gospođi Sentas. Delovala je pomalo iznureno.

„Zašto pitate?“, interesovala se.

„Šta ste uradili, da niste otvorili pismo koje nam je poslala?“, izazvao me je Hari Sentas.

Gledao sam je neko vreme pre nego što sam odgovorio.

„Ne“, odvratio sam skrenuvši pogled k njemu.

„Nešto sam vas pitala, gospodine Volase“, izgovorila je gospođa Sentas ledenim glasom.

Ponovo sam je pogledao. Osetio sam snažan strah iza te preteće fasade.

„Pitam, gospođo Sentas, zbog toga što moram da vam saopštim nešto o vašoj sestri. A najpre moram da znam da li...“

„Šta morate da nam saopštite?“, zahtevala je da čuje.

„Plašim se da ćete morati da mi udovoljite.“

„Gospodine Volase, zahtevam da mi objasnite o čemu govorite!“

„Govorim o vašoj sestri, gospođo Sentas“, rekao sam. „Mislim da je mrtva.“

Gospođa Sentas se trgla, a potom nepomično sedela.

„Šta to govorite?!“, pitao je Hari Sentas glasno. Uz tresak je spustio čašu i ustao. „Slušaj, dečko!“

„Hari...“ Glas joj je podrhtavao dok je govorila.

Ćutao sam. Žalio sam zbog toga što sam bio toliko otvoren, bez obzira na to što je gotovo na silu izvukla reči iz mene.

Gospođa Sentas je drhtavo udahnula.

„Zašto mislite da je...“ Nije bila u stanju da završi rečenicu.

Prikupio sam snagu.

„Zbog toga“, objasnio sam, „što sam je video u našoj kući.“

„Šta?" Gospođa Sentas se nagla napred i panično me pogledala tamnim očima.

„Video sam je", ponovio sam.

Gospođa Sentas je zadrhtala.

„Dođavola, šta vi mislite, ko ste? Odakle vam pravo da dođete ovamo s tom koještarijom!", planuo je Sentas. „Prokletstvo, dođe mi da...!"

„Ovo nije...", započeo sam.

„Ne znam kakvu igru igrate", rekao je pokazujući k meni prstom, „ali bolje bi vam bilo da se pripazite. Upozoravam vas."

„Hari..."

Zastao je i uznemireno pogledao gospođu Sentas.

„Slušaj, Mildred", rekao je, „ovo je neka..." Ponovo je zastao istog trenutka čim je odmahнула glavom.

„Niste se čuli s njom, zar ne?", pitao sam.

Glas joj je šuplje odzvanjao.

„Nismo se čule otkako se vratila u Njujork", rekla je.

„Kad je to bilo?"

„Pre skoro godinu dana."

„Slušaj, momče, ne želimo više da slušamo o tome, shvataš li?", rekao je Sentas.

„Hari, molim te."

„Zar ćemo", obratio se svojoj supruzi, „sedeti i slušati ovo sranje..." Zastao je i besno me pogledao. „Izlazi napolje", naredio je. „Odmah!" Ustao sam.

„Gospodine Volase, šta želite da kažete time da ste videli moju sestru u vašoj kući?", podigla je ton gospođa Sentas.

„Upravo to što sam rekao", odvratio sam. „Video sam je. Ako i vi želite da je vidite, budite u mojoj kući za sat vremena."

„Dođavola, momče, izlazi napolje!", zaurao je Sentas. I krenuo k meni.

„Dalje od mene", rekao sam i krenuo ka vratima.

„Gospodine Volase!"

Okrenuo sam se. Gospođa Sentas je ustala i zurila u mene.

„Ako je ovo neka šala...", započela je napetim glasom.

Otvorio sam vrata.

„Nije šala", rekao sam.

Sentas je stigao do vrata. Snažno ih je zalupio za mnom zakačivši pritom petu moje cipele.

„Ako ponovo dođeš, pozvaću policiju!“, doviknuo je.

Iscrpljeno sam uzdahnuo kad sam stigao do trotoara. Preko puta sam ugledao Elizabet kako sedi na svom travnjaku. En je sedela kraj nje i obe su gledale u mene. Bez sumnje ih je privukao zvuk zalupljenih vrata. En je nešto rekla Elizabet i prešla na našu stranu ulice.

„Krajnje uzaludan napor“, rekao sam kad je ušla u kuću za mnom.

„Neće doći?“

„Ne, dođavola“, odvratio sam žalosno. „Sentas me je praktično izbacio iz kuće. Verovatno će nas izbaciti narednog meseca. Odnosno, ona će to uraditi.“

En je coknula.

„Šta sad?“, pitala je.

Slegnuo sam ramenima i uzdahnuo.

„Sam bog zna“, odvratio sam. En me je pogledala bez reči. „Kako je Elizabet?“, pitao sam.

„Kako bi bila?“, rekla je. „Jedva je živa, eto tako.“

„Sirota žena“, rekao sam.

„Ispričala sam joj...“

„Šta?“

„Šta se dogodilo. Ne sve, naravno. Samo o Helen Driskol.“

„Uh.“ Odmahnuo sam glavom. „To će je sigurno razveseliti“, rekao sam.

„Pa, videla je da ideš ka kući Sentasovih i pitala me da li imamo problema s njima.“

Klimnuo sam. Zatim sam se spustio na zelenu stolicu.

„Ovo nas nikud nije odvelo. Kad bi samo...“

Zazvonio je telefon.

„Richard će se probuditi“, rekla je En i pojurila ka hodniku što je brže mogla.

„Halo?“, čuo sam kako tiho govori. Tišina. A zatim: „Zaista?“ Pauza.

„Da. Tako je.“ Nova pauza. „Prijatno.“

Vratila se delujući veoma iznenađeno.

„Doći će“, rekla je.

U osam i petnaest, oglasilo se zvono na ulaznim vratima.

„Idem ja“, rekao sam. Bili smo u kuhinji i upravo završavali pranje sudova.

„Tome?“

Zastao sam u dovratku.

„Da?“

„Hoće li biti... užasno?“

Zaustio sam da slažem, a zatim sam se predomislio.

„Ne znam, dušo“, rekao sam joj. „Iskreno, ne znam šta će se dogoditi. Zato i želim da budeš kod Elizabet dok sve ne bude gotovo.“

Zvono se ponovo oglasilo. En je odmahнула glavom.

„Neću te ostaviti samog“, rekla je. „Ako... odlepiš ili nešto slično, želim da budem ovde.“

Nasmešio sam se.

„Možda se ništa neće dogoditi“, rekao sam, „ali bolje da pokušamo ovo da rešimo.“

Zvono je uporno zvonilo. Mogao sam da zamislim Sentasa kako ga pritiska, nestrpljiv i stisnutih usana.

„Bolje da ihпустиš unutra dok nije razvalio vrata“, rekla je En trudeći se da zvuči veselo.

„To se sigurno neće dogoditi“, rekao sam. „Ne bi uništio svoju imovinu, to jest imovinu svoje supruge.“

Prošao sam kroz dnevnu sobu i otvorio vrata.

„Zdravo“, rekao sam.

Sentasa je nešto progundao. Gospođa Sentasa je klimnula. Ušli su i primetio sam da zure u sto za igranje karata i četiri stolice na sredini dnevne sobe. En nam se pridružila.

„Dobro večer“, rekla je.

Sentasa je ponovo progundao.

„Gospođo Volas“, izgovorila je Mildred Sentasa krutim, ali učtivim glasom.

„Sedite, molim vas“, rekla je En.

Oboje su nelagodno zauzeli svoja mesta.

„Slušajte“, započeo je Sentasa pre nego što smo se smestili. „Nemojte ni na trenutak pomisliti da padamo na... ovu vašu priču. Međutim, moja žena je zabrinuta zbog toga što se nije čula sa

sestrom. Zato smo došli. Ako je ovo neka šala ili nešto slično..." Nije završio. Nije ni morao.

„Uveravam vas da nije šala", rekao sam.

„Ako je tako, šta jeste?", pitala je gospođa Sentas. „Na šta ste mislili kad ste nam rekli da dođemo ovamo ako želimo da vidimo moju sestru?"

„Mislio sam..."

„A ono kad mi se vaše dete obratilo pre neko veče?", optužio me je Sentas. „Pretpostavljam da ni to nije bila šala?"

Pogledao sam njegovo ljutito lice.

„Ne mislite valjda da je to stvarno on govorio?", pitao sam ga.

Zaustio je da odgovori, ali je samo nastavio da sedi širom otvorenih usta.

„Kako to mislite?", pitao je blago uplašenim glasom.

„Mislim da je to bila vaša svastika", rekao sam.

„Šta?"

„Gospodine Volase, dosta je bilo!", prekinula nas je gospođa Sentas gnevno. „Odmah nam objasnite, ili odlazimo!"

„Biće mi drago da vam objasnim", rekao sam.

Izostavljajući sitne detalje, ispričao sam im o hipnozi i njenim rezultatima.

„To je... istina?", pitala je gospođa Sentas kad sam završio.

„Ako želite, možete da pozovete doktora Portera, koji će to potvrditi", rekao sam joj.

„Možda ću to uraditi", odvratila je.

„U životu nisam čuo takvu gomilu gluposti", progovorio je Sentas, ali u njegovom glasu nije bilo uobičajene nabusite sigurnosti.

„I dalje mi nije jasno zašto kažete da mi je sestra mrtva", rekla je gospođa Sentas.

„Rekao sam da mislim da je mrtva", odvratio sam. „Zbog toga sam vas pitao da li ste se čuli s njom. Činjenica da niste..."

„Da li vi to nama govorite da je ono što ste videli njen duh?" pitala je prezrivim glasom.

„Mislim da jeste", rekao sam. Nisam pogledao En.

„Verujem da..."

„Ma hajde!", rekao je Sentas.

„Verujem da znate u šta tražite da poverujemo“, ponovila je gospođa Sentas krutim glasom.

„Shvatam to“, rekao sam. „Ipak, video sam vašu sestru. U to sam sad siguran.“

„Kako znate da je to bila ona?“, pitala je gospođa Sentas. „Ako pretpostavimo da ste zaista nešto i videli u šta sumnjam.“

Ispričao sam joj za haljinu, što mi je Elizabet potvrdila.

„Videli ste to?“, prošaputala je. „Ovde?“

„Zaboga!“, ubacio se Sentas. „Video je njenu sliku i sad pokušava da nas pređe! Šta vi...“

„Da vas pređem, gospodine Sentase?“, prekinuo sam ga hladnim glasom. „Šta bih dobio time što vam govorim sve ovo?“

Zaustio je da odgovori, a zatim se zaustavio i besno me pogledao. Okrenuo se ka svojoj supruzi.

„Kad je vaša sestra napustila Kaliforniju?“, pitao sam je.

„Prošlog septembra“, odvratila je.

„Ne želim da čeprkam po vašoj prošlosti“, rekao sam, „ali... da li se odselila iz nekog određenog razloga?“

Odmahnula je glavom.

„Ne, nije.“

„Nije se ponašala čudno kad je odlazila?“

„Nismo je videli pred odlazak, gospodine Volase.“

Te reči su na mene delovale kao udar struje. Zurio sam u nju.

„Ne razumem“, rekao sam.

„Samo nam je ostavila poruku“, rekla je gospođa Sentas.

Pokušao sam da zaustavim snažno lupanje srca.

„Shvatam“, rekao sam. „Pa... hoćemo li pokušati da...?“ Pokazao sam ka stolu i stolicama.

„Dođavola, Mildred, hajdemo odavde“, rekao je Sentas.

Odmahnula je na njegove reči, posmatrajući me netremice.

„Šta želite ovim da postignete, gospodine Volase?“, pitala je. „Najbolje će biti da vam odmah kažem da vam ne verujem ni reč. Ipak, zabrinuta sam za Helen.“

„Veoma je jednostavno“, rekao sam. „Sešćemo oko stola i ja ću pokušati da pronađem vašu sestru, da se tako izrazim.“

„Pobogu!“ Sentas je ustao, tupo udarivši nogama o pod. „Možda si ti dovoljno luda da ostaneš, Mildred, ali ja nisam!“

„Ostaćemo." Samo to je izgovorila, ali na trenutak sam osetio čitav odnos između nje i Sentasa: neuk, drčan čovek oženjen ružnom ali dobrostojećom ženom; njoj je to odgovaralo više nego da ostane usedelica.

Ustao sam.

„Hajde da sednemo", predložio sam.

Bez reči, En i gospoda Sentas su zauzele mesto za stolom. Gospođa Sentas je sedela veoma kruto, a lice joj je bilo poput maske ogoljene od svih emocija. Mrmljajući kletve, njen suprug je seo prekoputa mene. Stolica je zakrckala pod njegovom težinom. Prekrstio je ruke i zlobno me pogledao. Video sam nešto životinjsko u njegovim očima, u njegovom umu. Osetio sam kako me ti životinjski nagoni šamaraju, hladni od zlovolje.

„U redu", rekao sam trudeći se da ga ignorišem, „sedite bez reči, molim vas."

Gospođa Sentas je nepokretno sedela. En me je uplašeno pogledala i zadrhtala. Sentas se naslonio i stolica je zaškripala.

„Gomila gluposti", promrmljao je.

Zatim je nastupila tišina. Sačekao sam da se svi smeste i zatvorio oči. Čulo se samo teško disanje Harija Sentasa. Pokušao sam da ispraznim um, osetivši da će se nešto dogoditi. Ne znam zašto sam bio toliko siguran u to, prosto sam bio ubeđen.

Nakon nekog vremena, zapitao sam se zašto Sentas tako teško diše. Sve dok naglo, uz treptaj svesti, nisam shvatio da sam to zapravo ja. Moje grudi su se mučile s dahom i oblaci tame pali su mi na um. Osetio sam kako mi članci, ruke i zglobovi postaju ledeno hladni. Disao sam sve teže, dok mi se udisaji i izdisaji nisu pretvorili u nasilno, grčevito uzimanje i ispuštanje vazduha. Na tren sam video kako njih troje zure u mene. Zatim je ta slika nestala.

En mi je kasnije ispričala šta se zatim dogodilo.

Bezmalobližno čim sam zatvorio oči, počeo sam teško da dišem. Glava je počela da mi visi i klata se levo-desno; ruke su mi skliznule s krila i mlitavo visile uz bokove, uz povremene trzaje; lice mi se opustilo, a usta otvorila. Sve crte mog lica su izgubile oblik i postale plastične i lišene izraza.

To je trajalo nekoliko minuta.

Zatim je ubrzano disanje iznenada prestalo i ponovo je nastupila mrtva tišina.

Ostali su bez daha kad mi se glava naglo uspravila. Oči su mi i dalje bile zatvorene. Začulo se suvo krckanje u mom grlu, čegrtanje, davljenje, poput zvuka koji idiot ispušta dok pokušava da govori.

Zatim je govor zaista usledio.

„*Mildred*“, rekao sam bezizražajnim glasom.

Gospođa Sentas je naglo udahnula i zgrčila se u stolici, fiksirajući moje lice tamnim očima.

„*Mildred*“, rekao sam. „*Mildred.*“

Ispustila je brz, suv uzdah.

„Bolje... bolje da odgovorite“, obratila joj se En šapatom.

„*Mildred*“, insistirao sam.

„Da“, rekla je.

Lice mi je istog trenutka poprimilo izraz krajnjeg očaja.

„*Mildred*“, izgovorio sam dok mi je glas pucao od emocija.

„*Gospode, Mildred. Gde si?*“

„Oh...“ Gospođa Sentas je drhtala i užasnuto zurila u mene.

Ispružio sam ruku.

„*Mildred?*“

„Ne“, zacvilela je i povukla se unazad.

„*Mildred?*“ Posegao sam k njoj.

„Dođavola, prekini“, promrmljao je Sentas.

Dotakao sam njenu hladnu, drhtavu šaku i uzeo je u svoju. Gospođa Sentas je zastenjala. Pokušala je da se otrgne, ali joj nisam to dozvolio.

„*Žao mi je, Mildred*“, izgovorio sam žalosnim glasom. „*Bože, tako mi je žao, draga.*“

S divljim izrazom u očima, Sentas je pokušao da prekine naš kontakt, ali En je ispružila ruku i preprečila mu put.

„Ne!“, prošaputala je ljutito.

„*Mildred*“, rekao sam, „*to sam ja, Helen.*“

Gospođa Sentas se iznenada nagnula napred, bespomoćno jecajući.

„*Mildred, nemoj me mrzeti*“, rekao sam, „*molim te, nemoj me mrzeti.*“

„Prekini ovu prokletu...“

Sentas je naglo prekinuo rečenicu i zašištao kao zmija. Povukao sam ruku i sedeo uspravno u stolici. Oči su mi se iznenada otvorile.

Zurio sam u njega.

„Hajde, idemo“, rekao je svojoj supruzi, očigledno pomislivši da sam se probudio.

„*Hari*“, izgovorio sam jezivim glasom.

Besno me je pogledao.

„Slušaj, dečko“, započeo je, ali odmah se utišao, zureći u mene širom otvorenih usta kad je shvatio da uopšte nisam budan.

„*Hari*“, ponovio sam, „Hari Sentase.“ Počeo sam da šištim kroz stisnute zube. „*Proklet da si, Hari, ti prljavo kopile. Proklet da si, ti...*“

Iznenada sam zatvorio oči i spustio ruku na lice.

„*Gospode, šta sam uradila?*“, jecao sam, a zatim sam podigao glavu. Molećivo sam ispružio ruke ka Hariju Sentasu dok su mi suze curile niz obraze.

„*Hari, zašto?*“, pitao sam. „*Zašto, Hari, zašto?*“

Uz promukli povik, Hari Sentas se bacio preko stola ka meni i gurnuo me na pod.

Dvadeseto poglavlje

Osvestio sam se uz snažan nalet zvukova i prizora, koji su se prelamali preko mene poput udaraca palicom: Sentas se kretao ka meni lica obojenog mržnjom. Zadržavala ga je njegova supruga. En je ustajala sa stolice da mi pomogne; soba se oko mene okretala i ljuljala. Grlo i grudi su mi bili strahovito suvi, kao da je iz njih iscedena sva vlaga. Glava mi je bolno pulsirala.

„Dušo!“ Zurio sam u Enino uplašeno lice dok se spuštala na kolena kraj mene.

„Puštaj me!“, čuo sam kako Sentas reži. „Šta on, dođavola, misli? Ko je on da me ovako zajebava?!“

Gospođa Sentas je histeričnim glasom ponavljala:

„Prekini! Prekini!“

Nisam bio u stanju da pratim prenos njihove borbe iz dnevne sobe ka izlazu iz kuće. Vreme i pokreti zajedno su se kretali u luđačkom ritmu. Pomislio sam da su tu, ali već sledećeg trenutka nisu bili. Pomislio sam da sam na podu, a zatim sam shvatio da sam na sofi i da se En naginje nada mnom i pljuska me po licu hladnom, vlažnom maramicom.

„Vode.“

Bila je to prva reč koju sam uspeo da izgovorim. Zvučao sam poput legionara kojeg su pronašli u pustinji, suvih pluća i promuklog. Ponovo sam tražio vodu i sigurno sam zvučao užasno pošto je En otrčala u kuhinju i donela jednu od velikih smeđih čaša punu vode. Popio sam sve u jednom grčevitom gutljaju. Zatim sam uzdahnuo i utonuo nazad u krevet.

„Gospode“, rekao sam, „na to sam zaboravio.“

„Šta?“

Potapšao sam je po ruci i slabašno se nasmešio.

„Dobro sam“, rekao sam. „Zaboravio sam da medijumi silno ožedne. Doduše, nisam ni planirao da se ovako obeznanim. Šta se, zaboga, dogodilo?“

Ispričala mi je.

„Nije ni čudo što su otišli“, rekao sam.

„Uz tresak“, dodala je. Odmahnula je glavom uz bolan osmeh. „Ovo je bilo pakleno leto“, rekla je.

Uzvratio sam podjednako bolnim osmehom i zagrlili smo se. Međutim, nismo bili nimalo razdragani. Znao sam da mi se ponovo vraća nagrizajući osećaj užasa i strahopoštovanja.

„En“, rekao sam.

„Nemoj o tome da pričaš“, odvratila je.

Progutao sam pljuvačku.

„U redu“, saglasio sam se, „ali... Sentasovi.“

Delovala je zabrinuto.

„Baš si ga naljutio.“

„Mislim da znam zašto“, rekao sam.

Nije postavila pitanje, ali znao sam da razmišlja o tome.

„Helen Driskol se nikad nije vratila na istok zemlje“, rekao sam.

„Ona...?“ En je zurila u mene i čekala.

„Umrta je ovde“, rekao sam. „Sentas ju je ubio.“

„Šta?“

„Mogao bih da se opkladim“, rekao sam. „Uklapa se. Ako zna da je otišla na istok zemlje, zašto se toliko uzbudio? Mislim, zbog ovog što se večeras dogodilo.“

„Pa, ja... nekako...“

„Šta, dušo?“

„Pomislila sam da je imao aferu s tom Helen Driskol i da se plaši da si saznao za to i misli da želiš da ga ucenjuješ ili tako nešto. Čini mi se da ne veruje u ono što si ispričao da si medijum.“

„I meni se čini“, rekao sam, „ali njegova reakcija je bila suviše snažna ako je posredi samo to što ti kažeš, mada i ja verujem u to. Mislim da je imao aferu s Helen Driskol. A takođe mislim da ju je ubio i napisao onu poruku kako bi izgledalo da se vratila na istok zemlje, u Njujork.“

„Ali... gde je onda?“

„Verovatno je zakopana u nekom kanjonu“, odvratio sam.

En je zadrhtala.

„Užasno“, rekla je. „A kako da budemo sigurni u to? Ako jeste mrtva, kako policija to da dokaže?“ Osetio sam da govori brzo da bi se držala površinskih detalja i izbegla da razmišlja o značenju toga što je Helen Driskol mrtva, a ja je ipak vidim i čujem.

„Ne znam“, rekao sam. „Siguran sam da bi moje svedočenje ismejali na sudu.“

„Kad bismo samo znali gde je žena zakopana“, rekla je En, „pod pretpostavkom da si u pravu, a ja ti verujem.“ Ponovo je zadrhtala. „O bože“, rekla je. „Bio je ovde, bacio se na tebe.“

„Pssst.“ Zagrlio sam je i potapšao po leđima. Pokušao sam da smislim neko rešenje. Međutim, istina je ono što sam rekao. Šta bih mogao da kažem policiji što bi ih uverilo? Ja sam medijum i ukazala mi se ubijena žena? Zaista bi me ismejali na sudu. Ne bi me ni pustili u sud, ismejali bi me i isterali još iz policijske stanice.

Ipak, znao sam da govorim istinu. Znao sam. Sve je ukazivalo na to. Reakcija koju je Sentas ispoljio kad je Ričard prvi put izgovorio njegovo ime te noći. Njegova reakcija na ono što sam rekao te večeri. Njegov očigledan pokušaj da spreči svoju suprugu da dođe u našu kuću, da ne bi nešto otkrila. Poruka koju je navodno ostavila Helen Driskol. Činjenica da je sestra nije videla kako odlazi. Sama situacija, ružna, diktatorski nastrojena žena, životinjski nastrojen muž i, najzad, ženina lepa sestra u susednoj kući, verovatno je pretela da će ispričati sve o Sentasovoj nevernosti, Sentasu je jurnula krv u glavu i njegove sitne, divlje oči su potražile nešto čime će je povrediti, čime će...

„Neka sam proklet“, rekao sam.

„Šta je bilo?“

„Žarač“, rekao sam. Prišao sam mu i, pripremivši se, podigao ga. En je videla da se trzam. „Zato sam ga ostavio na podu one večeri“, rekao sam joj. „To je...“, pažljivo sam ga ispustio. „Njime je ubijena“, rekao sam.

En je pogledala u mene, pa u žarač.

„Donesi ga do lampe, molim te.“

„Moram li?“

„Ja ne mogu da ga držim, dušo“, rekao sam.

Kao da drži zmiju, donela ga je i prinela blistavoj auri lampe.

„Tako sam i mislio“, rekao sam.

„Šta?“

„Očistio ga je. Siguran sam da na njemu nema ni trunke dokaza.“

En je napravila grimasu čim je shvatila na kakve dokaze mislim, video sam to u njenom umu. Spustila je žarač nazad u držač, a ja sam stajao kraj kamina i zurio u njega.

„Zar ne bi bilo i nekih drugih dokaza?“, pitala je.

„Do sada su verovatno nestali. Ne bih znao gde da počnem da tražim.“

„Ako je to istina“, rekla je En, „zar ne bi mogli da ga nateraju da prizna?“

Odmahnuo sam glavom.

„Bez tela ne bi imalo nikakvog smisla...“ Tad mi je sinulo. „Pitam se“, rekao sam.

Nije ništa rekla, ali sam primetio da joj strah obliva lice.

„U starim pričama“, rekao sam, „o duhovima i ukletim kućama, često pronalaze zakopana tela ispod kuće...“

„Tome.“ Izgledala je zgroženo. „Zaboga.“

„Žao mi je“, rekao sam. „Znam da je to užasna pomisao, ali možda je istina, En.“ Kakav je samo izraz lica imala. Praktično me je preklinjala.

„Tome, molim te...“

„Postoji samo jedan način da otkrijemo istinu.“

„Ne“, promrmljala je, a zatim zgađeno dodala: „Sad?“

„Sentas može otići, En. Ako pomisli da imamo neki dokaz, može pobeći.“

„Da, ali...“ Skljokala se na sofu. „Ja ne mogu da ti pomognem“, rekla je i odmahнула glavom. „Gospode, nadam se da je ovo samo ružan san“, rekla je. „Ako smo živeli iznad...“ Zatvorila je oči.

„Biće mi potrebno samo nekoliko minuta“, rekao sam i krenuo ka kuhinji.

„Tome?“

Okrenuo sam se na do vratku.

„Gde... gde ćeš tražiti?“, pitala je.

„Pod kućom, pretpostavljam“, rekao sam uz slabašan gest. „Ne bi je zakopao u dvorištu. Neko bi mogao slučajno da je pronađe.“ Neko vreme sam posmatrao njen nelagodan izraz, a zatim sam se okrenuo. „Odmah se vraćam“, rekao sam.

Izašao sam na hladan noćni vazduh i krenuo niz prolaz ka bočnim vratima garaže. Unutra sam upalio svetlo i pronašao lopatu s kratkom drškom pod kućom je suviše skučeno da bih koristio onu s dugom. Skinuo sam fenjer na baterije s kuke i ponovo izašao napolje.

Nije ni čudo što se En oseća tako kako se oseća, pomislio sam dok sam išao ka dvorištu. Pomisao da duže od dva meseca živimo iznad groba žene pretučene nasmrt nije naročito ugodna.

Nema podruma. Retko se sreću u kalifornijskim stambenim naseljima. Postoji samo mali betonski zid pokraj ispusta za crevo i otvor jedva dovoljan da se u njega uvučeš. Spustivši fenjer i lopatu, sklonio sam metalni poklopac i naslonio ga na zid. Zatim sam uključio fenjer, zgrabio lopaticu i uvukao se pod kuću. Tamo je bilo kao u hladnjači. Peskovito tlo je bilo hladno i vlažno. Osvetlio sam fenjerom unaokolo, osetivši olakšanje kad bih sa svakim narednim pokretom otkrio samo ravnu, netaknutu zemlju.

To, međutim, nije potrajalo. Ruka mi se zaustavila uz trzaj; beli zrak svetlosti je obasjao malu humku. Osetio sam kako mi se otkucaji srca ubrzavaju do razvučenog dobovanja. Prvi instinkt mi je bio da se brzo povučem i izađem, da ispričam policiji, da njima prepustim da otkriju šta se to dole nalazi. Ali znao sam da to ne mogu. Možda je, najzad, posredi nešto sasvim drugo. Kuća nije stara. Možda su graditelji ovde zakopali neko đubre gips, komade drveta ili cementa.

Progutavši knedlu, počeo sam da puzim ka humci, a dok sam to činio, sumnja je počela da čili. Učinilo mi se da čujem kako neko u mom umu izgovara reč i ta reč je bila da.

Pokraj humke je bilo veoma tesno i morao sam maltene da ležim dok sam kopao. U tišini sam čuo samo tup zvuk prosipanja vlažne smeđe zemlje dok je bacam u stranu. Pokušao sam da zanemarim sve veću svesnost u svom umu. Požuri, govorila mi je c, požuri. Osetio sam da se povlačim. *Biće mi drago kad se sve ovo završi*, pomislio sam, kad budemo u stanju da se vratimo nečemu nalik normalnom životu. Možda bih mogao da pronađem pravog medijuma koji će me naučiti da kontrolišem ovu sposobnost, ovaj „*divlji talenat*“. Tad više neće moći da nas povredi, tad...

Sa usana mi se oteo zvuk sličan povraćanju. Zurio sam u ruku koju sam otkopao. Zemlja se u sitnim grumenovima survavala sa ivica rupe i odskakivala od prstiju. Nisam bio u stanju da otrgnem pogled od tog prizora.

Naglo sam zario sečivo lopate u zemlju i povukao se što sam brže mogao.

„U redu“, promrmljao sam. „U redu, gotovo je. Gotovo je.“ Sad postoji dokaz i sad je gotovo.

Napolju sam ustao i brzo otresao majicu i pantalone. Vratio sam poklopac i krenuo ka vratima kuhinje, isključivši fenjer. U kuhinji sam spustio fenjer na sto. U dnevnoj sobi, En se brzo okrenula i pogledala me. Nije rekla ni reč. Ušao sam unutra. Iznenađeno sam izustio:

„Zdravo, Elizabet.“ Sedela je na zelenoj fotelji u mantilu. Klimnula mi je.

„Rekla sam Elizabet da svrati ako se bude osećala usamljeno“, rekla je En. Znao sam da to govori tek da bi prekratila vreme. Razmišljala je samo o jednom.

Bacio sam pogled ka Elizabet.

„Jesi li joj ispričala?“

„Ne.“

Elizabet je zurila u moju odeću. Spustio sam pogled i shvatio da je flekava od mokre zemlje.

„I, jesi li nešto pronašao?“, izlanula se En iznenada. Progutao sam i potvrdio:

„Dole je.“

„O bože.“ Nešto je zašuštalo na drugom kraju prostorije.

„To je, znači, to“, čuo sam Elizabet kako izgovara.

Kad sam se okrenuo, uperila je „*luger*“ u mene.

Dvadeset prvo poglavlje

„Liz, šta to...“

En je naglo zastala. Tupo je zurila u pištolj. Bez reči sam posmatrao Elizabetino bledo, napeto lice. Uprkos silnoj priči i čuvenoj sposobnosti, bio sam zapanjen kao da u životu nikad ništa nisam predosetio.

„Liz, šta ovo znači?“, pitala je En.

Bilo je užasno pogledati Elizabetine oči.

„Ti“, izgovorio sam s nevericom, „ti?“

„Da se nisi usudio da tako razgovaraš sa mnom“, rekla je Elizabet. Trgao sam se kad je prstom počela da pritiska oroz.

„Elizabet?“ En nije razumela. To je bilo očigledno po zbunjenom, uzrujanom tonu njenog glasa.

„Morao si da se umešaš, zar ne?“, obratila mi se Elizabet. „Morao si da se umešaš.“

„Elizabet“, rekao sam, „spusti... spusti taj pištolj.“

„Voleo bi to, zar ne?“, odvratila je. „Voleo bi da mi ga je policija oduzela. Ali nisu, zato što je Frenk rekao da je posredi bio nesrećan slučaj. Nije li to lepo od njega?“ U glasu su joj se osećali sav prezir i mržnja koje je mesecima potiskivala.

„Šta ovo znači?“, zahtevala je En da zna.

„Mogu li da sednem?“, pitao sam Elizabet.

„Možeš li da sedneš?“, ponovila je prezrivo. „Zar je bitno šta ti radiš?“

Polako sam seo da je pokret ne bi uplašio. Spustio sam šaku preko Enine.

„Liz?“, pitala je moja supruga.

„Kako lep prizor“, Elizabet ju je ignorisala. „Lep prizor.“ Počela je da govori s prezirom, ali završila je gotovo jecajem.

„Elizabet, spusti taj pištolj...“

„Zaveži!“ Niz obraz joj je skliznula suza, ali ona to kao da nije primetila. „Ne želim od tebe da čujem ni reč.“

„Elizabet, šta se dešava?“, pitala je En, i dalje ne shvatajući.

„Elizabet je...“, počeo sam da objašnjavam En.

„Prekini da šapućeš!“, naredila je Elizabet.

„Liz, probudićeš...“

En je naglo zastala kad sam joj u naletu panike snažno stegnuo ruku.

„Ričarda?“, završila je Elizabet dok su joj oči sijale. „Tvoju bebu?“

Čuo sam kako se En bori za dah.

„Šta...?“, promrmljala je.

„Ispričaj nam, Liz“, rekao sam brzo. „Ako možemo da pomognemo, učiniće...“

„Da pomognete?“ Nasmejala se grčevito i mučno. „Kako vi možete da mi pomognete? Možete li da mi vratite moju bebu? Možete li?“

Progutao sam suvim grlom.

„Ne, Elizabet“, rekao sam, „ali možemo da ti pomognemo s policijom.“

Uspravila se u fotelji. Koža joj se zategla preko blelih obraza.

„Nećeš ti videti policiju“, rekla je. „Nećeš videti nikog. Ti si njuškalo. Prokleta njuškalo. Čula sam te dok su Sentasovi bili ovde. Čula sam. Bila sam napolju, na tremu. Čula sam. Prokleta njuškalo!“ Ponovo je izgubila glas i drhtavo je udahnula da zadrži jecaj.

„Elizabet...“, izgovorila je moja žena slabašnim glasom.

„Voleo bi da znaš kako sam je ubila, zar ne?“, rekla je Elizabet. „Kako sam ubila tu kučku!“

Ta reč je zvučala jezivo dok ju je ona izgovarala.

„Eto šta je ona bila“, nastavila je. „Nije marila. Ne, nije marila. Za nju je uvek bila otvorena sezona lova na muškarce. Uvek. Bilo kog muškarca. Bilo kog. Čak i muža, bilo čijeg.“

Čuo sam kako En ispušta tih jecaj. *Dobri stari Frenk*, pomislio sam, *dobri stari, dobri stari Frenk*.

„Nije bilo... nije bilo dovoljno to što krade muža svojoj sestri“, rekla je Elizabet. „Ne, n-e, to nije bilo dovoljno.“ Pištolj joj je zadrhtao u ruci. „Morala je da proširi potragu, da se pozabavi i drugim muževima. Bilo ko, bilo ko je odgovarao. Samo ako želi da legne s njom u njen pogani krevet.“ Elizabet je poslednju reč izgovorila kroz stisnute zube, dok joj se telo treslo do bezumnog besa.

„Liz“, započeo sam, ali ona nije obraćala pažnju.

„Otkrila sam“, rekla je klimajući glavom, „otkrila sam. Svi misle da sam tako... tako glupa. *Sirota Liz. Siroooooota Liz. Ništa ona ne zna, ništa. Sirota Liz. Ona je samo glupa...*“ Nov jecaj joj je potresao telo.

Krenuo sam da ustanem.

„Sedi dole!“, svirepo je ciknula. Brzo sam se spustio. Sevala je pogledom k meni i bilo je jasno da u njoj nije ostalo razuma. Nije ni čudo, nakon svega što je preturila preko glave.

„Otkrila sam“, nastavila je klimajući glavom, s jezivim osmehom na licu. „Otkrila sam. Frenk je mislio da ne znam, ali znala sam. Zato mi je dopustio da ostanem trudna. Niste to znali, zar ne? Morala sam da se cenkam s njim.

Morala sam da se pogađam...” Iznenada je slobodnom rukom prekrila obraz i jedno oko. „Sa sopstvenim mužem sam morala da se pogađam kako bi mi dozvolio da imam bebu! Divno, zar to nije divno?”

„Liz, nemoj“, promrmljao sam. Bilo je strašno slušati njen tužan glas dok govori o užasima s kojima je morala da živi.

„Čućete sad sve“, rekla je i pružila „luger“ k nama. Primakao sam se En, spreman da skočim pred nju ako bude potrebno. „Svaki grozni detalj“, rekla je i naslonila se.

„Frenk je izašao te noći, ne znam gde je bio. Koga je briga? Verovatno je bio s nekom devojkom, s nekom jeftinom...” Zastala je i grčevito zadrhtala, čvrsto stisnutih usana, sa izrazom ozbiljno poremećene žene.

„Videla sam da Sentas dolazi ovamo“, rekla je. „Njegova žena je izašla. Pa je dopuzao ovamo.” Glas joj se pretvorio u prezrivo cviljenje. „Poput psa koji njuška vazduh i zna da je kučka blizu.”

Mala Elizabet. Stidljiva, povučena Elizabet.

„Nije dugo bio ovde“, rekla je. „Nikad im nije bilo potrebno mnogo vremena. Zatim je izašao. U kući je bio mrak, pa sam došla. Vrata nisu bila zaključana. Ušla sam. Nije bila u dnevnoj sobi. Znala sam da neće biti tu. Mogla je da bude samo na jednom mestu, tamo gde se njena vrsta obično nalazi. Na krevetu. Zato sam, zato sam...”

Delovala je kao da je ostala bez daha zbog tog sećanja.

„Uzela žarač, onaj tamo; nisi to znao, zar ne? I ušla u spavaću sobu.”

U prostoriji je vladala mrtva tišina osim teškog disanja Elizabet Vonamejker, koja je samo želela da ima bebu i da bude voljena.

„Još je bila obučena“, izgovorila je grubim, divljim glasom. „Još je na sebi imala haljinu. Onu crnu!“, rekla mi je, nasmešivši se na trenutak; jezivo. „Onu za koju si me pitao, sećaš se. Onu sa

astečkim simbolima. Nije je čak ni skinula." Glas joj se ponovo pretvorio u žestoko cviljenje. „Samo ju je podigla do kukova. To je sve! To je sve što joj je bilo potrebno. Da je podigne kao... kao..."

Ponovo je zbacila ruku preko očiju, a iz grudi joj se oteo užasan, razoran jecaj.

„O bože!", vrisnula je. „O bože! Ubila sam je i ubila bih je ponovo! Ponovo, i ponovo, i ponovo, i ponovo, i ponovo!" Pljuvačka joj je curila niz bradu, ali ona to nije primetila.

Sedela je i dahtala.

„Ubila sam je", prisećala se sa obnovljenim uživanjem. „Udarila sam je po glavi dok je ležala. Zatim je ustala, ali ja sam je ponovo udarila. Pala je na pod. Ponovo sam je udarila. Otpuzala je u hodnik. Krenula sam za njom i ponovo je udarila. Otpuzala je u dnevnu sobu. Ponovo sam je udarila. Ponovo sam je udarila. Ponovo sam je udarila. Ponovo sam je udarila."

Nastavila je, mehaničkim glasom, da zuji te iste četiri reči. Sve dok iznenada nije zastala i pogledala nas.

„Zar nisi iznenađena, En? Zar nisi iznenađena time za šta je tvoja mala Liz sposobna? Šta može da učini kučkama. I svom mužu koji spava s kučkama."

„Elizabet." En nije bila u stanju da je pogleda. Skrenula je pogled i zatvorila oči.

„Elizabet", rekao sam. Pogledala me je. „Slušaj", rekao sam. „Dopusti nam da ti pomognemo. Nije ti dobro, Liz. Niko te neće kazniti zbog nečeg što si učinila ako ti nije dobro. Ti..."

„Dobro!", rekla je izgovarajući tu reč kroz smeh. „Nije mi dobro?! Kako si samo pametan! Zar nisi briljantan? Nije mi dobro. Koliko inteligentno od tebe."

Nagnula se napred, ponovo smrtno smirena, uz iznenadnu promenu raspoloženja koju donosi ludilo.

„Briga me šta će biti sa mnom", rekla je. „Razumeš li? Briga me. Izgubila sam bebu. Izgubila sam je. Rekli su mi da nikad neću moći da rodim. Izgubila sam muža, drugog ne želim. Ubila sam ženu... kučku. Pokušala sam da ubijem muškarca. Misliš li da me je briga šta će biti sa mnom? Misliš li da bilo šta može da me povredi? Misliš li?"

„Želiš li i da te i dalje boli, Eliz..."

„Da!“, planula je i povukla usne tako da su joj se ogolili stisnuti zubi. „Da, želim da me boli! Želim da boli! Želim da nateram druge da shvate kako je to kad... kad... kad patiš! Želim da nateram ljude da shvate!“

„Elizabet, ako spustiš pištolj, ništa ti se neće dogoditi“, rekao sam. „Ako ga ne spustiš...“

„Ništa se neće dogoditi!“, vrisnula je i ponovo se nasmejala, još glasnije. „Gospode, baš si šaljiv! Bože, koliko si šaljiv!“

„Mama!“

Svi smo se ukipili kad smo to čuli. Osetio sam kako mi se srce otima iz grudi poput živog stvora. En je naglo udahnula, a zatim ostala nema. Elizabet je skrenula pogled ka hodniku.

Iznenada je skočila na noge.

„Da!“, rekla je.

„Ne!“

Ustao sam i preprečio joj put pre nego što sam i postao svestan toga šta radim. Uz poremećen urlik, Elizabet je podigla pištolj i opalila. En je vrisnula. Nešto me je ošinulo po lobanji i oborilo unazad, uz roptaj. Osetio sam kako padam, a zatim sam se, vođen samo instinktom, našao na kolenima pokušavajući da ustanem. Nešto vrelo i vlažno curilo mi je niz desno oko. Video sam da se Elizabet baca ka hodniku i skočio k njoj, zagrebavši noktima po njenim cipelama.

Iznenada je prodoran krik ispunio kuću. Izgubio sam ravnotežu zbog tople tečnosti koja mi je šikljala preko očiju i naslonio se na sofu.

Elizabet se unazad povlačila iz hodnika, sa izrazom užasa na licu.

„Ne“, mrmrljala je. „Ne. Ne.“

Saplela se i uspela da se održi na nogama, i dalje zureći u nešto. Nešto što se kretalo k njoj. Nisam ništa video, ali sam iznenada shvatio šta je to. Čuo sam da Ričard plače.

„Beži od mene“, rekla je Elizabet. Glas joj je zvučao šuplje i neljudski. „Beži...“

Peta joj se izvrnula i pala je. Vrisak joj se oteo sa usana.

„Beži!“, urlala je.

Podigla je pištolj i ispalila hitac u vazduh. Eksplozija je zaglušno odjeknula prostorijom. Ričard je vrisnuo. Uz zvuke gušenja i

davljenja, Elizabet se na jednoj ruci povlačila preko tepiha, dok joj se pljuvačka cedila preko uzdrhtale vilice.

„Ne“, ciknula je. Iznenada je podigla „luger“ ka slepoočnici i povukla oroz. Začuo se kliktaj kad je čekić udario u praznu komoru. Pritiskala je oroz iznova i iznova, uzalud. Zatim je ispustila urlik apsolutnog straha, zakolotala očima i, uz tup udarac, pala na pod.

Sedeo sam i zurio u nju. En se nagla iznad mene, očiju širom otvorenih od straha.

„Sve je u redu“, promrmljao sam. „Pobrini se za Ričarda...“

Zatim je pao mrak.

Osvestio sam se u nepoznatom krevetu. En je sedela pokraj mene i zabrinuto me posmatrala. Kad sam otvorio oči, uzela me je za ruku.

„Jesi li dobro?“, pitala je.

„Naravno.“ Trepnuo sam i pogledao oko sebe. „Gde smo?“

„U Inglvudu“, rekla je. „U bolnici.“

Zatim sam se setio.

„Kako je Ričard?“, pitao sam.

„Dobro je“, odvratila je. „U čekaonici je. Jedna od sestara ga je zavolela.“

Upravo mu čita priču.“

„Hvala bogu“, rekao sam. „Kad je Liz krenula na mene...“ Ispustio sam roptaj kad mi je talas bola zapljusnuo lobanju. „Šta mi se dogodilo?“, pitao sam.

„Metak ti je okrznuo glavu“, rekla je.

„Gadno?“

„Ne, doktori kažu da će sve biti u redu.“ Nagnula se i poljubila me. „Gospode, baš sam se bila uplašila“, promrmljala je.

Poljubio sam je u obraz.

„Kako je malena?“, pitao sam.

„Još je unutra“, rekla je, „mada sam bog zna zašto.“

Prigušeno sam se nasmejao.

„Kakve se stvari dešavaju“, rekao sam, „nikad neće poželeti da izađe.“

Nasmešila se i čvrsto mi stegla ruku.

„Nikad neću zaboraviti kako si ustao pred pištolj da zaštitiš Ričarda“, rekla je.

„Nisam to baš dobro obavio", odvratio sam. „Spasla ga je Helen Driskol."

„Misliš...?"

„Naravno", rekao sam. „Elizabet ju je videla. Međutim, ne razumem zašto je ja nisam video. Kad smo već kod toga, gde je ona?"

„U zatvorskoj bolnici", odvratila je.

„Sirotica."

Uzdahnuo sam. Iz nekog razloga, setio sam se češlja i shvatio da se reč smrt koju sam osetio odnosila na Helen Driskol. Nisam znao, ali sam mogao da se kladim u to da je Elizabet nosila taj češalj u džepu one noći kad je ubila Helen Driskol. Kad ju je tako brutalno ubila u tami da Helen Driskol nije znala ko ju je ubio, pa je mislila da je to učinio njen zet.

Mislila je to čak i nakon smrti.

„A ja sam otišao tamo i ispitivao Elizabet o tome", rekao sam, prisećajući se straha i sumnje koje sam osetio u njenom umu.

„Kakav medijum", dodao sam.

„Misliš li da si još medijum?", pitala je En.

„Ne znam", odvratio sam.

Međutim, nisam bio. Ne znam šta se dogodilo možda je rana nešto poremetila u mom umu. Ili sam moć dobio samo na ograničen period, odnosno za određenu svrhu. Bilo kako bilo, nestala je.

Ipak, uvek mogu da kažem da su moja predviđanja bila sto posto tačna.

Krajem septembra, En je otišla u bolnicu i ja sam je posetio nakon porođaja. Pitala me je slatkim, blago anestetiziranim glasom:

„Da li je devojčica?"

Poljubio sam je i iskezio se.

"Šta bi drugo bila?", odvratio sam.

KRAJ

1 Elsa Maksvel, američka kolumnistkinja, autorka i profesionalna hostesa, bila je poznata po zabavama koje je priređivala. (Prim. prev.)

2 Stara fraza koja znači da li to zaista misliš. Retko se koristi, zbog implikacije da prosečan Indijanac nije iskren. (Prim. prev.)

Table of Contents

[Prvo poglavlje](#)
[Drugo poglavlje](#)
[Treće poglavlje](#)
[Četvrto poglavlje](#)
[Peto poglavlje](#)
[Šesto poglavlje](#)
[Sedmo poglavlje](#)
[Osmo poglavlje](#)
[Deveto poglavlje](#)
[Deseto poglavlje](#)
[Jedanaesto poglavlje](#)
[Dvanaesto poglavlje](#)
[Trinaesto poglavlje](#)
[Četrnaesto poglavlje](#)
[Petnaesto poglavlje](#)
[Šesnaesto poglavlje](#)
[Sedamnaesto poglavlje](#)
[Osamnaesto poglavlje](#)
[Devetnaesto poglavlje](#)
[Dvadeseto poglavlje](#)
[Dvadeset prvo poglavlje](#)